

summarium

SOCIETATIS SCIENTIARUM
CATHOLICAE
UNIVERSITATIS LUBLINENSIS
IOANNIS PAULI II

2023

R. 52 (72)

TOWARZYSTWO NAUKOWE
KATOLICKIEGO UNIwersYTETU LUBELSKIEGO
JANA PAWŁA II

KOMITET REDAKCYJNY

Arkadiusz Jabłoński (REDAKTOR NACZELNY),
Wojciech Daszkiewicz, Agnieszka Lekka-Kowalik
Stanisław Sarek (SEKRETARZ)

OPRACOWANIE REDAKCYJNE

Stanisław Sarek
Monika Szysiak i Ewa Ziólek (sprawozdania)

SKŁAD KOMPUTEROWY

Stanisław Sarek

PROJEKT OKŁADKI

Benedykt Tofil

© Copyright by Towarzystwo Naukowe KUL 2024

TOWARZYSTWO NAUKOWE
KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO JANA PAWŁA II

Al. Racławickie 8, 20-037 Lublin, tel. 81 525 01 93,
e-mail: tnkul@tnkul.pl www.tnkul.pl

Dział Marketingu i Kolportażu
ul. Spokojna 1 lok. 408-409, 20-074, tel. 81 524 51 71
e-mail: kolportaz@tnkul.pl

ISSN 0137-4575 Nakład 70 egz.

Druk i oprawa: ELPIL, ul. Artyleryjska 11, 08-110 Siedlce

Die XIV mensis Martii anno Domini MMXXIII
pie in Domino obdormivit et domum Patris transiit

STANISLAUS MAJDANSKI

philosophiæ doctor illustris,
vir bonus atque valde eruditus et sapiens,
Societatis nostræ Scientiaru`m socius honorarius,
huiusce etiam «SUMMARI» eius
MULTOS PER ANNOS SUMMUS EDITOR
laboriosus atque inventuosus

*Requiescas in pace, Doctor Stanislae,
et lux perpetua luceat Tibi...*

Dnia 14 marca roku Pańskiego 2023
pobożnie zasnął w Panu i przeszedł do domu Ojca

STANISŁAW MAJDAŃSKI

wytrawny doktor filozofii,
człowiek dobry, wielce uczony i mądry,
członek honorowy naszego Towarzystwa,
a także niniejszego jego «SUMMARIUM»
DŁUGOLETNI REDAKTOR NACZELNY
nader pracowity i pomysłowy

*Odpoczywaj w pokoju, Doktorze Stanisławie,
a światłość wiekuista niechaj Ci świeci...*

CÆTUS GENERALIS
SOCIETATIS SCIENTIARUM
CATHOLICÆ UNIVERSITATIS LUBLINENSIS
IOANNIS PAULI II

SENTENTIA SUA
DIE XXV MENSIS MARTII A.D. MMXV COMPROBATA
CONTULIT

IN
ILLUSTRISSIMUM DOMINUM

STANISLAUM
MAJDAŃSKI

ERUDITISSIMUM PHILOSOPHIÆ DOCTOREM
NOMEN ET DIGNITATEM

SOCII HONORIS CAUSA

EIUSDEM SOCIETATIS SCIENTIARUM
CATHOLICÆ UNIVERSITATIS LUBLINENSIS
IOANNIS PAULI II

LUBLINI, DIE XXIX MENSIS MAII A.D. MMXV

SECRETARIUS GENERALIS

Mirosław Sitarz

Iuris canonici Doctor habilitatus
Iuris scientiarum in Catholica Universitate Lublinensi
Professor Extraordinarius

PRÆSES

Augustyn Eckmann
Theologiae Doctor habilitatus
Scientiarum Humaniorum
Professor Ordinarius

*Kopia dyplomu tytułu członka honorowego TN KUL
nadanego 25 marca 2005 r., wręczonego 29 maja 2005 r.*

OFICJALNA ANUNCJACJA WYDZIAŁU FILOZOFII KUL
O ŚMIERCI SWOJEGO PROFESORA*

14 marca 2023 r. zmarł nasz Mistrz, Nauczyciel i Przyjaciół
Profesor Stanisław Majdański

Drogi Staszku,
nawet się nie domyślasz, jak wielu traktuje Cię z dumą
jako swego Nauczyciela i Mistrza,
jak wielu dziękuje Opatrzności za to,
że postawiła Ciebie na ich drodze życiowej.

Fragment Laudacji A. Bronka z okazji odnowienia doktoratu (1969)
dr. Stanisława Majdańskiego

(ze względu na stan zdrowia Jubilata uroczystość się nie odbyła)
[– to link do fragmentów owej laudacji, autorstwa Andrzeja Bronka SVD,
którą w całości publikujemy na następnych stronicach]

* Za: *Zmarł nasz Mistrz, Nauczyciel i Przyjaciół Profesor Stanisław Majdański*, https://www.kul.pl/zmarl-nasz-mistrz-nauczyciel-i-przyjaciol-profesor-stanislaw-majdanski.art_102248.html

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że w dniu 14 marca 2023 r. odszedł do Pana

Ś. † P.

dr Stanisław Majdański

ur. 8 maja 1935 r. we Włocławku

**Uczony i nauczyciel akademicki KUL,
filozof, logik i semiotyk, metodolog, naukoznawca, etyk**

**Zatrudniony od 1957 r. do 2010 r. na Wydziale Filozofii KUL
w Katedrze Metodologii Nauk.**

**Nauczyciel i autorytet licznych pokoleń studentów i pracowników KUL.
Prowadził autorskie wykłady monograficzne na Wydziale Filozofii KUL
oraz szeroko oddziałujące, formujące zajęcia z logiki na różnych wydziałach.
Mistrz i Przyjaciel wielu, niewyczerpane źródło inspiracji i mądrej rady.**

**Inicjator różnorodnych przedsięwzięć badawczych, dydaktycznych,
organizacyjnych i edytorskich w KUL.**

Bez reszty oddany Uniwersytetowi.

**Wzór dociekliwego badacza, oryginalnego myśliciela,
prawdziwego miłośnika mądrości.**

**Msza św. żałobna za śp. dr Stanisława Majdańskiego
zostanie odprawiona w środę 22 marca 2023 r. o godz. 10.00
w Kościele Akademickim KUL.**

**Uroczystości pogrzebowe odbędą się w Warszawie 23 marca br.
Msza św. o godz. 12.00 w Kościele pw. Św. Feliksa z Kantalicjo,
ul. Kościuszkowców 85a.**

**Bezpośrednio po Mszy św. dalsze uroczystości
na cmentarzu przy ul. Korkowej 152 (Marysin Wawerski).**

KATOLICKI
UNIWERSYTET
LUBELSKI
JANA PAWŁA II

KUL
1918

Rektor i Senat KUL
Dziekan i Rada Instytutu Wydziału Filozofii KUL
Społeczność Akademicka
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

UROCZYSTOŚCI POGRZEBOWE [zapowiedź]

Msza św. żałobna śp. Dr. Stanisława Majdańskiego zostanie odprawiona
w środę 22 marca 2023 o godz. 10.00 w kościele Akademickim KUL.

Msza św. będzie transmitowana na stronie Wydziału Filozofii.

Uroczystości pogrzebowe śp. Dr. S. Majdańskiego odbędą się
w Warszawie 23 marca br. Rozpoczną się Mszą św. o godz. 12.00
w kościele Świętego Feliksa z Kantalicjo, ul. Kościuszkowców 85a.

Bezpośrednio po Mszy św. dalsze uroczystości odbędą się
na cmentarzu przy ul. Korkowej 152 (Marysin Wawerski).

[Tu następuje biografia oraz prezentacja dorobku, zastępujące w tym tomie nasz zwyczajowy tekst w dziale IN MEMORIAM:]

Stanisław Majdański, ur. 8 V 1935 r. we Włocławku, zm. 14 III 2023 w Lublinie, dr, pracownik naukowo-dydaktyczny KUL, filozof i logik.

W 1940 r. został zesłany z Polesia (z matką i częścią rodziny) w głąb Związku Radzieckiego i przebywał m.in. w Archangielsku, a w latach 1944-1946 na Półwolu. Po powrocie do Polski w 1946 r. znalazł się pod opieką ojca (matka w związku z aresztowaniem wróciła w 1955 r.). Maturę uzyskał w 1952 r. w Warszawie. W latach 1952-57 studiował etykę na Sekcji Filozofii Praktycznej Wydziału Filozofii KUL, a następnie logikę w Sekcji Filozofii Teoretycznej. W 1957 r. uzyskał magisterium z semiotyki logicznej na podstawie pracy *Syntaktyczna rola słowa „jest”*, napisanej pod kierunkiem S. Kamińskiego. W 1969 r. otrzymał doktorat za rozprawę *Problemy asercji zdaniowej. Szkice pragmatyczne*, przygotowaną pod kierunkiem tego samego promotora.

W 1957 r. został zatrudniony w Katedrze Metodologii Nauk i do czasu przejścia na emeryturę w 2010 r. prowadził dydaktykę z zakresu logiki ogólnej na różnych wydziałach KUL oraz wykłady monograficzne na Wydziale Filozofii. Dwoistość zainteresowań filozoficznych – praktycznych i teoretycznych, a nawet ich cyrkularność – predysponowały go do roli łącznika między „praktycznymi” a „teoretycznymi” sekcjami Wydziału Filozofii. Jako adept Lubelskiej szkoły filozofii klasycznej łączy jej sposób podejścia z aktualnymi kierunkami filozoficznymi, czego wyrazem są zainteresowania problematyką filozoficzno-logiczną, obecną w różnych ośrodkach krajowych oraz zagranicznych, zwłaszcza na uniwersytetach w Louvain-la-Neuve (Jean Ladrière), Leuven (Wim de Pater), Nijmegen (Horst Seidl), a także we francuskich instytucjach naukowych – Institut Catholique de Paris (Dominic Dubarle) oraz Centre National de la Recherche Scientifique (Jerzy Kalinowski). Przeszedł w swoim rozwoju naukowym przemiany – od fazy etycznej do logicznej i metafizycznej, i znowu do etycznej. Szczególne miejsce w szerokich zainteresowaniach S. Majdańskiego – od „rodzinoznawstwa”, ekologii, rosjoznawstwa, naukoznawstwa, po metafizykę i teorię poznania – zajmują metalogiczne i metafizyczne zagadnienia z pogranicza logiki i filozofii. Znamionuje je podejście semiotyczne, jak problematyka pryncypiów filozoficzno-logicznych i transcendentaliów metafizycznych (w nawiązaniu do M.A. Krąpca i T. Czeżowskiego), w tym zagadnienie konwertybiliów i reduplikatywów oraz wybrane kwestie metaetyczne (w nawiązaniu do K. Wojtyły i S. Stycznia). Wyróżniającą cechą jego badań jest (przejęte od Kamińskiego) „trójpodejście” do zagadnień w aspekcie genezy – struktury – funkcji z akcentem na myślenie etymologiczne i metaforyczne. Filozofię pojmuje maksymalistycznie w duchu filozofii klasycznej, ale z odniesieniem do języka, sięgając do „świata

pierwotnych znaczeń” i uwzględniając wynikające stąd pojęciowe komplikacje, związane m.in. z podkreślaną „przewrotnością pojęć filozoficznych”.

Przedłużeniem naukowych zainteresowań Majdańskiego były podejmowane przez niego różnorodne inicjatywy badawcze, organizacyjne i edytorskie, np. interdyscyplinarne, realizujące zapoczątkowaną przez S. Kamińskiego ideę tzw. dyscyplin ogólnych. Jest pomysłodawcą nowych kierunków dydaktycznych (m.in. projektu kierunku studiów naukowych) i propagatorem idei „konsultingu metodologicznego” jako misji usługowej Katedry Metodologii Nauk KUL. Konsultował wiele prac magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych, których powstanie niejednokrotnie sam koncepcyjnie stymulował. Uczestniczył w licznych pracach badawczych realizowanych m.in. w ramach Ośrodka Badań nad Myślą Jana Pawła II (członek zarządu i współorganizator kwartalnika „Ethos”) i Towarzystwa Naukowego KUL (wieloletni redaktor naczelny jego „Summarium”).

Świadom tego, że przedsięwzięcia filozoficzne są zakorzenione w szeroko pojętej kulturze, utrzymywał rozliczne kontakty zagraniczne związane z duszpasterstwem Polaków i wśród Polaków na Zachodzie oraz z polską emigracją patriotyczną. Należał do Polskiego Towarzystwa Semiotycznego, Towarzystwa Naukowego KUL (jako socjusz honorowy, wiceprzewodniczący Wydziału Filozoficznego) i Polskiego Towarzystwa Tomasza z Akwinu. Jest autorem licznych artykułów naukowych, m.in.: *O naturze logicznej transcendentaliów w aspekcie pryncypiów ogólnej teorii bytu* („Roczniki Filozoficzne” 10 (1962), z. 1, s. 41-85), *Autorytet – pojęcie i problemy. Refleksje filozoficzno-pragmatyczne* („Summarium” 30-31 (2001-2002), s. 207-231), *Postawy i logiczne wartości. Szkic w nawiązaniu do pewnych idei Jana Łukasiewicza* (w: *Wartość i sens. Aksjologiczne aspekty teorii interpretacji*, Lublin 2003, s. 93-125), *Konteksty metody Stanisława Kamińskiego trójpodejście. Geneza – struktura – funkcja* (w: *Metodologia. Tradycja i perspektywy*, red. M. Walczak, Lublin 2010, s. 113-132), *Logika i polityka, czyli w stronę G.W. Leibniza wzorca dowodów politycznych* (w: *Leibniz. Tradycja i idee nowoczesnej filozofii*, Kraków 2010, s. 289-317); wybór prac w: *Miscellanea methodologica. Wybór tekstów Andrzeja Bronka SVD i Stanisława Majdańskiego*, red. A. Starościc [seria: Filozofia Klasyczna na KUL-u], Lublin KUL 2020, Bronk, S. Majdański, M. Walczak, *Logos problematicos, czyli problem z problemem*, Lublin 2022.

[Literatura przedmiotowa:] A. M. Wierzbicki, *Nieklasyczny filozof klasyczny*, w: *Metodologia. Tradycja i perspektywy*, red. M. Walczak, Lublin 2010, s. 281-285; *Metodologia: tradycja i perspektywy*, red. M. Walczak, Lublin KUL 20-10; M. Walczak, Agnieszka Lekka-Kowalik, *Opera selecta: nauczyciele, inspiratorzy, przyjaciele*, w: *Miscellanea methodologica*, s. 7-21.

Andrzej Bronk

Wszchemogący Boże, pokornie Cię błagamy, okaż miłosierdzie Twojemu słudze Stanisławowi, którego na tym świecie zaliczyłeś do Twojego ludu, i przyjmij go do grona Twoich Świętych w królestwie pokoju i światła.

DODATEK: FUNEBRIA...

Trumna z ciałem śp. Doktora Stanisława Majdańskiego i wieniec od Zarządu i pracowników Towarzystwa podczas Mszy św. żałobnej w kościele Akademickim KUL

KAZIMIERZ PRZYBYŁKO

NON OMNIS MORTUUS ES –
„NIE WSZYSTEK UMARŁEŚ”!*

Non omnis moriar – „Nie wszystek umrę”
Horacy, *Ody* III, 30

Droga Rodzino, Szanowni Państwo,

zwyczajnie smutna jest nasza mowa, gdy patrzymy na trumnę z ciałem bliskiej nam osoby. Nasuwa się oczywiście naturalna refleksja o kruchości naszego fizycznego życia i przemijaniu. Głęboko jednak wierzymy i ufamy, że człowiek nie wszystek umiera. Jego życie zmienia się, ale się nie kończy, jak powiada prefacja o zmarłych. Jest prawdą, że ciało ulega rozpadowi, choćby było piękniejsze fizycznie, ale dusza trwa nadal i nie ulega unicestwieniu.

Dziś żegnamy naszego brata, przyjaciela i kolegę – śp. Doktora Stanisława Majdańskiego, który po trudach życia odszedł do wieczności. Był przyjacielem, nauczycielem akademickim – wykładowcą wielu tu obecnych. Wspominamy Go jako osobę bardzo aktywną w wielu płaszczyznach życia naukowego i społecznego. I dla mnie był kolegą i przyjacielem już z okresu studiów na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Nasza przyjaźń i kontakty trwały ponad 60 lat. Jego życzliwość i empatia dla ludzi wynikała zarówno z uwarunkowań genetycznych, jak też z doświadczeń wynikających i wyniesionych z pobytu na Syberii w latach II wojny światowej – najpierw Archangielsk, potem Powołże. W swoim życiu wyznawał i przyjmował łacińską maksymę: *Frustra vivit qui nemini prodest* – „Na próżno żyje ten, kto nikomu nie pomaga”.

Doktor Stanisław Majdański jako profesor filozofii był wybitnym przedstawicielem swojej dyscypliny – nauk filozoficznych. Był uczestnikiem i referentem wielu sesji naukowych zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami. Jego zainteresowania problematyką filozoficzno-logiczną były znane na uniwersytetach belgijskich i holenderskich w Louvain i Nijmegen oraz we francuskich instytucjach naukowych: Institut Catholique de Paris i Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS).

Jego aktywność naukowa była bardzo szeroka i dotyczyła problematyki etycznej, logicznej i metafizycznej oraz teoriopoznawczej, którą uprawiał. Równo-

* Przemówienie przewidziane do wygłoszenia podczas pogrzebu, ostatecznie niewygodzone.

częście bliskie mu były problemy metalogiczne i metafizyczne jako ich wyższa forma oraz ich pogranicze. Interesował się szeroko pojętym naukowstwem, ekologią, rosjoznawstwem i wielu innych dziedzin. Należał do wielu towarzystw naukowych.

Doktor Stanisław Majdański był, jak wiadomo, pracownikiem Katedry Metodologii Nauk. Prowadził autorskie wykłady monograficzne na Wydziale Filozofii oraz wykładał logikę ogólną na Wydziałach Nauk Humanistycznych, Nauk Społecznych oraz zamiejscowych Wydziałach w Stalowej Woli i w Tomaszowie Lubelskim. Był promotorem wielu prac magisterskich oraz konsultorem prac doktorskich i habilitacyjnych. Był pomysłodawcą nowych kierunków dydaktycznych – jak chociażby studiów naukowych w KUL.

Był wybitnym przedstawicielem nauki i mistrzem, docieklwym badaczem i oryginalnym myślicielem – jako prawdziwy miłośnik mądrości. Był mistrzem, źródłem inspiracji i mądrej rady dla wielu pokoleń oraz przedsięwzięć badawczych, dydaktycznych, organizatorskich i edytorskich. Był przez wiele lat Redaktorem Naczelny „Summarium” – rocznika Towarzystwa Naukowego KUL. Był współtwórcą i autorem kwartalnika „Ethos”. Jak wspomniano, należał do wielu towarzystw naukowych, w tym do Polskiego Towarzystwa Semiotycznego, Towarzystwa Naukowego KUL, Polskiego Towarzystwa Tomasza z Akwinu i innych. Był autorem wielu publikacji naukowych o znaczącym charakterze. Te osiągnięcia organizatorskie, dydaktyczno-naukowe predysponują go do rozlicznych tytułów profesorskich jako człowieka i badacza wielu dyscyplin naukowych, a równocześnie docieklwego badacza i oryginalnego myśliciela. Jego rozległą wiedzę – nie tylko filozoficzną – można by obdzielić kilku profesorów, a mimo to był bardzo skromny w codziennym życiu i zachowaniu. Był przy tym bez reszty oddany naszemu Uniwersytetowi.

Dziś żegnamy Cię, drogi przyjacielu Stanisławie, z bólem, ale i nadzieją, że dobry Bóg za twoje dobre czyny przyjmie Cię do grona swoich wybranych.

Żegnamy Cię dziś zarówno w imieniu własnym jako wypróbowanego przyjaciela, jak i kolegów z lat okresu studiów uniwersyteckich (w latach pięćdziesiątych zeszłego wieku), których już niewiele zostało z naszego grona.

Non omnis mortuus es – „Nie wszystek umarłeś”, można z pewnością powiedzieć, modyfikując – już dokonawczo – słynne osobiste przekonanie Horacego co do swojej przyszłości. Twoje czyny i twórczość, Twoja życzliwość pozostaje w naszych sercach i pamięci oraz rzeszy Twoich studentów i kolegów naukowców.

Dobry Jezu, a nasz Panie, daj Mu wieczne spoczywanie. Odpoczywaj w pokoju, Stanisławie. Amen.

Warszawa, 23 marca 2023 r.

ANDRZEJ BRONK SVD

ŻYCIE FILOZOFIĄ Z KATOLICKIM UNIWERSYTETEM LUBELSKIM SPLECIONE

LAUDACJA Z OKAZJI ODNOWIENIA DOKTORATU (1968)
DR. STANISŁAWA MAJDAŃSKIEGO*

Magnificencjo, Księżę Rektorze, Wysoki Senacie, Wysoka Rado Wydziału Filozofii, Szanowni Państwo! Drogi Jubilate!

Laudacja – łac. *laudatio* od *laudare* – to wychwalanie i uhonorowanie. Laudacja akademicka to przybliżenie społeczności uniwersyteckiej postaci, osobowości naukowej i dorobku naukowego Jubilata.

Mogłoby się wydawać, że zaszczytne zadanie wygłoszenia laudacji z okazji odnowienia doktoratu, obronionego przez Jubilata w roku 1968 na Wydziale Filozofii KUL, okaże się w moim przypadku zadaniem łatwym, a werdykt oczywisty, gdyż chodzi o Jubilata, którego droga życiowa – poprzez Katolicki Uniwersytet Lubelski – skrzyżowała się od 1965 r. z moją, przebiegając niekiedy niemal równolegle.

* Ze względu na stan zdrowia Jubilata uroczystość nie odbyła się.

[Odnowienie doktoratu jest *sui generis* uznaniem przez Uczelnię, która go nadała, że kreowany przez nią doktor pozostał wierny ślubowaniu, jaki złożył podczas jego otrzymania. Procedurę i porządek takiej uroczystości określają stosowne dokumenty. W *Regulaminie przyznawania tytułów, medali i wyróżnień na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II*, wprowadzonym uchwałą Senatu KUL z dnia 26 marca 2015 r. (752/II/1), czytamy:

„VII. Uroczyste odnowienie doktoratu

§ 19

1. Wobec wybitnych absolwentów Uniwersytetu może zostać dokonane uroczyste odnowienie doktoratu uzyskanego na Uniwersytecie.

2. Odnowienia doktoratu dokonuje się z okazji co najmniej 50. rocznicy jego uzyskania.

§ 20

Uroczystego odnowienia doktoratu uzyskanego na Uniwersytecie dokonuje Senat w drodze uchwały, na wniosek rady wydziału, która nadała stopień doktora.

§ 21

1. Uroczyste odnowienie doktoratu odbywa się podczas wydarzeń uniwersyteckich lub wydziałowych w obecności rady wydziału, która wnioskuje o odnowienie doktoratu.

2. Przy odnowieniu doktoratu wręcza się okolicznościowy dyplom”. Nota redakcji „Summarium” TN KUL]

Trudność polega jednak na tym, że osoba Jubilata nie mieści się w laurkowych schematach i wymyka się łatwym uogólnieniom, a bliskość nie zawsze owocuje rozumieniem, nawet w przypadku zjedzenia przysłowiowej „beczki soli”. Jak poza tym zawrzeć na kilku kartkach i objąć w kilkunastu słowach 85 lat życia bogatego w wydarzenia oraz 63 lata wszechstronnej obecności w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim?

Rozważając w artykule *Pochwała życia pracowitego*, na czym polega sens ludzkiego życia, Kazimierz Ajdukiewicz wypowiada końcową tezę, że zasadza się on na stawianiu sobie kolejnych celów, chociaż niekoniecznie już na ich osiąganiu. I dopowiada: „w dążeniu, w drodze nauczmy się szukać wartości życia, jeżeli chcemy się zabezpieczyć przed pesymistyczną jego oceną” (*Język i poznanie*, 1985, s. 82). Sentencja ta znakomicie przylega do Jubilata, który, mówiąc językiem M. Heideggera, był zawsze „w drodze”.

Kolejno, po wspomnieniach z osobistej współpracy z Jubilatem, przedstawię: życiorys Jubilata – pracę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim – publikacje – działalność dydaktyczną i organizacyjną – główne zainteresowania i poglądy filozoficzne – tradycję filozoficzną, z której się wywodzi i do której nawiązuje – koncepcję filozofii i przynależność do Lubelskiej Szkoły Filozofii Klasycznej (LSFK) – wreszcie styl myślenia oraz metodę wykładania i pisanía.

WSPOMNIENIE OSOBISTE

Proszę wybaczyć te akcenty osobiste, kiedy najpierw nawiążę do początków mojej znajomości z Jubilatem, znajomości, która z biegiem czasu rozwinęła się w trwającą do dziś przyjaźń osobistą i filozoficzną. Do wygłoszenia laudacji z okazji uroczystości odnowienia doktoratu na KUL dr. Stanisława Majdańskiego skłania mnie bowiem nie tylko zaszczytne zaproszenie ze strony Wydziału Filozofii, lecz także wdzięczność za wszystko, co w mojej intelektualnej i filozoficznej formacji zawdzięczam Jubilatowi.

Wspomnienia te, sądzę, mają też pewne znaczenie historyczne, gdyż dokumentują, jak się studiowało na KULu w latach 60. Dzisiaj, kiedy dyskutujemy nad profilem i sposobami funkcjonowania uniwersytetu po pandemii, uzmysławiają one znaczenie, jakie w rozwoju filozofii oraz każdej innej dziedziny nauki odgrywają współpraca, dialog i dyskusja. Bez relacji mistrz–uczeń uniwersytet, tak jak go rozumiano przez 1000 lat jego dziejów, przestaje po prostu mieć sens.

Przygotowując laudację, uświadomiłem sobie wyraźnie, jak istotne znaczenie dla mojego rozwoju filozoficznego i tzw. kariery akademickiej miało spotkanie

z Jubilatem. Od pierwszej chwili potraktował mnie partnersko, nawet wtedy, kiedy z ignorancji się wymądrzałem. To zresztą ogólna cecha Jubilata: przyjacielskie traktowanie rozmówcy, co nie znaczy, że nie potrafi się oburzyć, kiedy napotyka na niewiedzę.

Kiedy w 1965 r. rozpocząłem studia na Wydziale Filozofii KUL, obecny Jubilat był magistrem filozofii. Ja zaś do studiowania filozofii okazałem się całkowicie nieprzygotowany, chociaż wcześniej zaliczyłem 4-letni kurs filozofii w Seminarium Misyjnym Księży Werbistów w Pieniężnie, gdzie wszystkie wykłady (łącznie z egzaminami), z wyjątkiem historii filozofii, odbywały się po łacinie w oparciu o szacowny, neoscholastyczny podręcznik filozofii Charlesa Boyera SJ. Edukacja filozoficzna sprowadzała się głównie do maksymalnie pamięciowego opanowania treści podręcznika, najlepiej z przypisami greckimi, francuskimi czy niemieckimi. Przystępując do studiowania filozofii na KUL nie znałem polskiej terminologii filozoficznej i miałem szczątkową wiedzę z zakresu dziejów filozofii, a przede wszystkim nie byłem przygotowany do myślenia problemowego, bo tego nie nauczyli mnie moi, skądinąd wspaniali seminaryjni profesorowie, bo sami bez regularnych studiów filozoficznych. Filozofia w seminariach była wówczas traktowana jako propedeutika teologii, dla której miała dostarczyć aparaturę pojęciową i terminologię.

Co gorsza, panowała wówczas na Wydziale Filozofii KUL katastrofalna dla formacji intelektualnej i filozoficznej praktyka, zgodnie z którą księża przyjmowani na studia filozoficzne, byli od razu kierowani na trzeci rok studiów, z pominięciem etapu propedeutycznego, czyli pozbawieni kursorycznych wykładów z logiki ogólnej i formalnej, z metodologii, metafizyki, teorii poznania, etyki oraz historii filozofii. Groziło to w moim przypadku po prostu katastrofą, kiedy na pierwszych zajęciach siedziałem jak na przysłowiowym „tureckim kazaniu”.

Wówczas w sposób decydujący zaistniał w moim życiorysie Jubilat, który od początku obdarzył mnie nieoczekiwaną życzliwością. Miała ona jednak pewne podstawy w zainteresowaniach problematyką rodzinną ze strony ojca Jubilata, pana Walentego Majdańskiego, autora głośnej swego czasu książki pt. *Polska kwitnąca dziećmi* (1947) oraz w jego znajomości z werbistą, etnologiem, ks. prof. Teofilem Chodziło, prof. KUL, który napisał doktorat na temat rodziny u Jakutów na Syberii u sławnego swego czasu etnologa, werbisty, prof. Wilhelma Schmidta. Po zajęciach Staszek często odprowadzał mnie na Sławinek, gdzie mieszkalem, wprowadzając w rzemiosło filozoficzne i filozoficzny sposób myślenia. Nie raz jeszcze Jubilat wpływał decydująco na moje zainteresowania filozoficzne, jak również podejmowane zadania, podsuwając na przykład do przetłumaczenia

Metodę w teologii B. Lonergana, czy kierując uwagę na filozoficzną hermeneutykę H.-G. Gadamera. Po moim zatrudnieniu w Katedrze Metodologii Nauk KUL prowadziliśmy wielokrotnie wspólnie różne zajęcia jak seminarium z ogólnej metodologii nauk. Przede wszystkim jednak dużo ze sobą rozmawialiśmy i dyskutowaliśmy: ja dzieląc się spostrzeżeniami z moich rozlicznych lektur, Jubilat – rozjaśniając je swoimi przenikliwymi i trafnymi uwagami. Niektóre wyniki naszych dyskusji ukazały się drukiem. Tyle tytułem wstępu.

ŻYCIORYS JUBILATA

Stanisław (Józef, Tadeusz) Majdański urodził się 8 maja 1935 r. we Włocławku, jako syn Reginy (z d. Nita) oraz Walentego, nauczyciela, katolickiego intelektualisty, działacza katolicko-narodowego, pioniera rodzioznawstwa w Polsce (brata najmłodszego z 13 rodzeństwa abpa Kazimierza Majdańskiego). Z chwilą wybuchu II wojny światowej matka Jubilata z córką i dwoma synami ucieka na Polesie do rodziny własnej matki, skąd w 1940 r. zostaje zesłana wraz z dziadkami ze strony matki w głąb Rosji Sowieckiej, najpierw w dorzecze Dźwiny Północnej, potem do Archangielska i na poniemieckie Powołże (Schonthal 1944-1946). Tam umiera siostra Jubilata i dziadkowie. Do Polski i do ojca Jubilat wraca po 5 latach w 1946 r.; aresztowana i zesłana do karnego obozu matka wraca dopiero w 1955 r. Rozpoczętą w ZSRR edukację podstawową Jubilat kończy w 1948 r. w Warszawie, gdzie w 1952 r. robi maturę.

W latach 1952-1957 Jubilat studiuje na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL, zrazu etykę na ówczesnej Sekcji Filozofii Praktycznej, a następnie na Sekcji Filozofii Teoretycznej (dominowała ona wówczas na Wydziale) oraz logikę (J. Iwanicki, J. Kalinowski, S. Kamiński, A. Korcik). W 1957 r. broni magisterium z zakresu semiotyki logicznej („Syntaktyczna rola słowa «jest»”, promotor S. Kamiński, rec. J. Kalinowski), a w 1969 r. doktorat pod kierunkiem S. Kamińskiego pt. *Problemy asercji zdaniowej. Szkice pragmatyczne* (rec. I. Dąmbska, M.A. Krąpiec), który w roku 1972 ukazuje się drukiem w TN KUL.

Po magisterium Jubilat zostaje w 1957 r. zatrudniony przez ks. prof. S. Kamińskiego w kierowanej przez niego Katedrze Metodologii Nauk, gdzie do czasu swojego przejścia na emeryturę w 2010 r. będzie prowadził w sposób twórczy i niestandardowy zróżnicowane zajęcia dydaktyczne z zakresu logiki ogólnej oraz wykłady monograficzne wraz z rozlicznymi ćwiczeniami z wielu działów logiki, zwłaszcza semiotyki na Wydziale Filozofii i innych wydziałach KUL. W ostatnich latach swej aktywności dydaktycznej Jubilat pracował przez pewien

czas na Wydziale Prawa w Tomaszowie Lubelskim, gdzie prowadził zajęcia z logiki ogólnej. Oddany Uniwersytetowi i wartościom, które przyświecały jego założycielowi Idzemu Radziszewskiemu, kiedy fundował KUL zgodnie z dewizą *Deo et Patriae*, pozostaje nadal żywo zainteresowany sprawami Uniwersytetu i nadal służy radą i pomocą.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA I PUBLIKACYJNA

Naukoznawcze zainteresowania Jubilata znalazły swój wyraz w podejmowanych przez niego różnorodnych inicjatywach badawczych, organizacyjnych i edytorskich, jak studia interdyscyplinarne w oparciu o S. Kamińskiego ideę tzw. dyscyplin ogólnych. Propagował ideę „doradztwa metodologicznego” jako misji usługowej Katedry Metodologii Nauk KUL. Ceniony jako recenzent prac magisterskich oraz konsultant wielu prac doktorskich, habilitacyjnych i profesor-skich, których powstanie i ideowy profil niejednokrotnie koncepcyjnie stymulował. Dostrzegał potrzebę i propagował idee stworzenia nowego kierunku dydaktycznego w postaci studiów naukowych. W trakcie swojej długoletniej pracy w KUL podejmował jako wolontariusz różnorodne działania ogólnouniwersyteckie. Długoletni członek zarządu Instytutu Jana Pawła II. Współorganizował z ks. prof. T. Stycznem kwartalnik „Ethos”, którego tytułu był pomysłodawcą. Jako długoletni redaktor naczelny redaguje do dziś „Summary”, ważny organ TN KUL. Jego bezsporną zasługą jest to, że umieszczając w nim „zagubione” (bo rozproszone) artykuły oraz wywiady z wieloma, ważnymi dla KULu i Wydziału Filozofii osobistościami, uratował je w ten sposób dla potomności. Świadom tego, że przedsięwzięcia filozoficzne są zakorzenione w szeroko pojętej kulturze, podejmował rozliczne, szerokie, zagraniczne kontakty naukowe. Należy do Polskiego Towarzystwa Semiotycznego, Towarzystwa Naukowego KUL (socjusz honorowy, wiceprzewodniczący Wydziału Filozoficznego) i Polskiego Towarzystwa Tomasza z Akwinu.

Jubilat jest autorem wspomnianej monografii *Problemy asercji zdaniowej* (Lublin: TN KUL 1972) oraz około 50 artykułów, recenzji naukowych, recenzji na stopnie naukowe, opinii wydawniczych i doradczych. Wyniesiona z pobytu w Rosji znajomość języka rosyjskiego zaowocowała recenzjami monografii rosyjskojęzycznych. Ilościowo publikacji tych nie jest być może wiele, zwłaszcza gdy mierzyć je współczesną sytuacją w nauce polskiej, nastawionej od pewnego czasu na produkcję wymuszanych punktozą tekstów. Z pewną emfazą prof. Jerzy Pelc, ceniony przez Ciebie FILOZOF, zwykł mawiać, że jeżeli filozof opublikuje

za życia więcej niż 100 prac, jest to co najmniej nieprzyzwoite. Kilka tekstów napisaliśmy razem – ja w roli inteligentnej (jak to sobie skromnie przypisuję) maszynistki, a Staszek ideowego przewodnika. Ich wybór pt. *Miscellanea methodologica* znajduje się w druku.

Wyczytałem kiedyś, że dzieci sadzą kwiatki, a dorośli – drzewa, co oznacza, że ci drudzy mają niewielkie szanse na zobaczenie ich owoców. Jubilat jest „przede wszystkim myślicielem, który żyje filozofią niezależnie od tego, w jakim stopniu jego twórczy namysł znajduje bezpośredni wyraz w rozprawach” (A.M. Wierzbicki, *Nieklasyczny filozof klasyczny*, w: M. Walczak (red.), *Metodologia: tradycja i perspektywy*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2010 s. 281). Wiele ze swoich poglądów, niestety, nigdy nie opublikował. Niektóre zaistniały w rozmowach i dyskusjach, prowadzonych z niezliczoną liczbą osób, by potem znaleźć swój wyraz w publikowanych przez nie artykułach, doktoratach, habilitacjach i profesurach. W wielu przypadkach nie zdawały one sobie prawdopodobnie nawet sprawy z tego, że tę lub ową myśl zawdzięczają Jubilatowi.

OSOBOWOŚĆ

Bezkompromisowo oddany Kościołowi katolickiemu oraz jego doktrynie teologicznej i moralnej, opowiada się zdecydowanie po stronie wartości chrześcijańskich i katolickich, uważając je za istotny element kultury. Krzewi ideał kultury wysokiej, biorąc wzór z często przez siebie przywoływanego etyka i kierownika Katedry Etyki na Wydziale Filozoficznym KUL (1949) o. Feliksa Bednarskiego OP. Przejął również jego definicję kultury jako istotnego zespołu wartości wytworzonych świadomą pracą człowieka w celu udoskonalenia ludzkiej natury.

Trwałym rysem filozoficznych zainteresowań i stałą cechą umysłowości Jubilata – jak podkreśla ks. prof. Alfred Wierzbicki (*Nieklasyczny filozof klasyczny*, s. 282) – pozostaje charakterystyczna „dwoistość zainteresowań – praktycznych i teoretycznych – a nawet ich swoista cyrkularność”, predysponujące go „do roli niezwykle mobilnego łącznika pomiędzy «praktycznymi» a «teoretycznymi» katedrami kulowskiego środowiska filozoficznego”.

Przede wszystkim Jubilat to wielka osobowość filozoficzna, która nieczęsto zdarza się w świecie filozoficznym, wypełnionym wprawdzie wieloma znakomitymi filozofoznawcami (jak zwykł ich chętnie nazywać Jubilat), ale nie licznymi autentycznymi myślicielami. Obdarzony ogromną ruchliwością intelektualną, ciekawością, dociekliwością i wszechstronnością, obserwuje i analizuje

zachodzące w kulturze i filozofii zmiany doktrynalne i społeczne. Zawsze mnie zadziwiało to, jak Jubilat na podstawie rozmów i dość szczątkowych uwag uzyskiwał tak wnikliwe rozeznanie w aktualnej problematyce filozoficznej, by trafnie oceniać zachodzące w filozofii trendy myślowe i przewidywać jej przyszłość. S. Majdański jest erudytą z encyklopedyczną, nieopuszczającą go znakomitą pamięcią osób, nazwisk, wydarzeń, a równocześnie twórczym myślicielem. Zaskakuje swoją niedyletancką kompetencją na wielu rozproszonych obszarach, gdzie ma zawsze coś nowego, niesztampowego, odkrywczego, „otwierającego oczy” do powiedzenia. Potrafi w ferworze dyskusji żartobliwie stwierdzić: „bo ja wiem wszystko i jeszcze więcej!”

ODDZIAŁYWANIE

Jako wychowawca i formator myślenia wielu pokoleń młodzieży KUL, Jubilat jest szanowany i podziwiany przez studentów, wpływając decydująco na wielu z nich w zakresie kultury filozoficznej, ogólnologicznej i semiotycznej. Wszechstronnie obecny w środowisku akademickim, jest osobowością barwną, obrosłą w czasie długoletniej, pod wieloma względami nietypowej, dydaktyczno-wychowawczej aktywności, wieloma życzliwymi anegdotami. Dysponując talentem dydaktycznym i wszechstronną erudycją filozoficzną, teologiczną, semiotyczno-językoznawczą w połączeniu z wiedzą pozaencyklopedyczną, nadto samodzielnością, oryginalnością i odwagą myślenia oraz kreatywnym rozwiązywaniem podnoszonych problemów, zawsze wywoływał żywe zainteresowanie kolejnych roczników studentów, a równocześnie inspirując i ukierunkowując myślenie wielu pracowników Wydziału Filozofii KUL oraz poza nim. W swoich nachelonych ogólnoerudycyjnie zajęciach, porusza się chętnie po „obrzeżach filozofii”, wywołując tym niekiedy – wprost niezamierzoną – konfuzję słuchaczy i rozmówcy.

Obdarzony wybitnym talentem dydaktycznym, Jubilat jest z powołania, zamiłowania i temperamentu nie tylko nauczycielem akademickim, lecz wychowawcą o typie sokratejskim bardziej („mistrzem rozmowy i dialogu”) niż scholastycznym, wywołującym twórcze zaciekawienie słuchaczy. Jest autorytetem filozoficznym, którego żywiołem jest bezpośrednia rozmowa, filozofem nastawionym klasycznie na dialog i osobisty, bezpośredni kontakt. Nieprzypadkowo powracał w swoich publikacjach do problematyki autorytetu i dialogu. Pisał między innymi: „Autorytet bowiem to nie ślepa siła, forma jedynie, sama dyscyplina. To zawsze coś ufundowanego merytorycznie, na wartościach i je fundujące. Autorytet właściwie pojęty nigdy nie zniewala; toleruje, afirmuje dru-

giego, uwzględnia odnośne różnice i nierówności osobowe, społeczne” (*Autorytet – pojęcie i problemy. Refleksje filozoficzno-pragmatyczne*, „Summarium” 30-31, 2001-2002, s. 229).

TRADYCJA FILOZOFICZNA

Samodzielny i oryginalny w myśleniu, Jubilat przyznaje się skądinąd do tradycji scholastycznej m.in. w wykonaniu tzw. Koła Krakowskiego (J. Salamucha, J. Drewnowski), bliskie pozostają mu także ideały racjonalności szkoły lwowsko-warszawskiej. Trudno powiedzieć, by był wprost czymś uczniem w dosłownym tego słowa znaczeniu, chociaż wielu kulowskich (F. Bednarski, J. Kalinowski, S. Kamiński, o. M. Krąpiec, T. Styczeń, K. Wojtyła, o. J. Woroniecki) oraz pozakulowskich myślicieli wywarło bezpośredni lub pośredni wpływ na jego zainteresowania i sposób myślenia. Często wspomina osobę prof. Jerzego Kalinowskiego, dziekana filozofii KUL w latach 1952-1957, znanego w literaturze światowej twórcę logiki deontycznej/norm (teorii zdań normatywnych), we Francji związanego zawodowo z Centre Nationale de la Recherche Scientifique, z którym Jubilat przyjaźnił się do jego śmierci (2000). W prywatnych rozmowach podkreślał silny wpływ na swoją formację duchową i intelektualną ojca – Walentego Majdańskiego, kiedy ten po powrocie z Rosji przygotowywał go do polskiej szkoły elementarnej.

W swoim rozwoju filozoficznym Jubilat przeszedł od fazy etycznej do logicznej i metafizycznej, by ostatecznie – zgodnie z częstą u filozofów spotykaną prawidłowością – przejść znowu do fazy etycznej. Szczególniejsze miejsce w Jego szerokich zainteresowaniach zajmują: metafizyka i teoria poznania, naukoznawstwo, rodzinoznawstwo, rosjanoznawstwo, metalogiczne i metafilozoficzne zagadnienia z pogranicza logiki i filozofii.

Filozoficzne poglądy Jubilata mieszczą się w ramach filozofii klasycznej, wyznaczonej nazwiskami Arystotelesa i św. Tomasza, a więc postawą realistyczną i racjonalistyczną. Pisał: „Postawa klasyczna sprowadza się w swym sednie do idei «wolności w prawdzie», do «normatywnej mocy prawdy», jak wyrażał się Karol Wojtyła – Jan Paweł II – a za nim jego uczeń Tadeusz Styczeń. Prymat prawdy głosiła cała «szkoła lubelska», z Krąpcem na czele w duchu encykliki *Veritatis Splendor*” (*W stronę uniwersytetu, filozofii i kultury – w nawiązaniu do M.A. Krąpca i innych mistrzów*, w: *Miscellanea Methodologica*, w druku). Używając własnego sformułowania Jubilata, również o nim można powiedzieć *homo scientificus* z jednej strony oraz *homo religiosus* z drugiej.

W charakterystyczny dla niego sposób S. Majdański znamionuje w filozofowaniu podejście semiotyczne, w tym problematyka pryncypiów filozoficzno-logicznych i transcendentaliów metafizycznych (w nawiązaniu do M.A. Krapca i T. Czeżowskiego), zagadnienie konwertibiliów i reduplikatywów oraz wybrane zagadnienia metaetyczne (w nawiązaniu do K. Wojtyły i T. Stycznia). Wyróżniającą cechą badań Jubilata jest (przejęte od S. Kamińskiego i udoskonalane) „trójpodejście” do zagadnień w aspekcie genezy-struktury-funkcji z akcentem na myślenie etymologiczne i metaforyczne. Pojmuje filozofię maksymalistycznie w duchu filozofii klasycznej, ale z odniesieniem do języka poprzez sięganie do „świata pierwotnych znaczeń” (M. Heidegger) oraz uwzględniając wynikające stąd komplikacje pojęciowe. W wywodach i tekstach uprawia swoistą żonglerkę słowną i pojęciową, operując paradoksami i kontrastami oraz wykorzystując zjawisko, określane przez siebie jako „dialektyczna przewrotność znaczeniowa” terminów filozoficznych, które niejednokrotnie, jego zdaniem, zmieniają w dziejach filozofii swe znaczenie „z dokładnością do sprzeczności”.

Boleje szczególne nad dokonującą się od wielu lat stopniową likwidacją „flagowego” kiedyś dla całego KUL-u wykładu, zainicjowanego przez ks. prof. Stanisława Kamińskiego, pt. Ogólna Metodologia Nauk. Nauczał on przez bez mała 50 lat studentów KUL użycia podstawowych narzędzi metodologicznych, kształtując równocześnie ich krytyczne myślenie. Do proporcjonalnego zmniejszania zakresu wymaganego materiału i obniżenia progów egzaminacyjnych zmusił najpierw niedostateczny poziom przygotowania kandydatów na studia. Dodatkowo, nowe tematy, tendencje, kierunki, podejścia, a przede wszystkim nowy język (aparatura pojęciowa) w obszarze logiki, semiotyki, metodologii ogólnej i poszczególnych typów nauk oraz filozofii nauki, uczyniły problematykę wykładu w pewnych partiach nie tyle nieaktualną, ile niemożliwą. Jubilat zauważa wszakże, że po pierwsze, w miarę pojawiania się nowych kierunków i zagadnień wykład był ciągle aktualizowany (unowocześniany), a po drugie, istnieje pewien zasób standardowej (tradycyjnej) wiedzy ogólnologicznej, której przyswojenie musi zawsze leżeć w dobrze pojętym interesie każdego studenta, badacza i ostatecznie uniwersytetu.

KONCEPCJA FILOZOFII

Będąc świadkiem powstania i rozwoju lubelskiej szkoły filozofii klasycznej, której jest adeptem, S. Majdański łączy w swoich badaniach sposób podejścia szkoły i rozwiązywania problemów (metafizycyzm, realizm, racjonalizm) z aktual-

nymi kierunkami filozoficznymi. Wyrazem tego są zainteresowania problematyką filozoficzno-logiczną, rozwijaną w różnych ośrodkach krajowych i zagranicznych, zwłaszcza w obu uniwersytetach łowańskich, paryskim Instytucie Kato-lickim, wspomnianym Le Centre National de la Recherche Scientifique (J. Kali-nowski) czy w uniwersytecie w Nijmegen.

Przyznając filozofii ważne zadanie stawiania wielkich pytań egzystencjalnych, Jubilat oryginalnie rozumie perenialność filozofii, kiedy zauważa samokrytycznie, że nie rozwiązała ona dotychczas definitywnie żadnego ze swoich czołowych problemów. Co więcej, uważa, że celem filozofii nie są bynajmniej osiągnięcia poznawcze na miarę nauk empirycznych, lecz poszukiwanie ostatecznej prawdy o świecie i człowieku oraz gruntowanie sensu ludzkiego życia w Transcendencji. Píše: „Różnymi drogami wędrują przez wieki ludzkie idee. Nie zawsze uświadamiają to sobie głoszące je podmioty. Od czasu do czasu musi ktoś to uczynić, zazwyczaj są to tzw. historycy idei. W każdym razie warto wią-zać to, co było kiedyś, z tym, co następowało później” (S. Majdański, *W stronę uniwersytetu, filozofii i kultury*).

STYL MYŚLENIA: METODA WYKŁADANIA I PISANIA

Najtrudniej scharakteryzować styl myślenia i wykładania Jubilata, wypadkowe jego niepowtarzalnej osobowości. W wykładach i ćwiczeniach wykorzystuje swo-bodnie rozbudowaną wiedzę, którą, powtórzmy, zawdzięcza bardziej rozmowom z profesjonalistami najróżniejszych dziedzin niż lekturom. Jubilat myśli inter-dyscyplinarnie problemami, a nie tematami czy dziedzinami. Jest to filozofowanie kontekstowe i „łańcuskowe”, bynajmniej nie dygresyjne, poprzez drażnienie tematu na sposób heglowskiej spirali na coraz wyższym, a zarazem głębszym poziomie, przez dopowiadanie na zasadzie bogatych, interdyscyplinarnych, erudycyjnych idei, przy wykorzystaniu szerokiej bazy wiedzy z dziedzin na pierwszy rzut oka zda się odległych od filozofii, jak językoznawstwo czy historia kultury i społeczeństwa, w oparciu o znakomitą pamięć osób, dat, oko-liczności i wydarzeń.

ZAKOŃCZENIE

Proszę dostojnego Jubilata i Szanowne Audytorium o wybaczenie, że po-przestaną na dość ogólnym podsumowaniu filozoficznej działalności Jubilata lub że być może pominąłem któreś z Jego rozlicznych dokonań. Chciałbym wszakże rzecz

jedną jeszcze podkreślić. Zwykliśmy studentom wyklądać, że autentycznie kreatywne osobowości filozoficzne rzadko zdarzały się w dziejach filozofii. Dzisiaj nazywamy ich klasykami filozofii. Sam Jubilat zwykł z pewną dozą melancholii stwierdzać, że nie wygląda na to, by Polacy byli nacją filozoficznie szczególnie uzdolnioną, która odegrałaby w dziejach filozofii wyróżnioną rolę.

Uważam Jubilata za jednego z najbardziej umysłowo ruchliwych i twórczych filozofów w powojennych dziejach Wydziału Filozofii KUL i filozofii polskiej. Ale – jak wiemy – muszą się jeszcze znaleźć, jak w przypadku Fregego czy Husserla, wybitni uczniowie, którzy kontynuowaliby oryginalny styl filozofowania Mistrza oraz rozwijali twórczo jego filozoficzne idee, tematy i problemy.

Dostojny Jubilacie, Drogi Staszku, nawet się nie domyślasz, jak wielu traktuje Cię z dumą jako swojego Nauczyciela i Mistrza, jak wielu dziękuje Opatrzności za to, że postawiła Ciebie na ich drodze życiowej. Uroczystość odnowienia doktoratu jest dobrą okazją, by Ci to powiedzieć i podziękować za wszystko.

Kochałeś zawsze Katolicki Uniwersytet Lubelski i pielęgnowane w nim ideały nie tylko jako miejsce pracy, ale sposób na życie. Nie wyobrażałeś sobie innego miejsca życia i pracy, ponieważ w tym, co robiłeś, sam byłeś obecny: autentyczny, jedyny i niepowtarzalny. I za to Ci też kolejny raz dziękujemy!

Dzisiaj Twoja rodzima uczelnia, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II oraz Wydział Filozofii KUL składają Ci hołd za wszystko, co dla nich zrobiłeś. Jeżeli, uprzedzając werdykt Boski, wolno nam tak to oceniać, wykorzystałeś w pełni talenty, którymi obdarzyła Cię Opatrzność, nawet jeżeli sam sobie tego nie uświadamiałeś.

Wybacz, jeżeli laudacją nie oddajemy dostatecznie hołdu Twoim rozlicznym zaletom i zasługom. Pozostawiamy to Panu Bogu!

Podpierając się znanym bon mottem, *last but not least* przy tej okazji dziękujemy także Twojej wspaniałej żonie Kasi za trwałą i opiekuńczą obecność u Twojego boku oraz wszechstronne wsparcie, które Ci przez wszystkie lata dawała, byś wolny od codziennych trosk materialnych, mógł rozwijać swą działalność naukową i dydaktyczną.

Dostojny Jubilacie, wszyscy życzymy Ci długiej jeszcze, owocnej i inspirowanej obecności na naszej wspólnej *Alma Mater* oraz dalszej satysfakcjonującej i owocnej pracy. Niech Opatrzność darzy Cię dobrym zdrowiem, pasją dociekań i twórczymi pomysłami, którymi nas zawsze hojnie obdarowywałeś. Pamiętaj, że nam i Uniwersytetowi jesteś nadal bardzo potrzebny.

Ad plurimos annos!

Lublin, 23.07.2020

ŚWIĘTEJ PAMIĘCI DOKTOR STANISŁAW MAJDAŃSKI
TO JEDEN Z CZŁONKÓW HONOROWYCH
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL

Fragment tekstu o uroczystości
wręczenia dyplomów honorowych 29 maja 2015 roku*

Według Statutu TN KUL „członkowie Towarzystwa Naukowego dzielą się na członków czynnych, korespondentów i współpracowników oraz członków honorowych. Członków honorowych powołuje na wniosek Zarządu Walne Zebranie zwykłą większością głosów w tajnym głosowaniu. Godność członka honorowego przyznawana winna być za wybitne zasługi dla Towarzystwa Naukowego. [...]” (§ 7-8). Nadzwyczajną godność Członka Honorowego TN KUL uzyskali do tej pory dawni członkowie założyciele, natomiast osobno tymże tytułem został wyróżniony w 1994 r. prof. Zygmunt Sułowski (zm. 1995). Korzystając ze statutowego uprawnienia, 15 marca 2015 r. Walne Zebranie Towarzystwa Naukowego KUL, na wniosek Zarządu, w tajnym głosowaniu nadało jednogłośnie godność Członka Honorowego trojgu wybitnym swoim członkom: prof. dr hab. Krystynie Staweckiej, s. prof. dr hab. Aleksandrze Witkowskiej i dr. Stanisławowi Majdańskiemu.

Uroczystość wręczenia dyplomów Członka Honorowego Towarzystwa Naukowego KUL odbyła się w gmachu KUL 29 maja 2015 r. Dyplomy wręczali Prezes TN KUL, prof. dr hab. Augustyn Eckmann, i Sekretarz Generalny TN KUL, dr hab. Mirosław Sitarz, prof. KUL. Akt wręczenia dyplomu poprzedzała za każdym razem uroczysta laudacja. Laudacje wygłosili: ku czci prof. dr hab. Krystyny Staweckiej – prof. dr hab. Andrzej Budzisz, ku czci s. prof. dr hab. Aleksandry Witkowskiej – prof. dr hab. Józef Fert, a ku czci dr. Stanisława Majdańskiego – prof. dr hab. Agnieszka Lekka-Kowalik.

Na następnych stronicach publikujemy tekst laudacji wygłoszonej przez prof. dr hab. Agnieszkę Lekką-Kowalik ku czci jednego z nominowanych wówczas Członków Honorowych Towarzystwa Naukowego KUL, a mianowicie pana Doktora Stanisława Majdańskiego. Kopia wręczonego podczas uroczystości dyplomu honorowego Pana Doktora jest reprodukowana wcześniej – na s. 4.

Stanisław Sarek

* Pełny tekst w „Summariusm” 44 (64) (2015), s. 79-96.

W trakcie uroczystości. Przy stole prezydialnym siedzą: prof. Agnieszka Lekka-Kowalik, prof. Andrzej Budzisz, ks. prof. Augustyn Eckmann, Prezes TN KUL, ks. prof. Mirosław Sitarz, Sekretarz TN KUL, oraz prof. Józef Fert.

Członkowie Honorowi TN KUL nominowani 29 maja 2015 r. Od lewej siedzą: dr Stanisław Majdański, s. prof. Aleksandra Witkowska i prof. Krystyna Stawecka. Z prawej prof. Stefan Sawicki, były długoletni Prezes TN KUL, od 26 czerwca 2016 r. również ze szlachečnym mianem Członka Honorowego TN KUL.

AGNIESZKA LEKKA-KOWALIK

DOKTOR STANISŁAW MAJDAŃSKI:
PRAWDZIWY PROFESOR I PRAWDZIWY FILOZOF

Z radością i wzruszeniem, ale też i niepokojem przyjąłem to zadanie – mam wygłosić laudację wielkiemu człowiekowi. Zatyłowałem ją „Prawdziwy profesor – prawdziwy filozof”, bo tym właśnie jest nasz socjusz honorowy Stanisław Majdański – jest prawdziwym pracownikiem prawdziwego Uniwersytetu z prawdziwym Wydziałem Filozofii. Ale przecież mam głosić laudację swojemu nauczycielowi – to, co i jak powiem, jest konsekwencją także i tego, że chodziłem na jego zajęcia i seminaria, a potem razem pracowaliśmy.

Doktor Stanisław Majdański obchodzi w tym roku 80. urodziny, ale jego życiowych doświadczeń, intelektualnych osiągnięć, dydaktycznej aktywności i społecznych działań wystarczyłoby na wypełnienie kilku życiorysów. Jest synem znanego katolickiego publicysty Walentego Majdańskiego, prekursora ochrony życia poczętego w Polsce i parafialnego duszpasterstwa rodzin, a także pomysłodawcy badań nad rodziną, oraz bratankiem śp. abpa Kazimierza Majdańskiego. Przekazana w rodzinie poznawcza i moralna wrażliwość rozwinęła się w połączeniu z głęboką kulturą intelektualną w postać koherentnego chrześcijańskiego ethosu, cechującego jego myślenie i działanie. W dzieciństwie wraz z rodziną został wywieziony przez Sowietów w głąb Rosji w okolice Archangielska. Na zesłaniu rozpoczął edukację szkolną, którą kontynuował w Warszawie, maturę uzyskał w 1952 r. Jak wielu innych o „niepoprawnym rodowodzie”, został w tym samym roku studentem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, pełniącego w latach stalinowskich rolę „wyspy wolności” akademickiej i społecznej. W latach 1952-1957 studiował na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej, najpierw na Sekcji Filozofii Praktycznej, a potem Filozofii Teoretycznej. W 1957 r. został magistrem filozofii na podstawie pracy *Syntaktyczna rola słowa „jest”*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. S. Kamińskiego. Doktoryzował się w 1969 r. na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej, przedstawiając rozprawę *Problemy asercji zdaniowej*. Promotorem doktoratu był ks. prof. S. Kamiński, a recenzentami ks. prof. M.A. Krąpiec, I. Dąmbaska. W 1972 r. na podstawie rozprawy doktorskiej wydał książkę pod tym samym tytułem. Przez 55 lat (od 1957 roku) Stanisław Majdański był pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Katedrze Metodologii Nauk na Wydziale Filozofii KUL. Odbił stypendia i staże w Louvain-la-Neuve – U.C.L. (1973/74, 1984; opiekun naukowy: J. Ladrière); w Leuven – K.U.L. (1973/74,

1981, 1984, 1986; opiekun naukowy: W. de Pater); w Paryżu – Institut Catholique i CRNS (1973/74, 1981; opiekunowie naukowcy: J. Kalinowski i D. Dubarle); w Nijmegen – K.U.L. (1987; opiekun naukowy: H. Seidl).

Zainteresowania naukowe naszego socjusza honorowego (termin ten ukuł on sam) są zarówno przedmiotowe, jak i metaprzecmiotowe, i to w wielu dyscyplinach. W semiotyce jego badania obejmują przede wszystkim zagadnienia zaliczane do pragmatyki: problematyka zdania-sądu i kwestie z tym związane – przeświadczenia, przekonania, dyskurs, struktura tematyczno-rematyczna wypowiedzi zdaniowych, jej przeniesienie na odpowiedniki logiczno-zdaniowe, wypowiedzi pierwszoosobowe i modalne, fenomen dyskusji. W metodologii nauk analizuje pary pojęć: metafizyka – ontologia, intuicja – dyskurs, transcendentalia – pryncypia, a także reduplikatywy, dynamikę filozofowania (w tym kontrolowaną „przewrotność filozoficznych pojęć”), filozofowanie z odniesieniem do języka i podmiotu poznającego. Do szczególnie interesujących go zagadnień zalicza (de)klasycyzację (zwłaszcza w logice i w filozofii), analizy bytów z odwołaniem do genezy, struktury i funkcji, a w związku z tym etno-, etymo- i metaforomyślenie-poznanie i jego ujętykowanie. W swych badaniach nawiązuje tu do filozofii klasycznej i polskiej tradycji: Jerzego Kalinowskiego, Stanisława Kamińskiego, Stefana Swieżawskiego, Karola Wojtyły. Odrębny obszar badań wyznacza problematyka statusu filozofii praktycznej (w nawiązaniu do Jerzego Kalinowskiego) i podstaw etyki (w nawiązaniu do polskiej tradycji Jacka Woronieckiego, Karola Wojtyły i Feliksa W. Bednarskiego). Na podkreślenie zasługują badania nad etycznymi podstawami pedagogiki, kategorią sumienia i autorytetem. Te ostatnie rodziły się w polemice z o. prof. Józefem Bocheńskim, który odróżniał autorytet epistemiczny i deontyczny. Główna teza Stanisława Majdańskiego brzmi: autorytet ma zawsze wymiar moralny; wyrażenie „autorytet moralny” jest wyrażeniem redundantnym.

Od początku swojej obecności na KUL Stanisław Majdański był – i stale jest – aktywnym uczestnikiem i organizatorem życia naukowego. Był uczestnikiem m.in. konwersatorium metafilozoficznego skupionego wokół Jerzego Kalinowskiego, pomysłodawcą konwersatorium metahumanistycznego oraz komisji do spraw Katalogu Systematycznego Biblioteki Głównej KUL. Jest pomysłodawcą studiów naukoznawczych i niderlandystycznych. Wyjątkowe pole do międzywydziałowej i międzyśrodowiskowej współpracy odnalazł w ramach prac powołanego w 1982 r. Instytutu Jana Pawła II. Stanisław Majdański – obok ks. Tadeusza Stycznia, ks. Stanisława Nagy’ego, ks. Andrzeja Szostka i Wojciecha Chudego – należy do pomysłodawców i fundatorów Instytutu, który podjął się interdyscyplinarnych badań nad religijną i kulturową doniosłością pontyfikatu Papieża, „filozofa spraw

ludzkich”. Jest wielce zasłużonym członkiem Zarządu, pełniącym tę funkcję od początku działalności Instytutu. Nie mniej ważne są referaty wygłaszane na organizowanych przez Instytut konferencjach i konwersatoriach oraz publikacje w „Ethosie” (Kwartalniku Instytutu Jana Pawła II KUL).

Od 1968 r. Stanisław Majdański jest członkiem Towarzystwa Naukowego KUL. Jest także redaktorem naczelnym „Summarium”. To właśnie on (wraz z o. Stanisławem C. Napiórkowskim i Marianem Maciejewskim) zaproponował reformę sprawozdań Towarzystwa Naukowego KUL do postaci, którą dziś znamy jako „Summarium” (pierwszy numer ukazał się w 1973 r.). Jest również wiceprzewodniczącym Wydziału Filozofii TN KUL i aktywnie do dziś działa naukowo w Towarzystwie, wygłaszając odczyty i publikując.

Uniwersytet, Instytut Jana Pawła II KUL, Towarzystwo Naukowe KUL – to nie miejsca pracy Stanisława Majdańskiego, ale przestrzeń jego życia. Trudno byłoby teraz wskazać wszystkie pomysły, które poddał Uniwersytetowi, Wydziałowi czy Katedrze, Instytutowi czy Towarzystwu. Niekiedy pewnie zostało nawet zapomniane, że to właśnie on pomysł sformułował – ale już te wyliczone uzasadniają przekonanie, że nie sposób byłoby napisać historii Katedry Metodologii Nauk i Wydziału Filozofii (wcześniej Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej), Instytutu czy Towarzystwa Naukowego bez uwzględnienia jego intelektualnego i osobowościowego wkładu.

Legenda Wydziału Filozofii, bohater niezliczonych anegdot, autor pojęć i idei, które na stałe weszły do słownika Wydziału („filozofioznawca”, „gastrometafizyka”, „podatek od luksusu intelektualnego”, „jak się rozumie problem, to potrafi się go wytłumaczyć z dokładnością do słuchacza”), propagator obecności filozofii w życiu społecznym (już przed 30 laty rozwijał ideę filozoficznego i metodologicznego konsultingu, która teraz dopiero nabiera znaczenia w Polsce), nauczyciel dziesiątków obecnych profesorów, osobowość twórcza i inspirująca. Stanisław Majdański jest autorem niemal 100 prac z zakresu filozofii, ale jest też myślicielem filozofującym nieustannie, co znajduje swój przekład na dziesiątki referatów i dyskusji – tak oficjalnych, jak i tych prywatnych, gdy z wypiekami na twarzy notujemy jego uwagi. Jest umysłem krytycznym, niepozwalającym ani sobie, ani innym na „dogmatyczną drzemkę”. To może właśnie dlatego zasłużył na przydomek „nieklasyczny filozof klasyczny”. A łacińska sentencja *Amicus Plato, sed magis amica veritas* bez wątpienia stanowi motto jego filozofowania.

Posiada rzadką umiejętność syntezy filozoficznej kwestii z drobnych wątków. I praktykuje po mistrzowsku sokratejską metodę majeutyczną – wydobywa z dyskutanta jego idee, ujaśnia je i systematyzuje. Nie raz z dyskusji ze Stanisławem Majdańskim wychodziliśmy z poczuciem, że gdyby nie on, nawet nie wiedzie-

libyśmy, jakie to wspaniałe pomysły przyszły nam do głowy! A przede wszystkim to prawdziwy człowiek uniwersytetu, Mistrz – a nie element zasobu ludzkiego! To zaś oznacza, że – w myśl analiz Tadeusza Czeżowskiego – jest spójną osobowością, wyposażoną w kulturę intelektualną, moralną i estetyczną; i że posiadał sztukę darmowości – oddaje bezinteresownie swój czas, siły, idee „dla sprawy”: dla sprawy filozofii, dla sprawy Uniwersytetu, dla sprawy prawdy. Wielka to zasługa w dzisiejszej rzeczywistości akademickiej. Dzięki takim myślicielom jak Stanisław Majdański Wydział Filozofii nie stał się firmą produkującą wiedzę i świadczącą usługi edukacyjne, a ciągle jest w stanie odpowiadać na wezwanie swpjego Profesora-Papieża, skierowane 9 czerwca 1987 r. do KUL: „Służ Prawdzie! Jeśli służysz Prawdzie – służysz Wolności. Wyzwalaniu człowieka i Narodu. Służysz Życiu!” Tę służbę prawdzie, wolności i Polsce Stanisław Majdański pełni poprzez swoją działalność badawczą, dydaktyczną i organizacyjną. Nadanie Stanisławowi Majdańskiemu tytułu Honorowego Członka Towarzystwa Naukowego KUL jest aktem sprawiedliwości.

NONAGESIMA ADVENIENS...*

ARCHIVALIA SOCIORUM NOSTRORUM ET ALIORUM
PARUM DIVULGATA

* Tytuł tego działu nawiązuje do zbliżającej się (*adveniens*) 90. rocznicy (*nonagesima*) powstania Towarzystwa Naukowego KUL, która przypadnie w 2024 r. Będziemy tutaj zamieszczać teksty, zwłaszcza archiwalne (*archivalia*), niekiedy bywa mało upowszechnione (*parum divulgata*), napisane bądź przez Członków TN KUL (*Sociorum nostrorum*), bądź przez innych Autorów (*aliorum*), związane z ciekawymi, a czasem mniej znanymi faktami z historii TN KUL.

WALDEMAR ROLBIECKI

DZIEJE POLSKICH TOWARZYSTW NAUKOWYCH*

1

Towarzystwa naukowe odegrały dużą rolę w rozwoju nauki światowej jako jedna z głównych form organizacyjnych zespołowej działalności naukowej. Specjalnie jednak wielką rolę odegrały one w dziejach nauki i kultury w Polsce – znacznie większą niż na ogół w innych krajach. Zdecydowały o tym warunki polityczne, w których nauka polska rozwijała się w latach 1795-1918, czyli okres niewoli narodowej. Ponieważ nie było wówczas w Polsce (poza drobnymi i krótkotrwałymi wyjątkami) własnej, narodowej państwowości, która – podobnie jak w innych krajach – mogłaby otoczyć naukę i kulturę odpowiednią opieką, roli tej musiały się podjąć przede wszystkim zrzeszenia samych uczonych i innych osób zajmujących się nauką i kulturą. Wskutek tego polskie towarzystwa naukowe zdobyły sobie ogromną rangę społeczną, a także wyrobiły w sobie sporo cech swoistych, obcych towarzystwom naukowym w innych krajach.

2

Jednak dzieje polskich towarzystw naukowych rozpoczęły się znacznie wcześniej. Jak wiadomo, pierwszymi towarzystwami naukowymi w ogóle na świecie były renesansowe tzw. akademie, które zaczęto zakładać we Włoszech

* Jak wiadomo, przed pięćdziesięciu laty w dniach 16-17 V 1974 r. Towarzystwo Naukowe KUL obchodziło uroczyste jubileusz 40-lecia swojego istnienia i działalności. Z tej okazji zorganizowano sympozjum naukowe, które miało na celu ukazanie dorobku Towarzystwa Naukowego KUL na tle polskich towarzystw naukowych i regionu lubelskiego. Była to pierwsza sesja naukowa poświęcona zagadnieniom związanym z przeszłością TN KUL. Sympozjum to odbyło się w pierwszym dniu obchodów jubileuszowych; złożyły się na nie 4 referaty i 3 komunikaty. (Ze słowa wstępnego Komitetu Redakcyjnego do „Summarium” 22/2 (1973), numeru jubileuszowego, zawierającego materiał ze wspomnianej sesji.

W przededniu dziewięćdziesięciolecia TN KUL przypominamy jeden z nich. Referat dr. Waldemara Rolbieckiego (1927-2002), uznanego historyka życia naukowego z PAN, został wygłoszony 16 maja 1974 r. i znajduje się w przywołanym numerze „Summarium” na s. 9-21. W tym mniej więcej czasie autor opublikował szersze opracowanie (288 stron, choć w małym formacie) zatytułowane *Towarzystwa naukowe w Polsce*, Warszawa 1972, które ukazało się jako nr 225 serii „Biblioteka Wiedzy Współczesnej – Omega” wydawnictwa Wiedza Powszechna.

w drugiej połowie XV w. Wzory tych włoskich akademii przeniósł do innych krajów, jako jeden z pierwszych, niemiecki poeta i humanista Konrad Celtis, pod którego wpływem powstał szereg podobnych stowarzyszeń, zajmujących się głównie literaturą i studiami literackimi. Pierwszym takim stowarzyszeniem w środkowej Europie była Sodolitas Vistulana, założona w 1489 r. w Krakowie. Celtis przybył tu zwabiony wysoką kulturą i bogactwem tego miasta, a także rozgłosem uniwersytetu, słynącego wysokim poziomem uprawianych na nim nauk (zwłaszcza astronomii, fizyki i matematyki). Zapisał się nań jako student, a jednocześnie sam rozpoczął nieoficjalne wykłady w duchu renesansowego humanizmu, który tu był nowością i nie cieszył się bynajmniej sympatią władz uniwersyteckich, chociaż miał już spore grono zwolenników zarówno wśród profesorów, jak i studentów, a także wśród krakowskiego mieszczaństwa. Oni to właśnie założyli ową Sodalicję jako forum prywatnych wykładów, występów poetyckich i dysput, a także jako platformę życia towarzyskiego: uczt, wycieczek za miasto itd. Ważne role w tym gronie odegrali też: astronom Wojciech z Brudzewa, późniejszy nauczyciel Mikołaja Kopernika, oraz uchodźca z Włoch, nauczyciel synów Kazimierza Jagiellończyka, Filippo Buonaccorsi Kallimach, poprzednio członek Akademii Rzymskiej Pomponiusza Leto, rozwiązanej w 1468 r. przez papieża Pawła II.

Niestety, w 1490 r. zaostrozono rygory obowiązujące w krakowskim środowisku uniwersyteckim, zakazując publicznej działalności naukowej poza uniwersytetem, w którym do kontrofensywy ruszyły elementy konserwatywne spod znaku scholastyki. Rozproszyli się wtedy członkowie Sodalicji. Gdy zaś po kilkunastoletniej stagnacji znów rozbudził się w Krakowie ruch umysłowy, nikt nie próbował już założenia tu podobnego stowarzyszenia. Krakowska Sodalicja stała się jednak prototypem całej serii podobnych sodalicji na trasie późniejszych wędrówek Celtisa po Europie: w Budzie, Wiedniu, Wormacji, Moguncji i Lubece.

3

W XVI i XVII w. ruch naukowy w Polsce nie przybierał postaci towarzystw naukowych, lecz rozwijał się bądź w uniwersytetach i innych szkołach, bądź na dworze królewskim w Warszawie i na dworach niektórych magnatów. Rozwojowi towarzystw naukowych nie sprzyjała bowiem ówczesna struktura społeczna Polski, a zwłaszcza słaby rozwój miast.

4

W w. XVIII terenem działalności towarzystw naukowych był przede wszystkim Gdańsk, w którym dzięki jego szczególnej roli gospodarczej w Polsce, jako głównego portu morskiego i rzecznego, wytworzyła się zamożna, a także kulturalna

i ambitna warstwa mieszczańska. Pierwsze gdańskie towarzystwo literacko-naukowe, Societas Literaria, działało w latach 1720-1727. Jego celem było „pielegnowanie cnoty i nauki”, środkiem zaś – wspólne „rozważania”, głównie na tematy „moralne” (tj. społeczne), na podstawie referatów przygotowywanych kolejno przez członków. Z tym kierunkiem „moralnym” rywalizował kierunek przyrodniczy, co wnet stało się źródłem poważnych tarć wewnętrznych. Ostatecznie tematyka, którą towarzystwo omawiało, była bardzo szeroka: obejmowała zagadnienia obyczajowe i polityczne, medyczne, geograficzne, geologiczno-górnictwo i in.

Drugie towarzystwo gdańskie, tym razem wyłącznie przyrodnicze, Societas Physicae Experimentalis, powstało w 1743 r. Nowością organizacyjną był jego podział na wydziały (aby zapobiec poprzednim trudnościom na tle różnic zainteresowań), a także publikowanie prac członków. Towarzystwo dysponowało biblioteką, bogatym zestawem instrumentów fizycznych i obserwatorium astronomicznym. Swoimi pracami naukowymi szybko zdobyło sobie uznanie na dworze królewskim i u polskich magnatów mecenasów. W 1756 r. były nawet bardzo zaawansowane starania o przekształcenie go w rodzaj ogólnopolskiej akademii nauk – podobnej do tych, które już wcześniej powstały w Londynie, Paryżu, Berlinie, Petersburgu i w kilku innych stolicach. W towarzystwie gdańskim współpracowali ludzie wielu narodowości. Najsilniejszy był żywioł niemiecki; po kilku latach działalności towarzystwo zaczęło się także nazywać Die Naturforschenden Gesellschaft. Jednak członkowie tego towarzystwa długo uważali Polskę za swą ojczyznę, wielokrotnie ją tak nazywali, deklarowali się po jej stronie w jej sporach z Prusami, a swymi pracami naukowymi niejednokrotnie wspierali polską rację stanu. Problematyka naukowa, którą podejmowali, dotyczyła Polski, jej historii, przyrody, zasobów naturalnych, zagadnień społecznych. Z polskim środowiskiem kulturalnym i polskim mecenatem związani byli licznymi więzami, korzystali z ich pomocy i służyli im swymi pracami. Związki te przetrwały nawet rozbiory Polski. Później towarzystwo uległo całkowitemu zniemczeniu. Formalnie dotrwało do r. 1945.

5

Także w Warszawie – choć znacznie później i początkowo ze skromniejszymi rezultatami – zaczął organizować się ruch naukowy. Główną jego bazą było tu jednak nie bogate mieszczaństwo (jak w Gdańsku), lecz oświecona magnateria oraz związani z nią lekarze, nauczyciele, bibliotekarze itd. Niemalą rolę odegrali też świeccy i duchowni nauczyciele czołowych szkół warszawskich – Collegium Nobilium, Szkoły Rycerskiej, niektórych szkół jezuickich i pijarskich.

W latach 1767-1769 działało tu Towarzystwo Warszawskie Fizyczno-Chemiczne, a w latach 1777-1779 – Towarzystwo Nauk Fizycznych.

W ostatnich latach niepodległości opracowywano różne projekty założenia w Warszawie oficjalnej akademii nauk; powołano nawet pierwszych członków i opracowywano rysunki okazałego gmachu na jej siedzibę. Jednak ówczesna trudna sytuacja polityczna uniemożliwiła realizację tych planów.

6

Okres niewoli narodowej 1795-1918 był (choć może to brzmieć szokująco) „złotym wiekiem” w dziejach polskich towarzystw naukowych. Wtedy bowiem ich rola społeczna była najdonioślejsza: zastępując nie istniejące instytucje państwowe, przez długie lata były najważniejszym, prawie jedynym typem polskich instytucji naukowych. Wtedy też zaznały od społeczeństwa największego uznania i poparcia. Gdy na zachodzie Europy akademie i towarzystwa naukowe bardzo często już „spoczywały na lawach”, stając się dostojnymi, lecz i kosztującymi, zrzeszeniami elity naukowej o funkcjach w dużej mierze reprezentacyjnych – polskie towarzystwa przeżywały okres bujnej, bohaterskiej młodości. Wspomnienia z tych czasów jeszcze dziś są wydajnym źródłem nie tylko ich dumy, ale także niemałych aspiracji i wielkiej aktywności.

Towarzystwa w tym okresie rozwinęły się przede wszystkim jako instytucje samopomocy społecznej środowiska naukowego. Działając w specyficznych warunkach, nie korzystały (poza małymi wyjątkami) z dotacji państwowych, natomiast opierały swą działalność głównie na zbiorowym mecenacie społecznym. Wobec ówczesnych trudności w znalezieniu wydawców literatury naukowej towarzystwa – wśród różnych rodzajów swej działalności – musiały szczególnie rozwijać działalność wydawniczą.

Swoją działalność naukową traktowały przede wszystkim jako służbę polskim interesom narodowym. Konsekwencją tego było preferowanie humanistyki (szczególnie problematyki związanej z obroną i rozwijaniem tłumionej przez zaborców kultury polskiej), a także stosunkowo duża planowość i zespółowość działania.

Najważniejszą datą w całej historii towarzystw naukowych w Polsce jest r. 1800 – data powstania Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie. W tym Towarzystwie dokonał się zasadniczy przełom w celach i sposobach uprawiania nauki w naszym kraju – przełom odpowiadający kapitalistycznej epoce rozwoju społecznego. Ono też stworzyło specyficznie polski model towarzystwa, naśladowany potem wielokrotnie. Było (choć nie uwidoczniło tego w swej nazwie) pierwszą polską akademią nauk – akademią, mimo granic zaborczych, obejmującą swą działalnością cały kraj; podjęło też większość charakterystycznych dla takich akademii funkcji, z funkcjami reprezentacyjnymi włącznie. Działalności swej postawiło bardzo wyraźnie cel społeczny: służenie pracą naukową sprawie zachowania polskości i sprawie rozwoju, gospodarczego kraju. Działalność ta obejmowała prawie cały zakres ówczesnej nauki. Prace podjęte przez członków

Towarzystwa miały w wielu dziedzinach nauki polskiej pionierskie znaczenie. Były to studia nad językiem polskim, studia z zakresu historii Polski, szczególnie historii gospodarczej, historii prawa, nauki, literatury i sztuki. Odnaleziono i wydano wiele cennych zabytków dawnej literatury polskiej. Przypominano chlubne tradycje polskiej kultury (m. in. wystawiono w Warszawie pomnik Kopernikowi). Podjęto badania w zakresie geologii Polski, zmierzające do rozwoju kopalnictwa. Opracowywano projekty budowy dróg wodnych. Prowadzono badania w zakresie rolnictwa, medycyny, ekonomii, matematyki, fizyki, chemii, techniki. Towarzystwo było też pionierem nowych metod pracy naukowej w Polsce. W miejsce rozproszonych wysiłków samotnych badaczy, kierujących się indywidualnymi zainteresowaniami, wprowadzało pracę zorganizowaną – kolektywną i systematyczną. Pojawiły się w nim pierwsze plany opracowania pewnych zagadnień, pierwsze badania zespołowe i pierwsze dyskusje metodologiczne. Zespół członków Towarzystwa pod względem pozycji społecznej i stosunku do pracy naukowej był bardzo niejednorodny. Obok reprezentantów tworzącej się już grupy zawodowych pracowników nauki widzimy w Towarzystwie arystokratycznych amatorów pracy naukowej i jej protektorów, a także osoby z pracą naukową w ogóle nie związane, lecz przyciągnięte do Towarzystwa ze względu na ich pozycję społeczną.

W okresie między rozbiorami Polski a powstaniem listopadowym w 1830 r. działały jeszcze trzy inne towarzystwa naukowe ogólne: w Krakowie, Lublinie i Płocku. W okresie tym powstały też pierwsze towarzystwa lekarskie – wileńskie w 1805 r. i warszawskie w 1820 r.

Towarzystwo Naukowe Krakowskie powstało w 1815 r. zaraz po przekształceniu Księstwa Warszawskiego w „kongresowe” Królestwo Polskie i tym samym po ponownym oddzieleniu Krakowa od Warszawy granicą państwową. Początkowo było ono statutowo związane z Uniwersytetem; każdorazowy rektor Uniwersytetu był zarazem prezesem Towarzystwa, a profesorowie – członkami, choć byli także członkowie korespondenci spoza Uniwersytetu. Towarzystwo stawiało sobie za zadanie przyczynianie się do „pomnożenia wszelkich nauk, rozszerzenia światła, rozkrzewienia sztuki, przemysłu i kunsztów w narodzie” i miało rozwijać swe prace w zakresie wszystkich dyscyplin naukowych. Początkowo jednak zajmowało się głównie literaturą i dziejami ojczystymi. W 1853 r. władze austriackie zawiesiły Towarzystwo. W 1859 r. wznowiło ono działalność jako towarzystwo prywatne, oderwane od Uniwersytetu, stając się stopniowo typowym „towarzystwem przyjaciół nauk”, w którym tylko nieznaczna część członków trudniła się nauką stale i zawodowo, większość zaś stanowili mecenasi nauk, popularyzatorzy, zbieracze itd.

Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Lublinie powstało w 1818 r. Założycielami jego byli nie zawodowi uczeni (jak w Krakowie), lecz społecznicy – ogół członków lubelskiej Rady Wojewódzkiej. Dłatego swym głównym zadaniem uczyniło

nie rozwijanie samej nauki, lecz rozwijanie szkolnictwa elementarnego jako podstawy całej pracy oświatowej. Jednak Towarzystwo to zajmowało się również różnymi zagadnieniami naukowymi, zwłaszcza ich popularyzacją, a także działalnością literacką.

Jeszcze inny charakter miało Towarzystwo Naukowe przy Szkole Wojewódzkiej Płockiej, założone w 1820 r. przez zespół profesorów tejże Szkoły. Świeckie nauczycielstwo szkół średnich stanowiło wówczas grupę zawodową bardzo jeszcze młodą. Dążyła ona do wyemancypowania się od kleru (z którego sama przed niedługim czasem wyszła), a także do podniesienia i ugruntowania swojej pozycji społecznej. Działalność naukowa – ciesząca się już wówczas sporym uznaniem społecznym – była środkiem realizacji tych dążeń. Profesorowie przyciągnęli do pracy w Towarzystwie kilkadziesiąt osób spoza szkoły – głównie ziemian i urzędników. Głównym celem Towarzystwa było wspólne opracowanie wszechstronnej monografii ówczesnego województwa płockiego. Zajmowało się także działalnością literacką, a zwłaszcza poetycką. Pewne prace dotyczyły pedagogiki, ekonomii, prawa, filologii i filozofii.

W 1832 r., po upadku powstania listopadowego, władze rosyjskie zlikwidowały towarzystwa naukowe w Warszawie, Lublinie i Płocku – podobnie zresztą, jak wiele innych instytucji polskich, a przede wszystkim Uniwersytet Warszawski.

7

Pierwszym, lecz raczej szczątkowym, kontynuatorem prac i tradycji Towarzystwa Warszawskiego stało się emigracyjne Towarzystwo Literackie w Paryżu, założone w 1832 r., które od 1854 r. działa bez przerwy do dziś pod nazwą Towarzystwa Historyczno-Literackiego. W 1870 r. powstało, również w Paryżu, polskie Towarzystwo Nauk Ścisłych, działające do 1882 r.

W kraju natomiast główny nurt prac naukowych przeniósł się do Poznania. Tu w 1857 r. powstało, działające do dziś, obecnie najstarsze w Polsce, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, które przez kilkanaście lat spełniało (obok Szkoły Głównej Warszawskiej, działającej w latach 1862-1869) rolę czołowej placówki nauki polskiej. W pracach Towarzystwa Poznańskiego – które działało w warunkach stosunkowo najostrzejszych akcji wynarodowiających ze strony zaborców – główny akcent położono na obronę polskości. Towarzystwo to podjęło m.in. (prowadzone już przez Towarzystwo Warszawskie) prace zmierzające do ustalenia zasad ortografii polskiej. Obok zagadnień dotyczących języka i literatury dziedziny, w której koncentrowały się prace badawcze, była historia Polski. Interesowano się też żywo fizjografią Wielkiego Księstwa Poznańskiego. Najcenniejsze jednak rezultaty osiągnęło Towarzystwo w gromadzeniu zbiorów

muzealnych i księgozbioru. Członkami Towarzystwa byli początkowo wyłącznie amatorzy – głównie ziemianie – potem także mieszczenie, przedstawiciele wolnych zawodów i duchowieństwo.

Na wzór Towarzystwa Poznańskiego powstało w 1875 r. Towarzystwo Naukowe w Toruniu (drugie pod względem wieku istniejące dziś polskie towarzystwo naukowe ogólne). Jeszcze bardziej niż Poznańskie skoncentrowało początkowo swoją działalność na obronie zagrożonej polskości.

W 1872 r. prywatne Towarzystwo Naukowe w Krakowie przekształciło się w Akademię Umiejętności. Było to pierwsze w Polsce towarzystwo skupiające głównie wysoko kwalifikowanych zawodowych uczonych i swoim członkostwem honorujące najwybitniejszych uczonych (wyjątkowo także literatów) polskich i obcych. Akademia ta działała już w warunkach okrzepnięcia polskiego środowiska naukowego, a zarazem zmniejszania się bezpośredniego zagrożenia podstawowych wartości bytu narodowego i jego kultury. Dlatego względ na ochronę tych wartości – aczkolwiek nadal istotny – nie był już tak wielki jak w towarzystwach wymienionych poprzednio. Coraz większą rolę zaczęły natomiast odgrywać po prostu dążności poznawcze, a także pojawiły się wyraźne ambicje brania udziału w światowym ruchu naukowym. Akademia zapoczątkowała wiele zespołowych prac w różnych dziedzinach i wiele doniosłych wynalazków. Inicjowała ogólnopolski ruch naukowy – głównie zwołując zjazdy naukowe. Organizowała też zagraniczne ekspedycje i zagraniczne stacje naukowe. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości krakowska Akademia nazwana została Polską Akademią Umiejętności. Była czołową instytucją naukową aż do powstania Polskiej Akademii Nauk.

8

Rewolucja 1905 r. przejściowo umożliwiła zakładanie towarzystw naukowych ogólnych także na terenie zaboru rosyjskiego. Pierwsze powstało w 1907 r., działające do dziś, Towarzystwo Naukowe Płockie, uważające się za kontynuatora dawnego Towarzystwa Naukowego przy Szkole Wojewódzkiej Płockiej z lat 1820-1830; podjęło też jego regionalistyczny program działalności.

Także w 1907 r. powstało Towarzystwo Naukowe Warszawskie, nawiązujące do tradycji Towarzystwa Przyjaciół Nauk z lat 1800-1832. Jednak jego program był już inny. Tendencje do podejmowania prac nie tylko służących „ziemi ojczyściej”, ale i postępowi nauki światowej, które pojawiły się już w Akademii Umiejętności, w Towarzystwie Naukowym Warszawskim były z powodzeniem realizowane. Praktycznym tego wyrazem było inicjowanie nowoczesnych form pracy naukowej, a przede wszystkim zakładanie i rozbudowywanie pracowni naukowych i w ten sposób przekształcanie Towarzystwa z instytucji wydawniczej i dyskutującej o sprawach nauki w instytucję przede wszystkim badawczą.

W ramach Towarzystwa powstało kilkanaście pracowni naukowych, z których kilka rozwinęło się później w wielkie, działające dziś, instytuty naukowe. Towarzystwo w szeregach swych starało się skupiać wyłącznie wysoko kwalifikowanych pracowników nauki.

W 1907 r. powstało jeszcze Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Wilnie, a w 1909 r. Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu; we Lwowie powstało Towarzystwo dla Popierania Nauki Polskiej, przemianowane w 1920 r. na Towarzystwo Naukowe we Lwowie. W okresie niewoli powstało także szereg towarzystw naukowych specjalistycznych. Poza wspomnianymi już towarzystwami lekarskimi w Wilnie i w Warszawie powstały także: pedagogiczne (w Poznaniu) w 1848 r., przyrodnicze w 1875 r., historyczne w 1886 r., filologiczne w 1893 r., ludoznawcze w 1895 r. i in.

10

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. towarzystwa naukowe, zwłaszcza ogólne, wybitnie przyczyniły się do założenia i rozwoju różnych polskich instytucji naukowych i kulturalnych, a przede wszystkim uniwersytetów. Same jednak – choć ich liczba i liczba ich członków znacznie wzrosły – straciły (z wyjątkiem Polskiej Akademii Umiejętności) pozycję czołowych instytucji naukowych w poszczególnych rejonach kraju, ustępując nowo powstałym uniwersytetom. Często przy tym przyjmowały rolę ich instytucji pomocniczych, służąc głównie jako forum dyskusji i ośrodki wydawnicze literatury naukowej. Ponieważ powstały różne inne instytucje kulturalne, jak muzea, biblioteki publiczne i wyspecjalizowane placówki badawcze, towarzystwa przekazały im wiele ze swych dotychczasowych dziedzin działalności, a także swoje zbiory; same zaś koncentrowały się coraz bardziej na działalności ściśle naukowej, starając się podnosić jej poziom. Wiązały się z tym często tendencje elitarystyczne, które wyraziły się między innymi tzw. akademizacją niektórych towarzystw. Osłabły, tak silne w okresie niewoli, związki towarzystw z szerszymi kręgami społecznymi. Wpłynęło to również na spadek ofiarności społecznej na rzecz towarzystw, której nie zastąpił w pełni mecenat państwa i tzw. samorządu terytorialnego.

Tracąc niektóre dawne funkcje, towarzystwa szukały dla siebie także zupełnie nowych zadań. W 1931 r. cztery czołowe Towarzystwa: Polska Akademia Umiejętności, Akademia Nauk Technicznych w Warszawie, Towarzystwo Naukowe Warszawskie i Towarzystwo Naukowe we Lwowie utworzyły Komitet Porozumiewawczy. W 1936 r. Komitet ten powołał 15 komitetów naukowych dla poszczególnych dyscyplin oraz – stanowiącą ich nadbudówkę – Radę Nauk Ścisłych i Stosowanych. Była to pierwsza w Polsce udana próba organizowania i koordynowania rozwoju nauki w skali ogólnopństwowej.

W okresie międzywojennym powstało w Polsce wiele nowych towarzystw naukowych ogólnych i specjalistycznych. Między innymi w 1927 r. reaktywowano Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Lublinie (działające poprzednio w latach 1818-1830), a w 1934 r. założono Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Powstały liczne towarzystwa specjalistyczne: matematyczne, chemiczne, fizyczne, ekonomiczne, językoznawcze i inne.

11

II wojna światowa zahamowała działalność towarzystw naukowych i przyniosła im (podobnie jak całej nauce polskiej i całemu społeczeństwu polskiemu) ogromne straty osobowe, materialne i zniszczenie dorobku naukowego (m.in. zniszczenie prac nieopublikowanych). Tylko nieliczne towarzystwa, a przede wszystkim Towarzystwo Naukowe Warszawskie, prowadziły pewną działalność, oczywiście konspiracyjnie.

12

Wyzwolenie spod okupacji w latach 1944-1945 rozpoczęło bujny i entuzjastyczny okres w dziejach polskich towarzystw naukowych, który trwał aż do przełomu lat czterdziestych i pięćdziesiątych. Główną treścią działalności towarzystw w tym okresie była odbudowa – odbudowa samych siebie, odbudowa całej nauki polskiej, a więc innych instytucji naukowych, i wreszcie odbudowa kraju oraz (w wielu towarzystwach) kulturalna adaptacja ziem polskich, odzyskanych po II wojnie światowej. Wkład polskich towarzystw naukowych w tę narodową odbudowę był szczególnie duży. One same zaś stanowiły wtedy najważniejszą i najlepszą z form instytucjonalno-organizacyjnych dla społecznych inicjatyw środowiska naukowego, ciesząc się przy tym dużym poparciem ze strony państwa.

Towarzystwem, które pierwsze wznowiło działalność po II wojnie światowej, na pierwszym wolnym skrawku Polski Ludowej, było Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; jego pierwsze powojenne walne zebranie odbyło się już 21 listopada 1944 r.

13

Odbudowawszy się dość szybko z wojennych ruin i uporawszy się z pewnymi specyficznymi powojennymi problemami (jak np. z publikowaniem dorobku naukowego swych członków z czasów wojny), polskie towarzystwa naukowe,

zwłaszcza ogólne, rozwinęły swą działalność przeważnie jako kontynuację działalności międzywojennej. W zmienioną i coraz bardziej zmieniającą się rzeczywistość naszego życia społecznego wkroczyły z mocno już ustabilizowanym programem i stereotypem własnej działalności, a także z całym układem tradycji, wzorów, ambicji i dążeń, a nawet jak gdyby typowych „odruchów” na pewne bodźce zewnętrzne. Ten tradycyjny model rekonstruowany był zresztą nie tylko przez reaktywizujące się towarzystwa stare, ale także przez naśladowujące je towarzystwa nowo powstające.

Jednak zmiany, i to zmiany zasadnicze, będące przede wszystkim konsekwencją dokonanej i nadal dokonującej się w Polsce rewolucji społeczno-ustrojowej, zaczęły na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych obejmować także naukę polską – kierunki podejmowanych prac naukowych, ich metody i organizację. Polegały one głównie na orientowaniu badań naukowych na zaspokajanie najważniejszych potrzeb społecznych, zwłaszcza gospodarczych, na wprowadzaniu do pracy naukowej elementów planowości, na przebudowywaniu instytucjonalnej struktury nauki, zgodnie z zasadami racjonalnej organizacji pracy i racjonalnego podziału zadań. Trzeba powiedzieć, że nie wszystkie ówczesne zmiany lub projekty zmian okazały się później trafne, dojrzałe i dostatecznie przemyślane, niemniej ich generalny kierunek był słuszny.

Nasze towarzystwa naukowe, aczkolwiek podejmowały wówczas wiele akcji naukowych, zmierzających do zaspokojenia różnych doniosłych potrzeb społecznych, to jednak owe zasadnicze zmiany w życiu nauki polskiej akceptowały na ogół z wielkimi oporami, a niejednokrotnie brały na siebie rolę „okopów Świętej Trójcy”. Ta ich postawa konserwatywna, zachowawcza (którą tylko w niewielkim stopniu można usprawiedliwić jako przejaw zdrowej przezorności w stosunku do pewnych pochopnych poczynąń) stała się zasadniczą przyczyną i podłożem wyraźnie niechętnego stosunku do nich ze strony czynników kierowniczych nauki polskiej. W okresie mniej więcej od r. 1948 do r. 1956. Niechęć tę potęgowały dodatkowo pewne niekorzystne zjawiska.

Okres ten stał się więc okresem pewnego kryzysu w powojennych dziejach polskich towarzystw naukowych. Działalność wielu z nich została znacznie osłabiona i ograniczona, a niektóre towarzystwa naukowe (jak np. Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemysłu oraz Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki w Rzeszowie) w ogóle zawiesiły swą działalność.

Doniosłe znaczenie dla rozwoju towarzystw naukowych w Polsce miały ogólne zmiany w polityce i atmosferze kulturalnej związane z XX Zjazdem Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego i z VIII Plenum Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w 1956 r. Na skutek znacznego

ożywienia życia społecznego, a zwłaszcza wyzwolenia różnych inicjatyw lokalnych, towarzystwa naukowe stały się znowu bardzo cenionym, poszukiwanym i honorowanym uczestnikiem najrozmaitszych akcji społecznych o celach zarówno kulturalnych, jak gospodarczych i innych. Oczywiście odbiło się to na postawie samych towarzystw: wkroczyły one jak gdyby w drugi (po bezpośrednio powojennym) okres „entuzjastyczny”. Pozytywnie zmienił się też stosunek do nich władz i czynników kierowniczych nauki polskiej, co polegało nie tylko na porzuceniu dotychczasowej polityki „ograniczania”, lecz i na stałym wzroście udzielanej towarzystwom naukowym pomocy materialnej i na roztoczeniu nad nimi troskliwej opieki, przede wszystkim ze strony Polskiej Akademii Nauk (która już w momencie swego powstania w 1952 r. ustanowiona została jak gdyby urzędową opiekunką wszystkich towarzystw naukowych), a także ze strony władz lokalnych. Po kilku latach, w których nie notowano narodzin towarzystw, a przeciwnie, zgony niektórych z nich, powstawało teraz wiele nowych towarzystw, a także wznowiły pracę towarzystwa nieczynne w okresie „przedpaździernikowym”. Wzrosła bardzo liczba członków towarzystw. W towarzystwach naukowych ogólnych powstawały nowe wydziały i sekcje, a zwłaszcza wydziały i sekcje przyrodnicze, techniczne, rolnicze i medyczne, przełamując dawne zasklepienie tych towarzystw w zagadnieniach przeszłości. Również badania historyczne, gdy zostały włączone w pewne szersze przedsięwzięcia kompleksowe, zyskały na rozmachu i znaczeniu społecznym. Czynnikiem, który na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych odegrał szczególnie dużą rolę w kształtowaniu czynnej postawy społecznej wielu towarzystw naukowych, było zadanie przeciwdziałania rzetelnymi środkami naukowymi zachodnioniemieckiej propagandzie rewizjonistycznej w sprawie polskich ziem zachodnich i północnych. Podobnie mobilizującą rolę, i to nie tylko w dziedzinie badań przeszłości, lecz także w zakresie opracowania różnych zagadnień współczesnych, a nawet planowania rozwoju gospodarczego, odegrały obchody tysiąclecia państwa polskiego i związane z nimi liczne jubileusze miejscowe. Nastąpiło znaczne zbliżenie towarzystw naukowych ogólnych oraz terenowych oddziałów i towarzystw naukowych specjalistycznych do własnych regionów. Towarzystwa organizowały ważne dla swych regionów badania naukowe, a także specjalne sesje naukowe, poświęcone regionalnej problematyce naukowej, które niejednokrotnie miały duże znaczenie dla oficjalnego planowania gospodarczego.

Obecnie towarzystwa naukowe spełniają ważną rolę w życiu naukowym i społecznym Polski. Stanowią one wielką sieć organizacyjną: towarzystw naukowych specjalistycznych, tj. takich, z których każde zajmuje się tylko jedną dyscypliną naukową lub jedną grupą dyscyplin, lecz rozciąga swą działalność

w zasadzie na teren całego kraju, jest obecnie 114, a razem mają około 900 oddziałów terenowych. Towarzystw naukowych ogólnych, z których każde, w przeciwieństwie do specjalistycznych, zajmuje się w zasadzie ogółem dyscyplin naukowych, lecz działa tylko w jednym większym ośrodku miejskim i jego regionie, jest 25, wiele z nich dzieli się na bardziej wyspecjalizowane wydziały i komisje. Ponadto istnieje kilkanaście społecznych naukowych instytutów i ośrodków badawczych (stowarzyszeń) podobnych do towarzystw naukowych. Wszystkie te towarzystwa mają łącznie ponad 400 tys. członków (licząc wielokrotnie te osoby, które należą do wielu towarzystw, co zdarza się dość często). Od kilkunastu lat liczby te szybko rosły i nadal mają tendencje wzrostowe. Towarzystwa naukowe – po Polskiej Akademii Nauk, szkołach wyższych oraz instytutach naukowo-badawczych przemysłu – stanowią jak gdyby czwarty pion organizacyjny nauki w Polsce. Są one najbardziej szerokim forum dyskusji naukowych – dyskusji inicjujących badania naukowe, oceniających ich przebieg, metody i wyniki (spełniając te funkcje, towarzystwa uzupełniają, niejako „przedłużają”, odpowiednie akcje wydziałów i komitetów naukowych PAN), a także dyskusji rozszerzających horyzonty naukowe badaczy i innych działaczy nauki. Organizują wiele zjazdów i konferencji naukowych: regionalnych, ogólnokrajowych i międzynarodowych.

Niektóre towarzystwa bywają też bezpośrednimi organizatorami badań naukowych. Szczególnie cenne są tak organizowane i tak inicjowane prace nad problematyką regionalną i prace angażujące, obok zawodowego, także niezawodowy aktyw naukowy. Jednym z wielu przykładów takich prac mogą być prace Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego nad jego *Atlasem Polskich Strojów Ludowych*, będącym przedsięwzięciem naukowym unikalnym w światowej etnografii. Towarzystwa naukowe rozwijają intensywną działalność wydawniczą. Wiele czołowych (lub jedynych) w danej dziedzinie nauki czasopism i serii wydawniczych to organy towarzystw naukowych. Towarzystwa naukowe prowadzą bardzo różnorodną działalność także na polu upowszechniania nauki.

Ogólną opiekę nad towarzystwami naukowymi sprawuje Polska Akademia Nauk; od 1963 r. działa przy jej Prezydium Rada Towarzystw Naukowych i Upowszechniania Nauki.

16

Jednak wspomniane wyżej przemiany w polityce i życiu kulturalnym około r. 1956 bynajmniej nie zlikwidowały wszelkich zjawisk kryzysowych w życiu polskich towarzystw naukowych, zjawiska te bowiem miały i mają także głębsze podłoże. Są one mianowicie przejawem kryzysu polegającego na coraz większym załamaniu się obowiązującego dotychczas, a ukształtowanego i rozwijanego w wieku XIX i w pierwszej połowie wieku XX, scjentystyczno-samopomocowego

stereotypu działalności towarzystw naukowych, którego istotą było koncentrowanie tej działalności przede wszystkim na zaspokajaniu wewnętrznych potrzeb samego środowiska ludzi nauki – potrzeb związanych bezpośrednio z ich działalnością badawczą.

Towarzystwa naukowe pracujące według tego stereotypu zajmowały się więc głównie materialnym i moralnym popieraniem badań naukowych swych członków, dyskutowaniem i ocenianiem wyników tych badań i wreszcie publikowaniem ich prac naukowych. Wszystkie te funkcje w coraz większym stopniu przejmują na siebie inne wyspecjalizowane instytucje, wypierając tym samym towarzystwa naukowe z ich tradycyjnych dziedzin działalności. Wobec tego towarzystwa naukowe, chcąc dalej istnieć i odgrywać w życiu naukowym poważną rolę, są zmuszone niejako szukać dla siebie nowych zadań lub co najmniej, nowego rozłożenia akcentów w całokształcie swej działalności. Przedstawiony tu kryzys ma przy tym zasięg bynajmniej nie lokalny, polski, lecz w zasadzie powszechny, światowy, gdyż występuje właściwie we wszystkich rozwiniętych kulturalnie krajach – zarówno socjalistycznych jak i kapitalistycznych. Krótko mówiąc: dawny stereotyp działalności towarzystw naukowych przestaje już odpowiadać zarówno potrzebom społecznym obecnej epoki rewolucji naukowo-technicznej i socjalistycznych przeobrażeń społecznych, jak też ogólniejszej strukturze organizacyjnej „wielkiej nauki”.

Dlatego obecnemu bujnemu wzrostowi towarzystw naukowych towarzyszy gorączkowe poszukiwanie dla nich nowych zadań i tym samym nowych racji bytu. Dzieje się tak oczywiście także i w Polsce. Poszukiwania te idą głównie – jak się zdaje i co potwierdził przebieg pierwszego Ogólnopolskiego Zjazdu Towarzystw Naukowych w Warszawie w dniu 11 kwietnia 1974 r. – w kierunku rozwijania bardzo różnorodnej działalności polegającej – mówiąc najogólniej – bądź to na włączaniu ludzi nauki do szerszego życia społecznego, bądź też na włączaniu ludzi z szerszych kręgów społecznych do życia nauki. Tym samym centrum zainteresowań towarzystw naukowych zdaje się przesuwać z metodologicznych i innych wewnętrznych spraw nauki na sprawy jej funkcji społecznych. Ale jest to już inny temat, wykraczający poza ramy niniejszego referatu.

GRZEGORZ MISIURA

PRZYGOTOWANIE MONOGRAFII HISTORYCZNEJ TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL

Każda książka ma swoją historię, podobnie jak każda instytucja. Przygotowywana obecnie przeze mnie monografia historyczna Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w zamierzeniu ma być pierwszym naukowym i całościowym opracowaniem jego dziejów. Historia tej publikacji ma już jednak ponad 30 lat i nadal nie jest zakończona. Można zatem przywołać minione wydarzenia, które mimo poczynionych planów, wciąż nie zostały w pełni zrealizowane...

KOLEJNE ROCZNICE TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

Przy okazji jubileuszu 25-lecia Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który wypadł w 1959 r., ówczesny redaktor wydawnictw (faktyczny kierownik biura) TN KUL mgr Józef Szymański napisał artykuł upamiętniający dotychczasowe jego dzieje. Stwierdził tam m.in.:

[...] nie czas jeszcze na pisanie historii Towarzystwa [...] dlatego też starałem się jedynie zestawić suche cyfry, ustalić pewne dane i fakty. Unikałem uogólnień, wniosków i analiz. Na to rzeczywiście jeszcze nie pora. Stąd też praca ma charakter dokumentacyjny i o tę dokumentację tylko chodzi¹.

Tak ujęte zagadnienie – zestawienie nazwisk i cyfr, połączone z krótką prezentacją poszczególnych zagadnień – zostało poszerzone o kolejne lata przy okazji 50- i 75-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, gdzie odpowiednie

Dr GRZEGORZ MISIURA – adiunkt Ośrodka Badań nad Dziejami KUL w Instytucie Historii Katolickiego Uniwersyteu Lubelskiego Jana Pawła II, członek współpracownik TN KUL; e-mail: grzegorz.misiura@kul.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1161-0184>

¹ J. SZYMAŃSKI, *Dwadzieścia pięć lat Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, „Sprawozdania z Czynności Wydawniczej i Posiedzeń Naukowych oraz Kronika Towarzystwa Naukowego KUL” 10 (1960), s. 5-6.

rozdziały poświęcono Towarzystwu Naukowemu KUL². W 1974 r. uroczystie obchodzono 40-lecie organizacji, ze zorganizowaną tematyczną konferencją naukową (16-17 maja) oraz wręczeniem po raz pierwszy Nagrody im. ks. Idziego Radziszewskiego, co upamiętniono specjalnym numerem „Summarium”³.

PROFESOR ZYGMUNT SUŁOWSKI

Trzy ostatnie opracowania łączy osoba historyka prof. Zygmunta Sułowskiego (1920-1995). Przy okazji 50-lecia KUL był członkiem komitetu redakcyjnego książki pamiątkowej, podobnie w 40-lecie Towarzystwa, był wówczas sekretarzem generalnym w Zarządzie. W książce pamiątkowej 75-lecia KUL był głównym współautorem artykułu o Towarzystwie. Ponadto na przestrzeni wielu dziesięcioleci pełnił tam różne funkcje⁴. Doświadczenie zawodowe historyka, wykonywane zadania na wielu stanowiskach związanych z Towarzystwem, zbliżająca się jego 60. Rocznicę istnienia, a wreszcie dysponowanie czasem wolnym jako emeryt zaowocowało tym, że postanowił napisać pełną monografię Towarzystwa Naukowego KUL.

Przypuszczać należy, że zgłosił się z tym pomysłem do ówczesnego prezesa Towarzystwa Naukowego KUL prof. Stefana Sawickiego. Ten na zebraniu Zarządu 18 maja 1992 r. (dokładnie w 58. rocznicę rejestracji TN KUL!) poinformował, że prof. Sułowski „zgłosił propozycję opracowania historii Towarzystwa”. Po dyskusji postanowiono oficjalnie zwrócić się z taką prośbą do historyka⁵. Wystosowano

² G. KAROLEWICZ, E. WIŚNIEWSKI, *Zarys dziejów Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, w: *Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Praca zbiorowa wydana w rocznicę 50-lecia istnienia uczelni*, red. S. Kunowski, W. Müller, M. Rechowicz, Z. Sułowski, A. Wojtkowski, Lublin: TN KUL 1969, s. 269-286; *Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, oprac. Z. Sułowski, D. Noskowska, w: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*, red. M. Rusecki, Lublin: RW KUL 1994, s. 665-675.

³ „Summarium”. Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 2/22(1973), nr 2, red. G. Karolewicz, J. Styk, Z. Sułowski.

⁴ 1953 – członek współpracownik, 1955 – członek korespondent, 1958 – członek zwyczajny; 1956-1957 – sekretarz Wydziału Historyczno-Filologicznego, 1959-1962 – przewodniczący tego Wydziału, 1957-1960 – kierownik pracowni Instytutu Geografii Historycznej Kościoła w Polsce, 1959-1960 – zastępca przewodniczącego tego Instytutu, 1960-1961 – przewodniczący Instytutu, 1961-1994 – przewodniczący Komisji Badań nad Początkami Chrześcijaństwa w Polsce, 1969-1976 – jeden z trzech redaktorów naczelných *Encyklopedii katolickiej* (t. I-III), 1971-1974 – sekretarz generalny, 1974-1981 – referent do spraw wydawniczych, 1981-1983 – prezes Zarządu, 1983-1989 – skarbnik. Por. E.M. ZIÓLEK, *Sułowski Zygmunt Michał*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL* (dalej: EKUL100), t. II, red. E. Gigilewicz i in., Lublin: Wydawnictwo KUL 2018, s. 415-416.

⁵ Archiwum TN KUL (dalej: ATNKUL), Protokoły posiedzeń Zarządu Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego od 27 maja 1986 r. do 21 maja 1999 r., Protokół z posiedzenia Zarządu odbytego w dniu 18 maja 1992 r., s. 198.

więc do niego pismo następującej treści:

Szanowny Panie Profesorze,

Pragnę poinformować, iż Zarząd Towarzystwa Naukowego KUL wyraził zgodę na propozycję opracowania historii Towarzystwa w związku z 60-leciem jego istnienia.

Zwracam się w związku z tym z gorącą prośbą do Pana Profesora o opracowanie monograficzne zawierające krótki zarys historyczny Towarzystwa oraz listę jego członków.

Wdzięczny będę za sporządzenie wstępnego konspektu wydawnictwa, abym mógł go przedstawić na zebraniu Zarządu.

Prace związane z przygotowaniem tej „małej” monografii będą płatne według stawek przyjętych przez „Ossolineum”.

Łączę wyrazy szacunku

(-) S. Sawicki – prezes Towarzystwa Naukowego KUL⁶

W odpowiedzi Z. Sułowski poinformował Zarząd, że „wyraża wstępnie gotowość opracowania jubileuszowego na 60-lecie Towarzystwa”. Ponadto określił swoją koncepcję takiej pracy, ale prosił o dalsze wskazówki o zakresie i terminie złożenia maszynopisu (sam zaproponował koniec 1993 r.):

Działalność Towarzystwa – tekst ciągły oraz wykazy (Zarząd – tylko prezes i sekretarze gen.?) i statystyki (członkowie, posiedzenia, wydawnictwa) – strony maszynopisu znormalizowanego: 30-50

1. Członkowie zmarli i żyjący około 650 osób:

- Założyciele i czynni – 300 po 3-5 wierszy – 30-50 [stron]
 - Korespondenci – 120 po 1-3 wierszy – 4-12 [stron]
 - Współpracownicy – 230 po 1 wierszu – 8 [stron]
- Razem 40-70 [stron]

2. Bibliografia – tylko druków zwartych (w tym czasopisma sumarycznie) – 60-80 [stron]

Ogółem 130-200 stron, czyli 6-10 arkuszy wydawn[iczych]⁷.

Powyższą koncepcję pracy Zarząd zaakceptował 18 grudnia 1992 r., a więc na najbliższym swoim posiedzeniu od otrzymania pisma Z. Sułowskiego. Zdecydowano, że w części pierwszej należy zaznaczać tylko funkcje prezesa i sekretarza generalnego, a w części drugiej zaznaczać funkcje pełnione w Towarzystwie. Zaakceptowano też proponowany termin złożenia pracy w wydawnictwie⁸. Należy

⁶ Tamże, Zarząd 1992-1993, Pismo Zarządu do Z. Sułowskiego, Lublin, 23 czerwca 1992 r., l.dz. 180/TN/92, npg.

⁷ Tamże, Pismo Z. Sułowskiego do Zarządu, Lublin, 26 listopada 1992 r., npg.

⁸ Tamże, Protokoły posiedzeń Zarządu Towarzystwa Naukowego Katolickiego uniwersytetu Lubelskiego od 27 maja 1986 r. do 21 maja 1999 r., Protokół z posiedzenia Zarządu odbytego

zauważyć, że według zamysłu Zarządu praca miała być przede wszystkim upamiętnieniem członków Towarzystwa, poprzez wypisanie ich nazwisk oraz zaznaczeniem pełnionych najważniejszych funkcji, poprzedzonym wstępem historycznym. Profesor Sułowski podzielił zaś pracę na trzy części: (a) wykazy związane z prowadzeniem działalności naukowej, (b) krótkie biogramy wszystkich członków oraz (c) bibliografia publikacji wydanych przez Towarzystwo. Miała to więc być raczej księga pamiątkowa na 60-lecie Towarzystwa Naukowego KUL niż pełna monografia.

W dniu 3 grudnia 1993 r., prof. Sułowski uczestniczył w spotkaniu Zarządu. Omówił wówczas stan swoich prac. Zarząd zaproponował, „aby nadać publikacji bardziej interpretacyjny charakter”⁹. Zatem uczyniono z planowanej publikacji monografię historyczną, zamiast wcześniej planowanej księgi pamiątkowej, zawierającą oprócz wykazów także fakty i oceny poszczególnych wydarzeń, a także wnioski z tego płynące.

Tymczasem od początku jubileuszowego 1994 r. rozpoczęto przygotowania uroczystych obchodów. Zaplanowano m.in. uroczystą małą sesję popularno-naukową 17 listopada tego roku, na której Z. Sułowski mówiłby o historii Towarzystwa, a S. Sawicki – o jego teraźniejszości i przyszłości. Ponadto zaplanowano w tym roku publikację książki Z. Sułowskiego, a opiekę redakcyjną powierzono red. Annie Czabaj – kierownikowi redakcji TN KUL. Podczas obchodów profesor wygłosił swój wykład, a także otrzymał pamiątkowy dyplom, poprzedzony laudacją prof. Jana Ziółka. Ponadto Zarząd zaproponował Z. Sułowskiemu wydanie zbiorowe jego prac¹⁰.

W zaplanowanym terminie do końca 1993 r. oraz przez cały 1994 r. monografia Towarzystwa Naukowego KUL nie została wydana. Prawdopodobnie w tym samym czasie co przygotowania do jej napisania profesor poświęcał też na pisanie artykułu do księgi pamiątkowej 75-lecia KUL o życiu Towarzystwa w latach 1967-1993¹¹. Dlatego też pierwsza odpowiedź na pismo nie była natych-

w dniu 18 grudnia 1992 r., s. 214; tamże, Zarząd 1992-1993, Pismo TN KUL do Z. Sułowskiego, Lublin, 18 stycznia 1993 r., l.dz. 21/TN/93, npg.

⁹ ATNKUL, Protokoły posiedzeń Zarządu Towarzystwa Naukowego Katolickiego uniwersytetu Lubelskiego od 27 maja 1986 r. do 21 maja 1999 r., Protokół z posiedzenia Zarządu odbytego w dniu 3 grudnia 1993 r., s. 245.

¹⁰ Tamże, Zarząd 1994-1995, Protokół posiedzenia Komitetu obchodów 60-lecia TN KUL, Lublin, 26 stycznia 1994 r., npg. W skład Komitetu weszli głównie pracownicy Redakcji: prezes S. Sawicki, dyrektor administracyjny J. Kostek, red. A. Czabaj, red. A. Podgórski i red. S. Sarek; tamże, 60-lecie TN KUL, Lublin, 17 listopada 1994 r., npg.

¹¹ *Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, oprac. Z. Sułowski, D. Noskowska.

miastowa (czerwiec-listopad 1992 r.), a od wysłania do niego listu z uwagami Zarządu aż do kolejnej informacji o postępach w przygotowaniu pracy minęło 11 miesięcy (styczeń-grudzień 1993 r.). Według informacji ze stopki redakcyjnej, Księgę pamiątkową 75-lecia KUL skończono drukować w lutym 1994 r., więc prawdopodobnie cały 1993 r. upłynął na pracach wydawniczych, co zapewne odbiło się na opóźnieniu prac w związku z przygotowaniem monografii Towarzystwa. Poza tym 25 maja 1994 r. zmarła żona profesora, dr Maria Chyżewska-Sułowska¹², co z pewnością odbiło się niekorzystnie na jego samopoczuciu i spowodowało odłożenie spraw zawodowych. Ostatecznie nie ukończył swojego dzieła, ponieważ sam zmarł niedługo potem, 12 lutego 1995 r.

Jedynym śladem, jaki pozostał po przygotowanej publikacji, jest 173-stronicowy wydruk komputerowy. Zawiera on spis treści do całości, wykazy osobowe, biogramy członków oraz bibliografię publikacji. Porównując to z koncepcją przygotowywanej publikacji z listopada 1992 r. można się zorientować, że jest to właśnie jej realizacja. Ponadto w spisie treści przy wykazie członków jest adnotacja: „stan na koniec roku 1993”. Na podstawie tego można stwierdzić, że jest to ów „stan prac”, zreferowany członkom Zarządu 3 grudnia 1993 r. Profesor Sułowski pisał na maszynie, a zachowana wersja jest wydrukiem komputerowym z adnotacją: „tekst skanowany: 29 grudnia 1994 r.”. Tego lub we wcześniejszych dniach niezachowany maszynopis autorstwa prof. Z. Sułowskiego został poddany digitalizacji i wydrukowany w późniejszym czasie. Poza tym nie ma żadnych innych materiałów do monografii z okazji 60-lecia Towarzystwa Naukowego KUL. Przygotowany maszynopis był gotowy – według wcześniejszych postanowień – na koniec 1993 r. Na spotkaniu Zarządu z prof. Sułowskim postanowiono, że należy do tego zestawienia (zawierającego jednak pewne braki, np. niezapisane daty urodzenia niektórych członków, do uzupełnienia później) dopisać jeszcze część narracyjną. Być może jakiś załączek tego stanowił wygłoszony wykład profesora na jubileuszu 60-lecia Towarzystwa pt. *Dzieje Towarzystwa Naukowego KUL*. Jeśli rzeczywiście był on pomyślany jako część historyczna do przygotowanego już zestawienia, to wygląda na to, że prof. Sułowski po prostu nie zdążył zestawić całości materiałów – zmarł trzy miesiące po uroczystych obchodach. Wygłoszony referat (o ile istniał w wersji pisanej) prawdopodobnie nie został nigdzie opublikowany drukiem, ani nie ma także go w spuściźnie naukowej Z. Sułowskiego¹³. Być może, gdyby na początku 1995 r. został odnaleziony, to w połączeniu z przedstawionym maszynopisem, po uzu-

¹² M. PIOTROWSKI, *Chyżewska-Sułowska Maria*, w: EKUL100, t. I, s. 113.

¹³ Biblioteka Uniwersytecka KUL, Oddział Zbiorów Specjalnych, Sekcja rękopisów, Rkps 1902-1942, Spuścizna prof. Zygmunta Sułowskiego.

pełnieniu wspomnianych jego braków, mógłby zostać wydany jako monografia/księga pamiątkowa, *opus post mortem* Z. Sułowskiego. Podjęto jednak inną decyzję.

3. DOKTOR JAN SKARBK

Niecałe dwa miesiące po śmierci prof. Sułowskiego, na posiedzeniu Zarządu 5 kwietnia 1995 r., postanowiono kontynuować rozpoczęte prace nad monografią Towarzystwa. Wybrano do tego polonistę prof. Stanisława Fitę, a gdyby ten odmówił – historyka prof. Czesława Deptułę¹⁴. Także członkowie interesowali się stanem tych prac. Na Walnym Zebraniu 7 czerwca tegoż roku sprawę tę podniosła dr Grażyna Karolewicz, w swoich badaniach zajmująca się historią Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, a więc zainteresowana także dziejami Towarzystwa. Prezes S. Sawicki poinformował zebranych, że po śmierci Z. Sułowskiego prace nad monografią zostały wstrzymane, jednak „w ostatnim czasie (...) zgodził się pracę kontynuować dr J. Skarbek”¹⁵. Można się zatem domyślić, że zarówno prof. Fita, jak i prof. Deptuła odmówili dokończenia dzieła prof. Sułowskiego. Między kwietniem a czerwcem 1995 r. ustalono, że prace będzie prowadził inny historyk, dr Jan Skarbek (1940-2014)¹⁶.

Na posiedzeniu Zarządu 17 maja 1996 r., a więc rok po wcześniejszych wydarzeniach, przyjęto do wiadomości stan zaawansowania prac nad monografią i przyjęto termin ich zakończenia najpóźniej do grudnia tego roku. Liczne obowiązki naukowe nie pozwoliły jednak dr. Skarbkowi dotrzymać tego terminu. Dlatego na kolejnym posiedzeniu Zarządu 5 marca 1997 r. zreferował stan prac oraz przedstawił do zaakceptowania schemat biogramów, który następnie został zaakceptowany. W przyszłości postanowiono też wydać poszerzoną wersję pracy J. Skarbka¹⁷. W archiwum Towarzystwa nie ma żadnych materiałów przygotowanych przez dr. Skarbka. Przypuszczać więc należy, że nie przekazał on Zarządowi żadnych materiałów. Dlatego nie wiadomo, jak bardzo zmienił on strukturę

¹⁴ ATNKUL, Protokoły posiedzeń Zarządu Towarzystwa Naukowego Katolickiego uniwersytetu Lubelskiego od 27 maja 1986 r. do 21 maja 1999 r., Protokół z posiedzenia Zarządu odbytego w dniu 5 kwietnia 1995 r., s. 283-284.

¹⁵ Tamże, Walne Zebranie 1988-1998, Protokół Walnego Zebrania z 7 czerwca 1995 r., npg.

¹⁶ A. BARAŃSKA, *Skarbek Jan Leon*, w: EKUL100, t. II, s. 334-335.

¹⁷ Tamże, Protokoły posiedzeń Zarządu Towarzystwa Naukowego Katolickiego uniwersytetu Lubelskiego od 27 maja 1986 r. do 21 maja 1999 r., Protokół z posiedzenia Zarządu odbytego w dniu 17 maja 1996 r., s. 315; tamże, Protokół z posiedzenia Zarządu odbytego w dniu 5 marca 1997 r., s. 339-340.

biogramów członków, w porównaniu do koncepcji Z. Sułowskiego¹⁸. Prawdopodobnie Zarządowi zależało też na jak najszybszym wydaniu tej publikacji, nawet w postaci samych wykazów. Później można było ją poszerzyć o część historyczną, z dodaniem opisów wydarzeń oraz dokonaniu ich analizy.

3. PODEJMOWANE INICJATYWY W XXI WIEKU

Można przypuszczać, że dr Skarbek całkowicie zarzucił pisanie monografii, ponieważ nie ma na ten temat więcej informacji. Na Walnym Zebraniu 21 marca 2001 r. dr hab. G. Karolewicz zauważyła, że za trzy lata Towarzystwo będzie obchodzić 70-lecie swojego istnienia. Zapytała, jaki jest stan przygotowań do tej rocznicy. W protokole nie odnotowano jednak żadnej odpowiedzi na postawiony problem, a zapisano tylko, że nie podjęto w tym temacie żadnej dyskusji¹⁹. Nikt się wówczas już nie pytał ani nikt nie mówił, czy dr Skarbek przygotowuje swoją publikację... Kolejny raz prof. Karolewicz wysunęła podobnie pytanie na Walnym Zebraniu 26 marca 2014 r. Przypadało wówczas 80-lecie Towarzystwa i pani profesor zaproponowała zorganizowanie jakiejś sesji tematycznej lub opublikowanie albumu okolicznościowego. Zdania na ten temat były podzielone – jedni uważali, że sesja lub album nie znajdują szerszego zainteresowania, inni natomiast przychyłili się do tego pomysłu. Zaproponowano, żeby prof. Karolewicz zajęła się koordynacją tych prac, na co ona się zgodziła²⁰. Także i tym razem nie doszła do skutku żadna jubileuszowa inicjatywa. Doktor J. Skarbek zmarł zaś 14 maja 2014 r., nie przygotowawszy swojej wersji monografii czy książki pamiątkowej.

Po kolejnej dekadzie, z racji zbliżającej się rocznicy 90-lecia istnienia Towarzystwa Naukowego KUL, z inicjatywą napisania od nowa całej monografii instytucji wyszła sekretarz generalny dr hab. Ewa Ziółek, z wykształcenia historyk. Na posiedzeniu Zarządu 9 maja 2022 r. poinformowała, że zajmie się tym inny historyk, dr Grzegorz Misiura, pracownik Ośrodka Badań nad Dziejami KUL. W porozumieniu i za zgodą dyrektora Ośrodka dr hab. Ireny Wodziańskiej będzie przygotowywał monografię historyczną w ramach swoich obowiązków pracowniczych. Zarząd zaakceptował tę propozycję. Na Walnym Zebraniu 25 maja tegoż roku prezes ks. Augustyn Eckmann poinformował członków Towarzystwa, że „Zarząd już ustalił konkretne działania w tej sprawie [tzn. z

¹⁸ Być może jakieś notatki do tego zagadnienia znajdują się w spuściźnie naukowej J. Skarbka. Wymaga to jednak oddzielnej kwerendy w tym zespole akt. Może się także okazać, że nie pozostawił on żadnej dokumentacji na ten temat, ale wszystko miał opracowane w swojej głowie.

¹⁹ ATNKUL, Walne Zebranie 1999-2012, Protokół Walnego Zebrania z 21 marca 2001 r., npg.

²⁰ Tamże, Walne Zebranie od 2013 r., Protokół Walnego Zebrania z 26 marca 2014 r., npg.

okazji zbliżającej się rocznicy 90-lecia istnienia TN KUL]. Zaplanował wydanie książki, pierwszej w historii Księgi o Towarzystwie. Prace nad publikacją już się rozpoczęły”. Zachęcił jednocześnie do podejmowania kolejnych inicjatyw, mających na celu uczczenie kolejnej okrągłej rocznicy²¹.

*

Mówi się, że do trzech razy sztuka. Prace nad kolejną wersją monografii historycznej Towarzystwa Naukowego KUL, tym razem z okazji 90. rocznicy jego powołania do życia, są wciąż prowadzone. Należy mieć nadzieję, że już niedługo ujrzy światło dzienne praca, ukazująca jego dzieje od początku aż do czasów współczesnych.

BIBLIOGRAFIA

ARCHIWUM TN KUL

Protokoły posiedzeń Zarządu Towarzystwa Naukowego Katolickiego uniwersytetu Lubelskiego od 27 maja 1986 r. do 21 maja 1999 r.

Protokoły posiedzeń Zarządu od 2014 r.

Walne Zebranie 1988-1998.

Walne Zebranie 1999-2012.

Walne Zebranie od 2013 r.

Zarząd 1992-1993.

Zarząd 1994-1995.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL

Oddział Zbiorów Specjalnych, Sekcja rękopisów

Rkps 1902-1942, Spuścizna prof. Zygmunta Sułowskiego.

BARAŃSKA A., *Skarbek Jan Leon*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. II, red. E. Gigilewicz i in., Lublin: Wydawnictwo KUL 2018, s. 334-335.

KAROLEWICZ G., WIŚNIEWSKI E., *Zarys dziejów Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, w: *Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Praca zbiorowa wydana w rocznicę 50-lecia istnienia uczelni*, red. S. Kunowski, W. Müller, M. Rechowicz, Z. Sułowski, A. Wojtkowski, Lublin: TN KUL 1969, s. 269-286.

²¹ Tamże, Protokoły posiedzeń Zarządu od 2014 r., Protokół z posiedzenia Zarządu odbytego w dniu 9 maja 2022 r., npg.; tamże, Walne Zebranie od 2013 r., Protokół Walnego Zebrania z 25 maja 2022 r., npg.

- PIOTROWSKI M., *Chyżewska-Sułowska Maria*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. I, red. E. Gigilewicz i in., Lublin: Wydawnictwo KUL 2018, s. 113.
- „Summarius”. Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 2/22(1973), nr 2, red. G. Karolewicz, J. Styk, Z. Sułowski.
- SZYMAŃSKI J., *Dwadzieścia pięć lat Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, „Sprawozdania z Czynności Wydawniczej i Posiedzeń Naukowych oraz Kronika Towarzystwa Naukowego KUL” 10(1960), s. 5-6.
- Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, oprac. Z. Sułowski, D. Noskowska, w: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*, red. M. Rusecki, Lublin: RW KUL 1994, s. 665-675.
- ZIÓLEK E.M., *Sułowski Zygmunt Michał*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. II, red. E. Gigilewicz i in., Lublin: Wydawnictwo KUL 2018, s. 415-416.

DOCTORUM EMINENTIUM PERSONÆ
– SYLWETKI UCZONYCH

L A U R E A T N A G R O D Y
IM. KSIĘDZA IDZIEGO RADZISZEWSKIEGO

KS. PROF. DR HAB. STANISŁAW LONGOSZ
LAUREAT NAGRODY
IM. KSIĘDZA IDZIEGO RADZISZEWSKIEGO
ZA ROK 2022

NAGRODA ZOSTAŁA WRĘCZONA 16 LISTOPADA 2023 ROKU

KS. ANTONI ŻUREK

LAUDACJA
WYGŁOSZONA 16 LISTOPADA 2023 ROKU
NA DOROCZNYM PUBLICZNYM ZEBRANIU
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL
Z OKAZJI WRĘCZENIA NAGRODY
IM. KSIĘDZA IDZIEGO RADZISZEWSKIEGO
KS. PROF. DR. HAB. STANISŁAWOWI LONGOSZOWI

Dostojny Laureacie
Ekscelencjo, Księżę Arcybiskupie
Magnificencjo, Księżę Rektorze
Przewielebny Księżę Prezesie,
Dostojni Członkowie Zarządu Towarzystwa Naukowego KUL
Szanowni Państwo

Przypadł mi w udziale zaszczyt wygłoszenia laudacji ks. prof. Stanisławowi Longoszowi, laureatowi Nagrody imienia Księdza Idziego Radziszewskiego. Wielkie wyróżnienie, godny jej Laureat, a moje wystąpienie ma tylko pokrótce przypomnieć Jego osobę i dzieło. To dla mnie nobilitującego zadanie, choć – odwołując się do Grzegorza Cudotwórcy, który miał wygłosić mowę na cześć Orygenes – „usta me mimowolnie same się zamykają i głos zamiera mi w gardle”. Wedle jednak swoich możliwości postaram się wywiązać ze zleconego mi zadania. Chciałbym przedstawić zasługi uczonego męża, wpierw zapoznając z jego drogą życiową.

Stanisław Longosz przyszedł na świat w małej podkarpackiej miejscowości Brzeziny, nieopodal Ropczyc 14 marca 1938 r. W tym czasie parafia należała do

diecezji tarnowskiej. Był pierworodnym synem w wielodzietnej rodzinie. Za nim na świat przyszło jeszcze pięcioro rodzeństwa, spośród nich aż czterech braci. Jak większość ówczesnych rodzin Podkarpacia, utrzymywali się z pracy na roli, do której najstarszy syn musiał się od dziecka przyuczać. Trudne czasy przedwojenne, a następnie okupacja niemiecka i zaraz potem okupacja sowiecka i represyjny system komunistyczny, naznaczyły dzieciństwo i młodość przyszłego uczonego. W tych warunkach, wychowywany w religijnej i polskiej rodzinie, szybko dojrzewał i hartował się Staś, a potem Stanisław.

Szkoła średnia to klimat Małego Seminarium w Tarnowie, już z dala od domu rodzinnego, i nauka eksternistyczna w liceum, a potem przygotowanie do matury. Szczęśliwie trafił na dobrych nauczycieli, zwłaszcza języków klasycznych, do których dzięki nauczycielom nabrał zamiłowania. Dziś ładnie brzmi w życiowym *curriculum vitae*: „matura w I Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie” w 1956 r. Kto rozumie wymowę tych dat? Uparty i konsekwentny, przyzwyczajony do ciężkiej pracy, obowiązku, wstąpił do Seminarium Duchownego. Sześć lat studiów w Instytucie Teologicznym w Tarnowie, w dużej grupie kolegów alumnów. Surowe warunki, duże wymagania ze strony przełożonych, tylko szlifowały charakter i osobowość dzisiejszego Laureata. Świecenia kapłańskie w 1962 r., trzy lata pracy na wikariatach w Szczucinie oraz Mielcu i decyzja biskupa o skierowaniu na studia w KUL (1965 r.). Alumn i student teologii, a później wikariusz, musiał odznaczać się i wyróżniać swoimi zdolnościami i pracą, skoro spośród kilkudziesięciu kolegów został w ten sposób wyróżniony.

Szerzej zatrzymałem się na tych dziecięcych i młodzieńczych latach, bo w nich w dużej mierze znajduję wyjaśnienie sukcesów, jakie w dojrzałym życiu odniósł nasz Laureat. To były lata kształtowania charakteru, pracowitości, wyrzeczenia, odpowiedzialności, skrupulatności i sumienności, upartego dążenia do wyznaczonego celu, podejmowania się zadań zdawać by się mogło przekraczających możliwości, a więc cech tak potrzebnych w pracy i działalności naukowej.

Został skierowany na studiowanie na specyficznym kierunku: filologia klasyczna. Studia trudne, a jednocześnie dla księdza mało wdzięczne. Takie skierowanie pozornie już z góry przesądzało o późniejszej pracy. W praktyce, oznaczało to, że jeśli się powiedzie, to może gwarantować stanowisko urzędnika kurialnego lub nauczyciela języków klasycznych w Instytucie Teologicznym, ale też było ryzyko, że w razie niepowodzenia ciężka praca i lata wyrzeczeń pójdą na marne. Przecież dla duszpasterstwa takie studia nie miały znaczenia. To były wprawdzie lata, gdy języki klasyczne były jeszcze używane w duszpasterstwie i studiach teologicznych, ale akurat zaczął się czas wchodzenia do liturgii i do sal wykładowych języka ojczystego. Trzeba było odwagi, by propozycję studiów przyjąć.

Ewentualnie należało połączyć ze studiowaniem innego kierunku, co wymagało dodatkowej pracy.

Studia z filologii klasycznej nasz Laureat połączył ze studiami historii Kościoła i patrologii. Efektem owych studiów była praca magisterska na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL, która podejmowała problematykę kultury klasycznej: *Inwektywa przeciw panującym u łacińskich pisarzy chrześcijańskich. Obelgi Lucyferiusza z Calaris przeciwko Konstancjuszowi w świetle tradycji inwektywy starożytnej*. W tym samym roku (1971) obronił też pracę licencjacką na Wydziale Teologicznym, już bliższą teologii (*Problem literackiej spuścizny Ariusza*). Wtedy też pojawiły się pierwsze publikacje jego autorstwa.

W tym momencie otwały się przed nim nowe możliwości. Uzyskał możliwość studiowania na nowo powstałym Instytucie Patrystycznym „Augustinianum” w Rzymie. Był jednym z pierwszych Polaków tam studiujących i jako pierwszy Polak, a trzeci w ogóle w historii Instytutu, uzyskał tam tytuł doktora. Rozprawa pt. *De auctoritate Traditionis apud S. Athanasium Alexandrinum. Synthesis Traditionis primi et secundi momenti controversiae Arianae (318-362)*, obroniona w 1976 r., otwiera jego do dziś trwającą pracę naukową na forum krajowym i międzynarodowym. Formalnym dokończeniem rozpoczętej ścieżki naukowej była habilitacja na KUL-u.

NAUKOWIEC I DYDAKTYK

Dorobek naukowy, jaki powstał w ciągu tych prawie pięćdziesięciu lat, jest imponujący, choć nie w pełni wyeksponowany. Statystycznie, ujmując rzecz liczbowo, wyraża się on w blisko 400 publikacjach: rozsianych po czasopismach, dziełach zbiorowych, encyklopediach i słownikach. Wiele z nich było wyróżnianych i nagradzanych, nagrodami uczelnianymi i ministerialnymi. Tematyka i zakres prac badawczych Laureata jest szeroki i w dużej mierze odpowiada osobistym jego zainteresowaniom. Można mu w tym po części pozazdrościć, gdyż tworzył jeszcze przed czasami zdominowanymi w polskiej nauce przez tak zwaną „punktozę”, a więc pogonią za zdobywaniem przez publikacje punktów. On mógł opracowywać tematy, które akurat go interesowały. Jako redaktor czasopisma i organizator sympozjów sam decydował o podejmowanej tematyce. Śledząc zatem jego publikacje, można określić obszar jego zainteresowań. Podejmował tematy wcześniej nieopracowywane czy wręcz wydobywał takie, o których nikt wcześniej nie słyszał. Wystarczy wspomnieć zagadnienie inwektywy chrześcijańskiej czy też dramatu chrześcijańskiego. Swobodne poruszanie się po kulturze klasycznej

nej pozwalało mu ukazywać podejmowane tematy w szerokim kontekście i opierać na solidnym materiale źródłowym.

Bardzo znaczącym wkładem w polską patrologię są antologie patrystyczne, te już wydane i te przygotowane, oraz bibliografie przedmiotowe i autorskie. W tej ostatniej dziedzinie uchodzi za najlepszego znawcę wśród polskich patrologów.

Prace te wyróżniają się rzetelnością i skrupulatnością. Jak wygląda metoda pracy Laureata, dobrze ilustruje jedna z ostatnich, jak na razie, jego publikacji. W 2018 r. ukazał się *Nowy Słownik Wczesnochrześcijańskiego Piśmiennictwa*. Potężny tom, pełen szczegółowych informacji, skomplikowany pod względem redakcyjnym. Ten tom wziął do ręki ks. prof. Stanisław Longosz. Przeczytał od deski do deski, zredagował dwudziestostronicową recenzję, pełną rzeczowych uwag, by na końcu dodać: „dopatrzyłem się licznych drobnych błędów: są to przeważnie literówki, błędne skróty lub opisy bibliograficzne, niedokładności przy wskazywaniu obcojęzycznej literatury: naliczyłem ich w sumie ponad 20 stron, które przesłałem wprost do Autora”. W tomie sprawdzanym przez redaktorów, korektorów... Tylko ks. prof. S. Longosz, dzięki swojej erudycji i naukowej rzetelności był w stanie czegoś takiego dokonać.

Swoją wiedzę spożytkował również w pracy dydaktycznej. Przez wiele lat był wykładowcą: najpierw w Tarnowie, a później na KUL-u, zwłaszcza w Instytucie Nauk o Rodzinie, oraz w kilku innych ośrodkach seminaryjnych. Świadectwem tej pracy pozostaną magisteria i doktorat napisane pod jego kierunkiem oraz recenzje w przewodach doktorskich i habilitacyjnych.

Niejako na marginesie działalności dydaktycznej powstawały audycje radiowe poświęcone Ojcom Kościoła. Było ich blisko 170 w kilku rozgłośniach.

ORGANIZATOR I PROMOTOR ŻYCIA NAUKOWEGO

Naukowiec i dydaktyk okazał się również wybitnym organizatorem i promotorem życia naukowego. Po powrocie z Rzymu do kraju i krótkim epizodzie pracy parafialnej stanął ks. dr S. Longosz przed pierwszym nowym wyzwaniem. Realizując ideę kardynała Karola Wojtyły, arcybiskupa krakowskiego, biskup tarnowski Jerzy Ablewicz zlecił swojemu doktorowi nauk patrystycznych, zorganizowanie Instytutu Patrystycznego w Tarnowie. Ks. dr Stanisław Longosz przygotował statut, zwerbował wykładowców, rozpiśtał zajęcia, w dużej mierze zorganizował bibliotekę. Niestety projektowany instytut nie spełniał wszystkich oczekiwań Kongregacji Edukacji, co stało się pretekstem do odmowy zatwierdzenia,

a biskup tarnowski w tej sytuacji zrezygnował z dalszych starań. W tym też czasie, nie prowadząc zajęć z patrologii, a wykorzystując swoje dobre kontakty z czasów rzymskich z kard. K. Wojtyłą, został jednym z współzałożycieli Sekcji Patrystycznej przy Komisji Nauki Episkopatu Polski i pierwszym jej prezesem. Była to wówczas elitarna grupa polskich patrologów i naukowców zajmujących się antykiem chrześcijańskim. W tej sekcji działał aktywnie przez kilka dziesięcioleci, inspirując nie tylko patrologów — scalając to środowisko, organizując doroczne zjazdy i sympozja — ale nawiązując współpracę z uczonymi innych kierunków związanych ze starożytnością, kulturą klasyczną.

Tę swoją działalność organizacyjną zintensyfikował po 1980 r. gdy formalnie został zatrudniony na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Praca w Międzywydziałowym Zakładzie Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL-u (przekształconym później w Instytut Badań nad Antykiem Chrześcijańskim) wprowadziła umożliwiała kontakty z gronem badaczy, ale nie satysfakcjonowała w pełni młodego naukowca w jego aspiracjach i twórczym potencjale. Przystąpił do realizacji pomysłu w tamtych okolicznościach skazanego na pierwszy rzut oka na niepowodzenie. Zamarzył o wydawaniu czasopisma poświęconego patrystyce. Tak zrodził się periodyk „Vox Patrum”, dziś jedno z najbardziej renomowanych polskich czasopism teologicznych, znane w Europie i na świecie. Dysponując tylko maszyną do pisania, z trudem znajdując papier maszynowy, nie mając żadnych dotacji finansowych i nie licząc nawet na akceptację ze strony władz uniwersyteckich, rozpoczął wydawanie biuletynu do „wewnętrznego użytku”, by z czasem przebić się przez biurokrację uniwersytecką i stać się redaktorem prawdziwego czasopisma naukowego. Dzięki jego uporowi i pracowitości wyszło ponad 50, w dużej mierze opasłych, tomów czasopisma. Wprawdzie każdy tom to publikacje artykułów różnych autorów, którzy dzięki temu zdobywali miejsce w świecie nauki, ale można każdy numer potraktować jako autorskie dzieło ks. Redaktora. W każdym tomie bowiem to nie tylko działy, które sam zredagował, ale również praca redakcyjna i korektorska przy każdym artykule. Ci, którzy w tych latach korzystali z czytelni biblioteki uniwersyteckiej, pamiętają ks. prof. Stanisława Longosza siedzącego i skrupulatnie sprawdzającego każdy przypis, odnośnik. Znów: erudycja, odpowiedzialność, rzetelność naukowa, a przede wszystkim naukowa pasja, połączona z wizją, która „mierzy siły na zamiary”.

Mając w pamięci redakcję „Vox Patrum” oraz pracę naukowo-dydaktyczną nie można zapominać o innych polach działalności ks. Laureata. Jeszcze w Tarnowie, dopiero zaczynając działalność naukową, zorganizował ogólnopolskie sympozjum, które później stały się cykliczne. Przewodząc Sekcji Patrystycznej, a potem kierując Instytutem Badań nad Antykiem Chrześcijańskim, zorganizował

kilkanaście tematycznych, przeważnie dwudniowych, ogólnopolskich sympozjów w Lublinie. W ich wyniku powstało wiele ciekawych opracowań, wypromowało się wielu badaczy, ożywiła polska patrystyka. Do tego należy dołączyć inspirowane przez niego prace Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim, owocujące międzyuczelnianymi konferencjami. Jak pokazują statystyki, jest to najlepiej funkcjonująca Komisja w Towarzystwie Naukowym KUL.

Nie dziwi w tym kontekście angażowanie ks. prof. Stanisława Longosza do różnych gremiów akademickich. Jego doświadczenie, pasja i umiejętności organizacyjne zostały wykorzystane między innymi w Senackiej Komisji Bibliotecznej KUL, a później w Radzie Bibliotecznej KUL, w Towarzystwie Naukowym KUL. Jego praca i osiągnięcia były zauważane i nagradzane. Trudno mi ocenić, która z nagród są dla Laureata najważniejsze. Ministerialne? Rektorskie? Feniks od Stowarzyszenia Wydawców Katolickich? Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski? Do nich dochodzi dzisiejsza nagroda. Życzę by nie była ostatnia.

Nie są to wszystkie osiągnięcia ks. prof. Stanisław Longosza. Skupiłem się na tych najbardziej widocznych, ogólnie znanych i uznanych, materialnie sprawdzalnych. Uczony i naukowiec, przede wszystkim jednak osoba. Nie ośmielam się w tej materii wypowiadać sądów, bo słowa są za małe, mało precyzyjne, subiektywne. Niech mi będzie wolno wyrazić osobistą wdzięczność za życzliwość, bezpośredniość, gotowość pomocy. Tego doświadczali też inni. Zakończę, parafrazując przywołanego już Grzegorza Cudotwórcę, wygłaszającego mowę na cześć Orygenesza: „Może nie wypowiedziałem się w sposób godny [...], ale chciałem wyrazić swoją wdzięczność szczerze i wedle swoich możliwości”. Niech Pan zachowa ks. prof. Stanisława Longosza w zdrowiu i przytomności umysłu po najdłuższe lata.

DR MAŁGORZATA KUĆ

5 lutego 2023 r. w Łukowie zmarła dr Małgorzata Kuć, adiunkt Katedry Prawa Karnego KUL, doktor nauk prawnych, specjalizująca się w kryminologii i prawie karnym, wieloletnia nauczycielka akademicka KUL na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji oraz Wydziale Zamiejscowym Nauk Prawnych i Ekonomicznych w Tomaszowie Lubelskim, członek współpracownik Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL.

Urodziła się w 1975 r. w Łukowie. W 1998 r. ukończyła z wyróżnieniem studia prawnicze na Wydziale Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL, broniąc pracy magisterskiej pt. *Motywy zabójstw*. W 2000 r. została zatrudniona jako asystent w Katedrze Kryminologii i Prawa Karnego Wykonawczego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL. Już dwa lata po zatrudnieniu uzyskała stopień naukowy doktora na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Osobowość psychopatyczna a skłonność do przestępstwa. Studium psychologiczno-kryminalne*. W 2004 r. podjęła pracę na stanowisku adiunkta w Katedrze Kryminologii i Psychologii Kryminalnej Wydziału Zamiejscowego Nauk Prawnych i Ekonomicznych w Tomaszowie Lubelskim. Aktywnie uczestniczyła w pracach organizacyjnych na rzecz tegoż Wydziału, pełniąc m.in. funkcję Pełnomocnika Dziekana ds. Studenckich. Od 2005 r. była koordynatorem z ramienia KUL porozumienia o współpracy ze Służbą Więzienną. Współpraca obejmowała m.in. prowadzenie badań naukowych, wspólne konferencje naukowe i publikacje, których dr Małgorzata Kuć była organizatorką i wytrawnym redaktorem publikacji pokonferencyjnych, przygotowywanie programów dla osadzonych, a także wizyty w jednostkach penitencjarnych ze studentami. W 2018 r. została zatrudniona

w Katedrze Prawa Karnego Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL. W latach 2007-2017 pracowała też w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu, od 2013 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego. W latach 2009-2017 prowadziła też zajęcia dydaktyczne w Policealnej Szkole Detektywów i Pracowników Ochrony „Ochikara” w Lublinie.

Zainteresowania badawcze dr Małgorzaty Kuć koncentrowały się wokół nauk penalnych i obejmowały: kryminologię (w tym zwłaszcza suicydologię i wiktymologię) oraz prawo karne wykonawcze (w szczególności penitencjarystykę), a także nauki o bezpieczeństwie, prawo nieletnich i prawo karne materialne. Najczęściej podejmowała zagadnienia indywidualizacji kary pozbawienia wolności, resocjalizacji, zapobiegania przestępczości, zadań i etyki służb penitencjarnych, praktyk religijnych w ramach wykonywania kary pozbawienia wolności, historii więziennictwa, terroryzmu, samobójstwa. Problemy z zakresu nauk prawnych postrzegała zazwyczaj z perspektywy interdyscyplinarnej, w kontekście psychologii, socjologii, etyki oraz teologii.

Dorobek naukowy dr Małgorzaty Kuć to co najmniej 100 publikacji, w tym autorstwo monografii *Indywidualizacja wykonania kary pozbawienia wolności* (Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2007), współautorstwo (z J. Mazur) monografii *Marginalizacja – ujęcie wielowymiarowe. Przejawy, skutki, przeciwdziałanie* (Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2019), autorstwo czterech podręczników opublikowanych w Wydawnictwie C.H. Beck (*Kryminologia* – 3 wydania, ostatnie: Warszawa 2013; *Podstawy prawne resocjalizacji* – 2 wydania, ostatnie: Warszawa 2013; *Wiktymologia*, Warszawa 2010, *Prawo karne wykonawcze*, Warszawa 2017), autorstwo 19 artykułów w czasopismach naukowych (w tym 6 w języku angielskim, jednego w języku francuskim), ok. 50 artykułów i rozdziałów w opracowaniach zbiorowych, redakcji i współredakcja kilkunastu monografii, a także ponad 30 referatów wygłoszonych na ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych. Publikacje dr Małgorzaty Kuć był szczególnie rozpoznawalny w środowisku penitencjarystów, przez które była zapraszana na najważniejsze wydarzenia naukowe.

Dwukrotnie została uhonorowana przez Ministra Sprawiedliwości odznaką „Za zasługi w pracy penitencjarnej” (brązową w 2006 r. i srebrną w 2007 r.).

Przygotowywała rozprawę habilitacyjną z zakresu kryminologii na temat „Samobójstwo terrorystyczne jako metoda taktyki konfliktu asymetrycznego”.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 10 lutego 2023 r. w Parafii Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła w Łukowie.

*Opracowała Małgorzata Gałązka
z Katedry Prawa Karnego WPPKiA KUL*

DR HAB. JÓZEF JAN SKOCZYŁAS, PROF. KUL

28 lutego 2023 r. w Pyrach zmarł. dr hab. JÓZEF JAN SKOCZYŁAS, prof. KUL, wieloletni, zasłużony pracownik naukowy i dydaktyczny Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, kierownik jego II Katedry Prawa Cywilnego, członek korepondent Wydziału Nauk Prawnych TN KUL.

Urodził się 5 marca 1939 r. w Ostrowie Wielkopolskim. W latach 1966-1971 odbył magisterskie studia prawnicze na Wydziale Prawa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pracę doktorską pt. *Dopuszczalność czynności prawnych w obrocie dewizowym* obronił w 1975 r. (promotor prof. dr hab. Andrzej Wąsiewicz), a rozprawę habilitacyjną na temat *Cywilnoprawne środki ochrony środowiska* w 1986 r. W KUL został zatrudniony w 1997 r. W latach 1997-2009 był kierownikiem II Katedry Prawa Cywilnego.

Zainteresowania badawcze Profesora dotyczyły cywilnoprawnego charakteru nabycia nieruchomości przez cudzoziemców, cywilnoprawnych aspektów ochrony środowiska, odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Otrzymał II nagrodę państwową za wybitne osiągnięcie twórcze (1986). W 1988 r. został powołany do prac legislacyjnych w Państwowej Radzie Ochrony Środowiska. Od 1989 r. brał udział w pracach nad reformą prawa karnego, kierując Zespołem ds. Przestępstw i Wykroczeń Dewizowych przy Ministrze Sprawiedliwości. Pełnił funkcję stałego arbitra Sądu Gospodarczego przy Krajowej Izbie Gospodarczej.

Wybrane publikacje: *Separacja nową instytucją prawa cywilnego*, „Prawo – Administracja – Kościół” (2000); *Obowiązki udzielania informacji oraz udostępniania wymaganych dokumentów na podstawie ustawy Prawo dewizowe*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Informatycznej w Warszawie” (2001); *Zarys prawa dewizowego* (2001); *Cywilnoprawne nabycie nieruchomości*

przez cudzoziemców (2002); Prawo dewizowe. Komentarz (2003); Cywilnoprawny obrót nieruchomościami przez cudzoziemców (2004 i 2005); Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez władzę publiczną (2005); Prawo ratownicze (2007).

Msza święta żałobna została odprawiona 7 marca 2023 r. w kościele Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Pyrach, po czym nastąpiło odprowadzenie do grobu rodzinnego na cmentarz w Pyrach.

Na podstawie materiałów internetowych
opracował Stanisław Sarek*

* https://www.kul.pl/jozef-jan-skoczylas,art_26044.html (Marta Ordon); https://www.kul.pl/informacja,art_102112.html; https://www.bu.kul.pl/jozef-jan-skoczylas-1939-2023,art_102443.html (Monika Krzywicka).

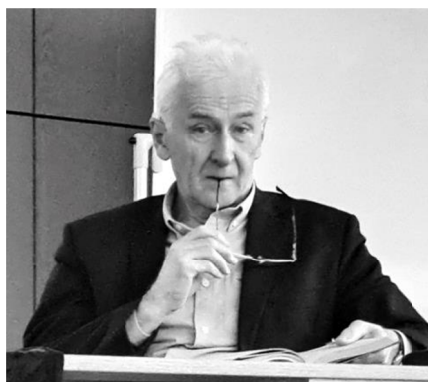
DR STANISŁAW MAJDAŃSKI

14 marca 2023 r. w Lublinie zmarł dr Stanisław Majdański, uczony i nauczyciel akademicki KUL, filozof, logik i semiotyk, metodolog, naukoznawca, etyk, zatrudniony od 1957 r. do 2010 r. na Wydziale Filozofii KUL w Katedrze Metodologii Nauk, nauczyciel i autorytet licznych pokoleń studentów i pracowników KUL, Mistrz i Przyjaciół wielu, niewyczerpane źródło inspiracji i mądrej rady, inicjator różnorodnych przedsięwzięć badawczych, dydaktycznych, organizacyjnych i edytorskich w KUL, bez reszty oddany Uniwersytetowi, wzór dociekliwego badacza, oryginalnego myśliciela, prawdziwego miłośnika mądrości, długoletni Redaktor Naczelny niniejszego czasopisma „Summarius”, od 2015 r. członek honorowy TN KUL.

[BIOGRAM, AUTORSTWA PROF. DRA HAB. ANDRZEJA BRONKA,
ZNAJDUJE SIĘ NINIEJSZYM TOMIE „SUMMARIUM” NA S. 7-9,
A TAKŻE NA KOLEJNYCH STRONICACH,
WPLECIONY W DWA TEKSTY LAUDACYJNE.]

PROF. DR HAB. WITOLD MATWIEJCZYK

26 marca 2023 r. w Lublinie zmarł prof. dr hab. Witold Matwiejczyk, znawca dziejów politycznych i kościelnych zaboru pruskiego, historii Niemiec i stosunków polsko-niemieckich w XIX wieku. profesor nauk humanistycznych, członek korespondent Wydziału Historyczno-Filologicznego TN KUL.

Urodził się 20 maja 1962 r. w Częstochowie. Był uczniem I LO im. Juliusza Słowackiego w tymże mieście, maturę uzyskał w 1981 r. W latach 1981-1986 odbył studia historii na KUL. Był aktywnym członkiem Koła Naukowego Historyków Studentów KUL.

W latach 1986-1988 jako stypendysta Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD) studiował historię i socjologię na uniwersytecie w Kolonii w RFN.

Stopień magistra uzyskał na KUL-u w 1987 r. W 1988 r. został zatrudniony na KUL-u jako asystent stażysta, rok później awansował na asystenta w II Katedrze Historii Nowożytnej. Stopień doktora otrzymał 18 czerwca 1997 r. na podstawie rozprawy *Katolickie towarzystwa robotników polskich w Zagłębiu Ruhry w latach 1871-1895. Rozwój organizacyjny a świadomość narodowa*, napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Jana Ziółka. Od 2000 r. pracował na stanowisku adiunkta. W 2009 r. opublikował rozprawę habilitacyjną pt. *Niemieccy katolicy w Poznańskim a polityka narodowościowa rządu pruskiego 1871-1914*. 23 czerwca 2010 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie historia, w specjalności historia Polski i powszechna XIX i XX wieku. Od 2011 r. pracował na stanowisku profesora nadzwyczajnego (profesora uczelni). W latach 2011-2014 kierował Katedrą Historii Krajów Języka Niemieckiego w Instytucie Historii KUL. Decyzją Prezydenta RP z 21 listopada 2022 r. otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

Ostatnie i największe dzieło prof. Matwiejczyka *Pruska policja polityczna wobec mniejszości polskiej w latach 1871-1933. Struktury i ludzie*”, wydane przez TN KUL w 2020 r., zostało uhonorowane podwójnym wyróżnieniem: w Konkursie im. Prof. Jerzego Skowronka i w konkursie FENIKS 2021 (Nagroda Stowarzyszenia Wydawców Katolickich).

Był wybitnym znawcą dziejów politycznych i kościelnych zaboru pruskiego oraz historii Niemiec i stosunków polsko-niemieckich w XIX wieku i w dwudziestolecu międzywojennym. Przez wiele lat prowadził systematyczne kwerendy w różnych archiwach niemieckich (m.in. w Berlinie, Münster, Kolonii, Marburgu i Lipsku) jako stypendysta Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD), Katholischer Akademischer Ausländer-Dienst (KAAD), Instytutu Herdera w Marburgu, Polskiej Akademii Nauk i Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie. Na swoje badania uzyskał trzy granty Komitetu Badań Naukowych i Narodowego Centrum Nauki.

W latach 2017-2019 należał do zespołu realizującego interdyscyplinarny projekt badawczy Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w Zakładzie Atlasu Historycznego w Instytucie Historii PAN w Warszawie.

Po utworzeniu w 2018 r. przez prof. Jerzego Kłoczowskiego Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie dr hab. Matwiejczyk został (bez etatowego zatrudnienia) jego czynnym współpracownikiem naukowym, uczestnicząc w merytorycznym i programowym przygotowaniu organizowanych przez Instytut międzynarodowych konferencji i sympozjów.

Był członkiem Towarzystwa Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie, członkiem korespondentem Towarzystwa Naukowego KUL, członkiem Komisji Historycznej Oddziału PAN w Lublinie.

Pełen naukowej i dydaktycznej pasji, kochany przez studentów, cieszył się szacunkiem współpracowników i członków Rady Wydziału. Całe swoje życie zawodowe związał z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, któremu z oddaniem służył. Był osobą wielkiej pracowitości, uczciwości i prawości. Odszedł przedwcześnie i niespodziewanie.

Msza Święta żałobna została odprawiona 1 kwietnia 2023 r. w kościele Akademickim KUL, a uroczystości pogrzebowe na cmentarzu parafialnym w Krężnicy Jarej.

Na podstawie materiałów internetowych^{}
opracował Stanisław Sarek*

^{*} https://www.kul.pl/prof-dr-hab-witold-matwiejczyk,art_63334.html (Anna Barańska); https://www.kul.pl/odszedl-pan-profesor-witold-matwiejczyk,art_102394.html (Joanna Wiatr)

O. PROF. DR HAB. ROLAND PREJS OFMCap

30 marca 2023 r. w Lublinie zmarł o. prof. dr hab. ROLAND PREJS, kapucyn, wybitny znawca dziejów Kościoła w Polsce w XIX wieku, zwłaszcza historii zakonów franciszkańskich, członek korespondent Wydziału Teologicznego TN KUL.

Urodził się 1 lutego 1956 r. w Sierakowie. Rodzice Karol i Eugenia z domu Brok wraz z dziećmi mieszkali wówczas w Gorzowie Wielkopolskim w mieszkaniu służbowym w siedzibie banku, gdzie ojciec pracował. W 1975 r. uzyskał maturę w tamtejszym II Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie. Po maturze podjął studia z teologii dla świeckich na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Po dwóch latach wstąpił do Warszawskiej Prowincji Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów i rozpoczął nowicjat w Zakrocymiu od obłóczyn 21 sierpnia 1977 r.

Pierwszą profesję zakonną czasową złożył 28 sierpnia 1981 r. Kontynuował studia teologii na KUL jako kleryk kapucyński i w 1982 r. uzyskał magisterium na podstawie pracy *Wkład kapucynów w życie Kościoła na Ziemiach Odzyskanych w latach 1945-1951 na przykładzie Administracji Apostolskiej w Gorzowie Wielkopolskim*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Zygmunta Zielińskiego. Profesję wieczystą złożył 13 września 1981 r. Święcenia kapłańskie przyjął w Lublinie 17 kwietnia 1982 r.

Po święceniach kapłańskich przez rok pracował w duszpasterstwie, a w 1983 r. został skierowany na studia specjalistyczne z zakresu historii Kościoła na KUL. Zamieszkał w klasztorze w Lublinie przy Krakowskim Przedmieściu. Pracę doktorską *Apostolstwo słowa drukowanego u kapucynów Prowincji Polskiej (Komisariatu Warszawskiego) w latach 1864-1939*, napisaną pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Zygmunta Zielińskiego, obronił w 1988 r. Od 1987 r. podjął wykłady z zakresu historii zakonu i prowincji w Wyższym Seminarium Braci

Mniejszych Kapucynów w Lublinie. W tym czasie publikował wiele artykułów naukowych na temat dziejów Kościoła w XIX wieku.

W 2003 r. przygotował monografię *Zakonnicy franciszkańscy Królestwa Polskiego po kasacie 1864 r. Dzieje – postawy*, wydaną w Sandomierzu nakładem klasztoru kapucyńskiego w Lublinie. Rok później uzyskał stopień doktora habilitowanego w zakresie nauk humanistycznych. W 2007 r. uzyskał stopień profesora nadzwyczajnego, a w 2013 r. tytuł profesora nauk teologicznych na podstawie dorobku i książki *Administracja diecezjalna w Królestwie Polskim w latach 1864-1918. Studium prozopograficzne*.

Pracę dydaktyczną na KUL rozpoczął w 2004 r. od wykładów na Wydziale Zamiejscowym Prawa i Nauk o Społeczeństwie w Stalowej Woli, gdzie prowadził też seminarium naukowe dla studentów pedagogiki. Następnie został członkiem Rady Wydziału Teologii, ale nie prowadził zajęć dydaktycznych na tym wydziale. Od 2006 r. pełnił funkcję kierownika Katedry Dziejów Teologii, a od 2016 r. był kierownikiem Katedry Historii Kościoła w Czasach Nowożytnych.

W zakonie pełnił funkcję gwardiana klasztoru przy Krakowskim Przedmieściu w Lublinie, prefekta seminarium kapucyńskiego w latach 1986-1988, wicerektora seminarium 1988-1989. Uczestniczył jako delegat w wielu kapitułach prowincjalnych. W latach 1991-1994 pełnił posługę wikariusza prowincjalnego. Był cenionym bratem, który chętnie dzielił się swoją ogromną wiedzą oraz posiadał wybitny talent dydaktyczny. W latach 1989-1991 był w Zakroczymiu redaktorem czasopisma „Trzeźwymi Bądźcie”.

Opracował kilkanaście tomów Bibliografii franciszkańskiej, wydawanej w Poznaniu. Jest autorem wielu monografii oraz ponad stu artykułów naukowych, w tym opublikowanej w TN KUL tuż po śmierci monografii *Kościół katolicki w Marchii Granicznej w latach 1920-1945. Od delegatury arcybiskupiej w Tuchynie do pralatury pilskiej*. Redagował katalogi prowincjalne oraz prace zbiorowe z zakresu historii Kościoła i zakonu. Opracował dzieje Instytutu Historii Kościoła na KUL. Był promotorem 91 magisteriów oraz 5 doktoratów.

Msza święta pogrzebowa została odprawiona 4 kwietnia 2023 r. w kościele pw. św. Piotra i Pawła w Lublinie (oo. Kapucyni). Po Mszy św. ciało Zmarłego zostało złożone do grobu na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie.

*Na podstawie tekstu internetowego
autorstwa Andrzeja Derdziuka OFMCap*
i innych materiałów opracował Stanisław Sarek*

* https://www.kul.pl/odszedl-o-prof-dr-hab-roland-prejs-ofmcap,art_102467.html.

KS. DR JANUSZ KANIA

5 kwietnia 2023 r. w Lublinie zmarł ks. dr JANUSZ KANIA, doktor teologii, historyk i archiwista, nauczyciel akademicki, wieloletni (1980-2013) pracownik Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych (ABMK), w tym jego sekretarz naukowy (1980-1995), kanonik honorowy Kapituły Lubelskiej, członek współpracownik Wydziału Teologii TN KUL.

Urodził się 1 stycznia 1946 r. w Lublinie na słynnym Czwartku u podnóża kościoła św. Mikołaja, jednej z najstarszych świątyń miasta. Jego dzieciństwo i młodość rozgrywały się pomiędzy tym kościołem a pobliską cerkwią prawosławną oraz podnoszącym się do powojennego życia liceum biskupim (tzw. Biskupiaku). Marzeniem młodego Janusza był udział w poczcie sztandarowym owego Biskupiaka, który podglądał w czasie Mszy św. w pobliskim kościele św. Mikołaja. Spełnił je w 1959 r., choć tylko częściowo, bo władze komunistyczne zlikwidowały szkołę. Maturę zdawał już w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica. Kiedy złożył podanie do Wyższego Seminarium w Lublinie, ówczesny dyrektor szkoły został wezwany do służby bezpieczeństwa pod zarzutem niewłaściwego wychowania młodzieży.

Po regularnych studiach filozoficzno-teologicznych 17 czerwca 1969 r. przyjął święcenia kapłańskie i podjął pracę duszpasterską jako wikariusz w kolejnych parafiach lubelskich: u św. Agnieszki (1969-1971), Nawrócenia św. Pawła (1974-1976), Cywilno-Wojskowej Parafii Niepokalanego Poczęcia NMP (tzw. kościele Garnizonowym, 1976-1980), a także krótko w Tomaszowie Lubelskim w parafii Zwiastowania NMP (wikariusz, 1980). W międzyczasie odbył studia specjalistyczne (1971-1974) w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie też w 1990 r. uzyskał stopień doktora teologii na podstawie pracy *Alumni Unickiego Seminarium diecezjalnego w Chełmie w latach 1759–1833. Studium historyczno-źródłoznawcze*, której promotorem był ks. prof. Zygmunt Zieliński. Od 1980 r. był

pracownikiem, w tym sekretarzem naukowym (1980-1995), ABMK. Był też zatrudniony na Wydziale Historii KUL. Jego zainteresowania badawcze dotyczyły ustrojowych uwarunkowań polityki narodowościowej i wyznaniowej II Rzeczypospolitej, kwestii polskiej w okresie zaborów oraz Polski w polityce Niemiec hitlerowskich i Rosji bolszewickiej. Członek Towarzystwa Naukowego KUL.

Duszpastersko ks. Janusz Kania był związany z kilkoma wspomnianymi lubelskimi parafiami. Najbardziej jednak był zaangażowany w posługę przy parafii Świętej Rodziny na Czubach. Tam już w okresie pracy w ABMK codziennie sprawował Mszę św. i głosił kazania. Udzielał się również w czasie kolędy, co miało też niekiedy zabawny wymiar, ponieważ kapłan nie mógł odmówić sobie długich dyskusji z odwiedzanymi parafianami na temat Kresów, a to powodowało, że kończył wizyty jako ostatni, czasem bardzo późno wieczorem. W kościele przy ul. Jana Pawła II miał swoje miejsce w konfesjonale. Ustawiała się do niego spora kolejka stałych penitentów, potrafił ich długo i cierpliwie słuchać. Przez prawie 20 lat (1981-1998) służył również jako kapelan w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Głowackiego, nie żałując czasu dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Największą jednak misją ks. Kani było strzeżenie pamięci Kościoła. Jego życie naukowe rozgrywało się pomiędzy trzema instytucjami kościelnymi: archiwami, bibliotekami i muzeami. Poświęcił im 33 lata swojej pracy naukowej, głównie w ABMK, czyli ośrodku powołanym w tym celu przez Konferencję Episkopatu Polski przy KUL. Zbiory powyższych instytucji były najpierw starannie mikrofilmowane, a później i obecnie skanowane i zapisywane w plikach komputerowych, dzięki czemu mamy do nich nieustannie bezproblemowy dostęp.

Msza św. pogrzebowa została odprawiona 12 kwietnia 2023 r. w kościele pw. Świętej Rodziny w Lublinie. Po Mszy św. nastąpiło odprowadzenie i złożenie ciała Zmarłego do grobu na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie.

*Na podstawie materiałów internetowych**
opracował Stanisław Sarek

* https://www.bu.kul.pl/janusz-kania-1946-2023,art_102889.html (Monika Krzywicka) ; <https://lublin.gosc.pl/doc/8182574.Zmarl-ks-dr-Janusz-Kania>; <https://archidiecezjalubelska.pl/blog/zmarl-ks-janusz-kania/> [https://m.niedziela.pl/artykul/91338/Straznik-pamieci-Kosciola-Sp-ks-Janusz \(ks. Mieczysław Puzewicz\).](https://m.niedziela.pl/artykul/91338/Straznik-pamieci-Kosciola-Sp-ks-Janusz-(ks.-Mieczyslaw-Puzewicz))

KS. PROF. DR HAB. ZBIGNIEW WIT

11 czerwca 2023 r. w Częstochowie, w 84. roku życia, w 60. roku kapłaństwa, zmarł ks. prof. dr hab. ZBIGNIEW WIT, absolwent i pracownik naukowo-dydaktyczny KUL, wybitny historyk liturgii, członek współpracownik Wydziału Teologicznego TN KUL.

Urodził się 4 stycznia 1939 r. w Katowicach. W 1953 r. wstąpił do Niższego Seminarium Duchownego w Częstochowie, a po zdaniu egzaminu dojrzałości w 1957 r. kontynuował naukę w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Częstochowskiej, rezydującego wówczas w Krakowie¹.

Święcenia prezbiteratu przyjął 29 czerwca 1962 r. W latach 1962-1963 pracował duszpastersko w częstochowskiej parafii Opatrzności Bożej, a następnie w latach 1963-1965 w parafii Kodrąb.

W 1965 r. ówczesny biskup częstochowski Stefan Bareła skierował go na specjalistyczne studia teologiczne w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Pracę magistersko-licencjacką *Liturgia sakramentu bierzmowania w Polsce do recepcji reformy trydenckiej* napisał w 1968 r. W latach 1970-1972 na powrót pracował duszpastersko. Od października 1974 r. rozpoczął prowadzić zajęcia zlecone w Instytucie Teologii Pastoralnej Wydziału Teologii KUL, pracując w duszpasterstwie parafialnym jako wikariusz. Dysertację doktorską *Śpiew w liturgii na ziemiach w XIX wieku* napisał w 1974 r. pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Wacława

¹ Jak wiadomo od 1926 r. alumni częstochowskiego WSD studiowali w Krakowie, a sama uczelnia była włączona w struktury Wydziału Teologicznego UJ. Gmach seminaryjny, powstały ze składek społecznych i użytkowany od 1930, mieścił się przy ulicy Bernardyńskiej. Seminarium częstochowskie wyłączono ze struktur UJ w 1954 r., czyniąc je w 1957 r. samodzielnym zakładem naukowym, mającym prawo nadawania absolwentom tytułu magistra teologii na mocy umowy z krakowską Papieską Akademią Teologiczną. Dopiero jednak w 1991 r. częstochowskie WSD przeniosło swoją siedzibę do nowo powstałego gmachu w stolicy diecezji – Częstochowie.

Schenka. Od października 1977 r. został starszym asystentem, a w 1981 r. adiunktem w tymże instytucie. Od lutego 1989 r. przebywał na półrocznym stypendium naukowym na Katolickim Uniwersytecie w Leuven. Habilitował się w 1995 r. na podstawie rozprawy *Troska liturgiczna o człowieka chorego w świetle potrydenckich rytuałów polskich (1631-1964)* (Lublin 1995). W latach 1993-2011 był dyrektorem Konwiktów Księżych Studentów KUL. W 1998 r. otrzymał nominację na stanowisko profesora KUL. W 2009 r. otrzymał Medal Złoty za długoletnią służbę. W 2011 r. przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Częstochowie.

Od 1974 r. był pracownikiem naukowo-dydaktycznym i wykładowcą liturgiki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (od 2005 r. Jana Pawła II). W latach 1997-2011 kierował Katedrą Historii Liturgii. Wykładał też w Kolegium Katechetycznym Diecezji Częstochowskiej i Instytucie Teologicznym w Częstochowie, filii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Prowadził zajęcia dydaktyczne w Instytucie Formacji Pastoralno-Liturgicznej w Lublinie i jego filii w Spiskiej Kapitule na Słowacji. W latach 1974-1983 prowadził zajęcia z liturgiki w Studium Prawno-Administracyjnym zorganizowanym przez Sekretariat do Spraw Zakonnych przy Konferencji Episkopatu Polski. Był autorem kilku monografii, ponad 100 artykułów i 40 haseł encyklopedycznych, promotorem ponad 50 magisteriów i 6 doktoratów, cenionym recenzentem w przewodach doktorskich i habilitacyjnych. Dał się poznać jako wybitny historyk liturgii, zwłaszcza znawca dziejów liturgii w Polsce.

Msza św. pogrzebowa została odprawiona się 15 czerwca 2023 r. w kościele seminaryjnym w Częstochowie, po których nastąpiło złożenie ciała na cmentarzu św. Rocha w Częstochowie

*Na podstawie materiałów internetowych**
opracował Stanisław Sarek

* https://www.kul.pl/odszedl-do-pana-ks-prof-zbigniew-wit_art_103282.html.

PROF. DR HAB. PIOTR NOWACZYŃSKI

19 sierpnia 2023 r. w Zdanowie zmarł dr hab. PIOTR NOWACZYŃSKI, wybitny polonista, emerytowany profesor Wydziału Nauk Humanistycznych KUL, literaturoznawca, wieloletni dyrektor Ośrodka Badań nad Literaturą Religijną KUL, uznany badacz twórczości Stanisława Vincenza, znawca problematyki relacji między literaturą i religią, członek współpracownik Wydział Historyczno-Filologicznego TN KUL.

Urodził się 10 stycznia 1940 r. w Łochowie (woj. mazowieckie). W 1958 r. uzyskał maturę w Warszawie. W latach 1959-1965 odbył studia filologii polskiej na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL, zakończone magisterium na podstawie pracy *Poezja Jerzego Lieberta (Wybrane gatunki liryki religijnej)*, napisanej pod kierunkiem prof. Ireny Sławińskiej. Na KUL-u pracował w latach 1966-2012. 22 stycznia 1986 r. uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych na podstawie dysertacji *Pisma krytycznoliterackie Rafała Marcelego Blütha*, której promotorem był prof. Stefan Sawicki, a 21 kwietnia 2004 r. stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa na podstawie dorobku naukowego oraz monografii *Mądrość Vincenza*. W 2005 r. został mianowany profesorem KUL. W latach 2003-2006 pełnił funkcję kierownika Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Literaturą Religijną KUL, a w latach 2006- 2010 dyrektora Instytutu Badań nad Literaturą Religijną KUL, poem 2010-2012 Ośrodka Badań nad Literaturą Religijną KUL.

Był uznanym badaczem twórczości Stanisława Vincenza, znawcą problematyki relacji między literaturą i religią, redaktorem naukowych edycji i opracowań bibliograficznych. Jest autorem kilku książek: *Mądrość Vincenza* (Lublin 2003); *Studia z literatury XX wieku* (Lublin 2004); *Studia z literatury różnych epok* (Lublin 2014), i kilkadziesiątu rozpraw. Redagował też publikacje zbiorowe: *Polska liryka*

religijna (Lublin 1983, wraz z S. Sawickim); *Studia o Stanisławie Vincenzie* (Lublin 1994); *Sacrum w literaturach słowiańskich* (Lublin 1997, wraz z J. Gotfrydem); *Chrystus w literaturze polskiej* (Lublin 2001); *Od Brzozowskiego do Kołakowskiego. Polscy pisarze XX wieku wobec religii* (Lublin 2001); *Poetyka i semantyka doświadczeń religijnych w literaturze* (Lublin 2011, wraz z A. Bielak). W latach 1972-1984 uczestniczył w pracach, a następnie kierował zespołem opracowującym i wydającym bibliograficzny rocznik „Religia a literatura”. W 1996 r. z zespołem opracował tom prezentujący pełną bibliografię prac dotyczących relacji między religią i literaturą, które powstawały w latach 1918-1993 w środowisku uczonych bezpośrednio związanych z KUL. W 1987 r. została opublikowana przygotowana przezeń kompletna naukowa edycja pism wybitnego krytyka literackiego Rafała Marcelego Blütha.

Msza św. pogrzebowa została odprawiona 22 sierpnia 2023 r. w kościele parafialnym św. Stanisława Biskupa w Żdanowie.

*Na podstawie tekstu biograficznego
Pawła Panasa i innych tekstów internetowych*
opracował Stanisław Sarek*

* https://www.kul.pl/odszedl-do-pana-dr-hab-piotr-nowaczynski,art_103783.html (tu m.in. tekst biograficzny P. Panasa); https://www.bu.kul.pl/piotr-nowaczynski-1940-2023,art_103800.html.

KS. PROF. DR HAB. JERZY PAŁUCKI

2 października 2023 r. zmarł w Lublinie ks. prof. dr hab. JERZY PAŁUCKI, wybitny patrolog, dziekan Wydziału Teologii KUL w latach 2002-2008, współtwórca Instytutu Nauk o Rodzinie KUL, członek korespondent Wydziału Teologicznego TN KUL.

Jerzy Pałucki urodził się 26 marca 1955 r. w Goszczanowie w woj. łódzkim w rodzinie Tadeusza i Eugenii z d. Łyczkowskiej. W latach 1962-1970 uczęszczał do Szkoły Podstawowej w Goszczanowie, a następnie do Technikum Budowlanego w Kaliszu, gdzie w 1975 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. Po maturze odbył studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym we Włocławku w latach 1975-1981 i 28 maja 1981 r. we Włocławku przyjął święcenia kapłańskie. Tegoż roku uzyskał magisterium w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (KUL). W latach 1983-1984 uczęszczał do studium teologiczno-pastoralnego we Włocławku. Od 1984 r. rozpoczął studia licencjackie w KUL na Wydziale Teologii – w Instytucie Historii Kościoła. W 1986 r. zdał egzamin licencjacki, a 21 czerwca 1988 r. uzyskał stopień doktora nauk teologicznych w zakresie historii Kościoła z patrologii na podstawie pracy *Chrystus Boski Lekarz Wychowawca i Nauczyciel w pismach Klemensa Aleksandryjskiego* oraz złożonych przepisanych prawem egzaminów. Od jesieni 1988 r. rozpoczął studia w Papieskim Uniwersytecie Salezjańskim w Rzymie na Wydziale Historii Literatury Klasycznej i Wczesnochrześcijańskiej, uwieńczone w 1990 r. licencjatem *ex litteris classicis et christianis*. W czasie VIII Synodu Generalnego, poświęconego formacji do kapłaństwa, pełnił funkcję sekretarza przy Nadzwyczajnym Sekretarzu Synodu.

Po powrocie do kraju od 4 grudnia 1990 r. rozpoczął pracę w Międzywydziałowym Zakładzie Leksykograficznym KUL (Redakcja Encyklopedii Katolickiej) i równocześnie prowadził zajęcia zlecone na Wydziale Teologii KUL dla studentów kursu wyższego. W czerwcu 1991 r. otrzymał etat asystenta dydaktyczno-naukowego na Wydziale Teologii KUL, a w 1993 r. stanowisko adiunkta przy Katedrze

Patrologii. 16 maja 1996 r. zakończył przewód habilitacyjny odbyciem kolokwium na podstawie rozprawy *Święty Ambroży jako duszpasterz w świetle ekshortacji pastoralnych*. Od 15 lutego 1997 r. był kierownikiem Katedry Patrologii Łacińskiej. W latach 1998-2002 był prodziekanem Wydziału Teologii, a w latach 2002-2008 dziekanem tegoż Wydziału. Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 23 lipca 2008 r. uzyskał tytuł naukowy profesora nauk teologicznych.

W KUL-u prowadził wykłady kursoryczne: Patrologia, Historia Kościoła w starożytności; monograficzne na studiach doktoranckich w Instytucie Historii Kościoła Wydziału Teologii: Prymat Biskupa Rzymu w przekazach patrystycznych, Instytucje Synodalne w Kościele starożytnym, Relacje państwo–Kościół w okresie po-konstantyńskim, Sakramentologia patrystyczna, Aretologia patrystyczna; na Wydziale Filozofii – w Instytucie Kulturoznawstwa prowadził wykład „Akomodacja filozofii oraz ideałów helleńskich w teologii”, a także ćwiczenia: z języka łacińskiego, z informatyki i z Historii Kościoła w Polsce – średniowiecze.

Prowadził również zajęcia dydaktyczne poza KUL-em: w Wyższym Seminarium Duchownym we Włocławku (1996-1998), Wyższym Seminarium Duchownym w Sandomierzu (1999-2001), Wyższym Seminarium Duchownym Księży Marianów (od 1997 r.), Wyższym Seminarium Duchownym Ojców Karmelitów (od 1998 r.), na Uniwersytecie Bratysławskim – Wydział Humanistyczny w Trnawie (Słowacja, 1999 r.) i w Instytucie Pastoralnym we Lwowie (Ukraina, 1998-2004).

Od 1994 r. był sekretarzem Sekcji Patrologów Polskich przy Komisji Episkopatu Polski ds. Nauki Katolickiej, a od 1996 do 2001 r. jej przewodniczącym, Członkiem Naczelnej Redakcji Encyklopedii Katolickiej tomu VIII, Opiekunem Chóru Akademickiego w latach 1998-2003, członkiem Komisji ds. Nauki przy Konferencji Episkopatu Polski, Komisji Historycznej PAN Oddziału w Lublinie, Komisji Teologicznej Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, a od września 2007 Vice-Przewodniczącego Wydziału Teologicznego Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, członkiem Rady Naukowej Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Antykiem Chrześcijańskim i Redakcji „Biblioteki Encyklopedii Katolickiej”.

W 2022 r. został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania.

Pogrzeb odbył się 5 października 2023 na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie, poprzedzony Mszą św. żałobną w Archikatedrze Lubelskiej.

*Na podstawie materiałów internetowych**
opracował Stanisław Sarek

* https://www.kul.pl/ks-prof-dr-hab-jerzy-palucki,art_12053.html (Ewa Zięba).

PROF. DR HAB. WOJCIECH ŁĄCZKOWSKI

30 grudnia 2023 r. w Poznaniu zmarł prof. dr hab. WOJCIECH ŁĄCZKOWSKI, profesor Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, autorytet w dziedzinie prawa finansowego i prawa administracyjnego, związany z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim – w 1984 r. dołączył do grona profesorów tworzących kadre reaktywowanego, po zamknięciu przez władzę PRL, Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, wybitny uczony i nauczyciel akademicki oraz sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, członek czynny Wydziału Nauk Prawnych TN KUL.

Urodził się 3 października 1933 r. w Poznaniu. Pochodził z rodziny Łączkowskich, która pieczętowała się herbem Zadora. W 1955 r. ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Poznańskim, późniejszym Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza (UAM, od 1955 r.). W latach 1959-1962 odbył aplikację adwokacką, w 1964 r. obronił doktorat pt. *Budżety gromadzkich rad narodowych w województwie poznańskim* (promotor prof. dr hab. Jan Zdzitowiecki), a w 1968 uzyskał habilitację na podstawie rozprawy *Kompetencje organów państwa w zakresie autoryzacji budżetów*. W 1977 r. otrzymał tytuł naukowy profesora w zakresie nauk prawnych.

Pracował jako nauczyciel akademicki na macierzystej uczelni, od 1984 r. wykładał również, jak wspomniano, na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Na UAM sprawował funkcje prodziekana i dziekana Wydziału Prawa i Administracji, w latach 1981-1982 był prorektorem tejże uczelni.

W 1989 r. był przewodniczącym Komitetu Obywatelskiego w Poznaniu. Od 1989 do 1997 r. pełnił funkcję sędziego Trybunału Konstytucyjnego. W latach 1994-1997 był przewodniczącym Państwowej Komisji Wyborczej. W latach 1998-2004 wchodził w skład Rady Polityki Pieniężnej I kadencji (z nominacji Senatu RP). W 2006 r. został wybrany na przewodniczącego Kościelnej Komisji Histo-

rycznej. Należał do Stowarzyszenia Polskich Prawników Katolickich, zasiadał w Komitecie Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk.

Jego zainteresowania badawcze dotyczyły prawa finansowego, finansów publicznych, prawa administracyjnego i prawa publicznego. Aktywnie uczestniczył w pracach Międzynarodowego Instytutu Finansów Publicznych, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Instytutu Zachodniego, Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, brał czynny udział w kongresach i konferencjach w Polsce i za granicą.

Został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1997) i Medalem Komisji Edukacji Narodowej. W 2003 r. otrzymał odznakę honorową „Za zasługi dla bankowości Rzeczypospolitej Polskiej”. Był kawalerem Zakonu Rycerskiego Grobu Bożego w Jerozolimie oraz komandorem Rycerstwa Orderu Jasnogórskiej Bogarodzicy. W 2022 r. został honorowym obywatelem Poznania.

Wybrane publikacje: *Prawo wyborcze a ustrój demokratyczny* (2009); *Kryteria reformy finansów publicznych w Polsce*, w: *Ius et lex. Księga jubileuszowa Profesora Andrzeja Kabata* (2004); *Konstytucyjna ochrona wartości*, w: *Ecclesia et Status. Księga jubileuszowa z okazji 40-lecia pracy naukowej Profesora Józefa Krukowskiego* (2004); *Wymiar sprawiedliwości a stosowanie prawa*, w: *Ius et lex. Księga jubileuszowa ku czci Profesora Adama Strzembosza* (2002); *Konstytucyjne problemy Narodowego Banku Polskiego* (2000); *Wolność słowa w mediach a postrzeganie godności człowieka w prawie polskim*, w: *Kultura i prawo. Materiały II Międzynarodowej Konferencji na temat „Wolność mediów”* (2000); *Zasada „lex retro non agit” jako problem konstytucyjny w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, w: *Sądownictwo konstytucyjne. Studia i Materiały* (1996); współautorstwo publikacji: *Finanse i prawo finansowe* (1985); *Realizacja zasady podwójnego podporządkowania w sprawach budżetowych*, „Roczniki Ekonomiczne” (1969).

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 8 stycznia 2024 r. od Mszy św. w Archikatedrze Poznańskiej, skąd przniesiono ciało Zmarłego do grobu na cmentarzu Junikowo.

*Na podstawie materiałów internetowych**
opracował Stanisław Sarek

* https://www.kul.pl/odszedl-do-domu-ojca-profesor-wojciech-laczkowski,art_105400.html;
<https://amu.edu.pl/wiadomosci/aktualnosci/nekrologi/zmarl-prof-dr-hab-wojciech-laczkowski>
https://www.kul.pl/wojciech-laczkowski,art_26042.html (Marta Ordon); <https://nbp.pl/polityka-pieniezna/rada-polityki-pienieznej/sklad-rpp-archiwum/wojciech-laczkowski/>

DANUTA SZUMSKA*

27 listopada 2023 r. w Paryżu zmarła pani DANUTA SZUMSKA, poliglotka, tłumaczka, redaktorka licznych publikacji, wielce zasłużona dla polskiej emigracji w Paryżu, autorka nazwy „Summarium” dla periodyku TN KUL.

Urodziła się 25 maja 1940 r. w Brzezinach koło Lubartowa. Była absolwentką filologii klasycznej na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL. W latach 1962-1973 pracowała w KUL jako asystentka w Katedrze Filologii Klasycznej oraz w Międzywydziałowym Zakładzie Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL. W 1973 r. wyjechała do Paryża, gdzie była związana z Centrum Dialogu (Centre du Dialogue) Księży Pallotynów.

Zdarzyło się, że tuż przed jej wyjazdem ówczesni członkowie Komitetu Redakcyjnego periodyku „Sprawozdania Towarzystwa Naukowego KUL”, czyli corocznego biuletynu informacyjnego TN KUL, Marian Maciejewski, Stanisław Majdański i Stanisław C. Napiórkowski oraz Józef Styk (dyrektor administracyjny TN KUL), postanowili rzecz z owym dość sztamowym tytułem nieco urozmaicić, nadając periodykowi nową (łacińską) nazwę „Summarium”, a dotychczasową pozostawiając jako podtytuł. Trzeba przy tym wspomnieć, że konsultantką w owym przedsięwzięciu i w efekcie autorką, by tak rzec, nowego tytułu była, zaprzyjaźniona z Redakcją, pani filolog latynistka Danuta Szumska, potem wieloletni redaktor polskiej oficyny wydawniczej Éditions du Dialogue, działającej w Paryżu w latach 1966-1990. Po śmierci w 1980 r. założyciela i dyrektora oficyny, Józefa Sadzika SAC, dyrektorem wydawnictwa był Zenon Modzelewski, a pracami redakcyjnymi kierowała właśnie Danuta Szumska, o czym można było niekiedy usłyszeć w formie wdzięcznego wspomnienia od śp. dra Stanisława Majdańskiego.

* Danuta Szumska nie była wprawdzie formalnie członkiem TN KUL, postanowiono jednak zamieścić ten upamiętniający ją tekst w dziale IN MEMORIAM zmarłych członków Towarzystwa.

O inwencyjnych dla „Summarium” zasługach pani Szumskiej przypomniano przed dwoma laty przy okazji publikacji jubileuszowego 50 numeru sprawozdawczego biuletynu TN KUL („Summarium” 50 [70], 2021, s. 5). Wcześniej zaś, bo w 2006 r., niejako dla dopełnienia tkwiącej w tytule, za sprawą pani Szumskiej, swoistej „łacińskości”, podjęto decyzję, aby od wydawanego wówczas numeru, czyli 34 (54) za 2005 r., nie dublować już „sprawozdawczości” i do „Summarium”, oznaczającego przede wszystkim ‘streszczenie, wyciąg’, ale i ‘spis rzeczy’, a zatem też rodzaj sprawozdania, dodać po prostu nazwę Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II po łacinie, oczywiście w genetiwie: „Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II”. I tak jest do tej pory – nazwa, już w pełni łacińska, oznacza wszelako, tak jak poprzednio, ‘sprawozdania [a przynajmniej sprawozdanie] Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II’.

Danuta Szumska została pochowana 18 grudnia 2023 r. w Laskach koło Warszawy.

Na podstawie materiałów internetowych
oraz własnej i innych pamięci
opracował Stanisław Sarek*

* https://www.kul.pl/odeszla-do-pana-p-danuta-szumska,art_105342.html; https://www.bu.kul.pl/danuta-szumska-1940-2023,art_105670.html; <https://jedylnka.polskieradio.pl/tagi/85449,Danuta-Szumska>; <https://www.recogito.eu/milosz-u-pallotynow-kartki-z-notatnika/> (tekst ze zdjęciem z 1980 r., tu reprodukowany jego fragment – portret D. Szumskiej).

SOCIETATIS SCIENTIARUM C.U.L.
RERUM ACTARUM SUMMARIUM
(A.D. MMXXIII)

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL
(2023)

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL ZA OKRES OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2023 ROKU

Rok sprawozdawczy 2023 był 89. rokiem działalności Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

I. WŁADZE TOWARZYSTWA

W okresie sprawozdawczym Towarzystwem Naukowym KUL kierował Zarząd w składzie:

prezes: członek czynny – ks. prof. dr hab. Augustyn Eckmann;
wiceprezes: członek czynny – prof. dr hab. Marian Surdacki;
sekretarz generalny: członek korespondent – dr hab. Ewa M. Ziółek;
skarbnik: członek czynny – ks. prof. dr hab. Czesław Krakowiak;
referent ds. wydawniczych: członek czynny – prof. dr hab. Piotr Kulicki;
członek Zarządu: członek czynny – prof. dr hab. Mirosława Ołdakowska-Kufel;
członek Zarządu: członek korespondent – dr hab. Magdalena Charzyńska-Wójcik,
prof. KUL.

W skład Zarządu wchodził także przewodniczący siedmiu Wydziałów: Teologii: członek korespondent – ks. dr hab. Kazimierz Pek MIC, prof. KUL; Filozoficznego: członek korespondent – dr hab. Zbigniew Wróblewski, prof. KUL; Historyczno-Filologicznego: członek czynny – prof. dr hab. Urszula Paprocka-Piotrowska; Nauk Społecznych: członek czynny – prof. dr hab. Marian Surdacki; Nauk Prawnych: członek czynny – ks. prof. dr hab. Józef Krukowski; Matematyczno-Przyrodniczego: członek korespondent – prof. dr hab. Ryszard Szyska; Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL: członek czynny – ks. prof. dr hab. Tadeusz Guz.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził:

członek czynny – prof. dr hab. Jadwiga Kuczyńska; członek czynny – prof. dr hab. Jerzy Flaga; członek czynny – prof. dr hab. Adam Biela.

Zarząd odbył 4 posiedzenia: 15 II 2023 r., 17 V 2023 r., 21 VI 2023 r. oraz dwa zebrania z Redaktorami Naczelnymi Czasopism: 19 VI 2023 r. i 7 VIII 2023 r.

Walne Zebranie Towarzystwa Naukowego KUL odbyło się 26 VI 2023 r.

16 XI 2023 r. odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody im. Księdza Idziego Radziszewskiego za całokształt dorobku naukowego w duchu humanizmu chrześcijańskiego, ks. prof. dr hab. Stanisławowi Longoszowi.

II. CZŁONKOWIE

Liczba członków Towarzystwa Naukowego KUL na dzień 31 XII 2023 r. wynosiła 690, w tym: członków honorowych – 6, czynnych – 128, korespondentów – 240, współpracowników – 316.

W okresie sprawozdawczym przyjęto w poczet członków współpracowników 6 nowych członków Towarzystwa:

z Wydziału Filozoficznego:

1. Dr Sylwię Wilczewską
2. Dra Tomasza Górkę
3. Dra Jacka Jarockiego
4. Dra Tomasza Łacha
5. Ks. dra Tomasza Perza

z Wydziału Nauk Prawnych:

1. Ks. dra Pawła Płaczka

Awansowano 8 członków współpracowników na członków korespondentów:

z Wydziału Historyczno-Filologicznego:

1. Dr hab. Jolantę Klimek-Grądzką, prof. KUL
2. Dra Pabla de la Fuente de Pablo, prof. KUL
3. Dra hab. Jana Ptaka, prof. KUL
4. Dra hab. Piotra Rachwałę, prof. KUL
5. Dr hab. Irenę Rolską, prof. KUL
6. Dr hab. Monikę Sidor, prof. KUL
7. Dra hab. Cezarego Tarachę, prof. KUL

z Wydziału Filozoficznego:

1. Ks. dra hab. Piotra Pasterczyka

Awansowano 3 członków korespondentów na członków czynnych:

z Wydziału Historyczno-Filologicznego:

1. Prof. dra hab. Piotra Chlebowskiego

z Wydziału Filozoficznego:

1. Prof. dra hab. Zbigniewa Drozdowicza
2. O. Prof. dra hab. Marcina Tkaczyka

W okresie sprawozdawczym zmarło 10 członków Towarzystwa: dr Małgorzata Kuć – członek współpracownik Wydział Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL; dr hab. Józef Jan Skoczylas, prof. KUL – członek korespondent Wydziału Nauk Prawnych; dr Stanisław Majdański – członek honorowy Wydziału Filozoficznego; prof. dr. hab. Witold Matwiejczyk – członek korespondent Wydziału Historyczno-Filologicznego; o. prof. dr. hab. Roland Prejs OFMCap – członek korespondent Wydziału Teologicznego; ks. dr Janusz Kania – członek współpracownik Wydziału Teologicznego; ks. prof. dr hab. Zbigniew Wit – członek korespondent Wydziału Teologicznego; dr hab. Piotr Nowaczyński, prof. KUL – członek współpracownik Wydziału Historyczno-Filologicznego; ks. prof. dr hab. Jerzy Pałucki – członek korespondent Wydziału Teologicznego; prof. dr hab. Wojciech Łączkowski – członek czynny Wydziału Nauk Prawnych;

Proszę o uczczenie Ich pamięci powstaniem i chwilą skupienia!

III. DZIAŁALNOŚĆ WYDZIAŁÓW I KOMISJI

1. Wydział Teologii

Przewodniczącym Wydziału był ks. dr hab. Kazimierz Pek MIC, prof. KUL, wiceprzewodniczącym – ks. dr hab. Andrzej Kiciński, prof. KUL, sekretarzem – dr hab. Michał Wyrostkiewicz, prof. KUL. W dniu 31 XII 2023 r. Wydział liczył 148 członków, w tym czynnych 29, korespondentów 42, współpracowników 77.

Wydział opublikował 4 książki i 4 zeszyty „Roczników Teologicznych”.

2. Wydział Filozoficzny

Przewodniczącym Wydziału był dr hab. Zbigniew Wróblewski, prof. KUL, wiceprzewodniczącym – dr Stanisław Majdański (do 14 III 2023 r.), sekretarzem

– ks. dr hab. Dariusz Dąbek. W dniu 31 XII 2023 r. Wydział liczył 112 członków, w tym honorowych 2, czynnych 30, korespondentów 37 współpracowników 43. W okresie sprawozdawczym Wydział odbył 2 posiedzenia naukowe i 2 zebrania administracyjne. W ramach Wydziału Filozoficznego działały cztery komisje: Komisja Filozofii Przyrody pod przewodnictwem dra hab. Józefa Zona, prof. KUL, Komisja Badań nad Religią pod przewodnictwem s. prof. dr hab. Zofii Zdybickiej, Komisja Kulturoznawstwa pod przewodnictwem ks. prof. dra hab. Piotra Moskala i Komisja Naukoznawstwa pod przewodnictwem prof. dra hab. Pawła Kawalca. W okresie sprawozdawczym opublikowano 1 książkę, 4 numery „Roczników Filozoficznych” i 4 numery „Roczników Kulturoznawczych”.

3. Wydział Historyczno-Filologiczny

Przewodniczącym Wydziału była prof. dr hab. Urszula Paprocka-Piotrowska, wiceprzewodniczącą dr hab. Jolanta Klimek-Grądzka, prof. KUL, sekretarzem dr Dagmara Nowacka. W dniu 31 XII 2023 r. Wydział liczył 183 członków, w tym honorowych 4, czynnych 29, korespondentów 68, współpracowników 82.

W ramach Wydziału Historyczno-Filologicznego działała Komisja Badań nad Antykiem Chrześcijańskim, przewodniczący – ks. prof. dr hab. Mariusz Szram; wiceprzewodniczący – dr hab. Ewa Osek; sekretarz – dr Anna Głowa; Komisja Historyczna pod przewodnictwem prof. dra hab. Eugeniusza Niebelskiego. W roku sprawozdawczym Komisja współorganizowała Ogólnopolską Konferencję Naukową „Wojenne zdobycze łupy, trofea. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej”. Komisja wydaje czasopismo „Teka Komisji Historycznej”; Wydział Historyczno-Filologiczny opublikował 9 książek, 17 zeszytów „Roczników Humanistycznych”, 1 tom „Studiów Norwidianów”, 1 tom „Studiów Polonijnych” oraz 1 tom „Teki Komisji Historycznej”.

4. Wydział Nauk Społecznych

Przewodniczącym Wydziału był prof. dr hab. Marian Surdacki, wiceprzewodniczącym – dr hab. Wiesław Partyka, sekretarzem – dr Helena Błazińska. W dniu 31 XII 2023 r. Wydział liczył 127 członków, w tym czynnych 13, korespondentów 41, współpracowników 73.

W ramach Wydziału Nauk Społecznych istnieją: Komisja Pedagogiczna pod przewodnictwem dr hab. Aliny Rynio i Komisja Psychologiczna pod przewodnictwem dr hab. Małgorzaty Tatali, prof. KUL. W okresie sprawozdawczym Wydział opublikował 6 książek oraz 4 numery „Annals of Psychology”, 4 numery

„Roczników Pedagogicznych”, 4 numery „Roczników Nauk Społecznych”, 1 numer czasopisma „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration” (wspólnie z Uniwersytetem Jagiellońskim).

5. Wydział Nauk Prawnych

Przewodniczącym Wydziału był ks. prof. dr hab. Józef Krukowski, wiceprzewodniczącym – abp prof. dr hab. Andrzej Dzięga, sekretarzem – ks. prof. drhab. Mirosław Sitarz. W dniu 31 XII 2023 r. Wydział liczył 108 członków, w tym czynnych 24, korespondentów 47, współpracowników 37. Wydział odbył 1 posiedzenie organizacyjne 20 XI 2023 r. Współorganizował 2 konferencje: VII Międzynarodową Konferencję Naukową „Problemy międzynarodowego i krajowego bezpieczeństwa prawnego państw demokratycznych wobec agresji Rosji na Ukrainę. Polska – Słowacja – Ukraina – Niemcy” i Ogólnopolską Konferencję Naukową na temat „Współdziałanie między państwem a Kościołem na rzecz poszanowania instytucji małżeństwa i rodziny” zorganizowaną z okazji 40. Rocznicy proklamacji „Karty Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej” oraz 30. Rocznicy podpisania „Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską”.

Opublikowano 1 książkę, 2 numery „Roczników Nauk Prawnych” i 2 numery czasopisma „Kościół i Prawo”.

6. Wydział Matematyczno-Przyrodniczy

Przewodniczącym Wydziału był prof. dr hab. Ryszard Szyszka, wiceprzewodniczącym – dr hab. Henryk Piersa, prof. KUL, sekretarzem – dr Agnieszka Ścibor. W dniu 31 XII 2023 r. Wydział liczył 6 członków, w tym czynnych 2, korespondentów 3, współpracowników 1.

7. Wydział Zamiejscowy Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL

Przewodniczącym Wydziału był ks. prof. dr hab. Tadeusz Guz. W dniu 31 XII 2023 r. Wydział liczył 6 członków, w tym czynny 1, korespondentów 2, współpracowników 3.

IV. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA TOWARZYSTWA

1) Wydział Nauk Prawnych Towarzystwa Naukowego KUL współorganizował 2 konferencje naukowe:

– VII Międzynarodową Konferencję Naukową „Problemy międzynarodo-

wego i krajowego bezpieczeństwa prawnego państw demokratycznych wobec agresji Rosji na Ukrainę. Polska – Słowacja – Ukraina – Niemcy” zorganizowaną wspólnie z Komisją Prawniczą Polskiej Akademii Nauk, Instytutem De Republica, Wydziałem Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, Wydziałem Prawa i Administracji UMCS w Lublinie, Wydziałem Prawa Uniwersytetu Trnavskiego w Trnawie, Wydziałem Prawa Państwowego Uniwersytetu Spraw Wewnętrznych we Lwowie, Fundacją Polskiej Akademii Nauk, Stowarzyszeniem Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Konferencja odbyła się w dniach **11-12 maja 2023 r.** w Lublinie (KUL). Referaty wygłosili: prof. dr Dmytro Dzvinchuk (National Technical University Ivano Frankowsk), *Zasada poszanowania prawa narodu ukraińskiego do samostanowienia i zachowania integralności terytorialnej wobec agresji Rosji*; prof. ucz. dr hab. Karol Karski (UW), *Międzynarodowy kryzys w zakresie bezpieczeństwa prawnego spowodowany inwazją Rosji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Jadwiga Potrzeszcz (KUL), *Polska jako podmiot bezpieczeństwa prawnego w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Beata Piskorska (KUL), *Stanowisko NATO wobec agresji Rosji na Ukrainę*; dr Edyta Krzysztofik (KUL), *Stanowisko Unii Europejskiej wobec agresji Rosji na Ukrainę*; mec. Jan Hambura (Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Warszawie), *Stanowisko Niemiec wobec agresji Rosji na Ukrainę*; prof. dr hab. Dariusz Dudek (KUL), *Zmiana w Konstytucji RP jako odpowiedź na agresję Rosji na Ukrainę*; dr Michaela Moravčíková (UT w Trnawie), *„Let the world go to hell, but I should always have my tea” To the sources of Russian political thought and legislation and their perception*; ks. prof. ucz. dr hab. Krzysztof Orzeszyna (KUL), *Relacja międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa praw człowieka podczas agresji Rosji na Ukrainę*; prof. dr hab. Katarzyna Dudka (UMCS), *Status prawny cudzoziemca w polskim procesie karnym w związku z agresją Rosji na Ukrainę*; ks. prof. ucz. dr hab. Tomasz Barankiewicz (KUL), *Prawne aspekty udzielania pomocy obywatelom ukraińskim w związku z agresją Rosji na Ukrainę*; dr Marzena Świstak (UMCS), *Migracje ludności jako konsekwencja konfliktu zbrojnego*; prof. ucz. dr hab. Krzysztof Wiak (KUL), *Ludobójstwo i zbrodnie przeciwko ludzkości w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Ewa Kruk (UMCS), *Wykonywanie jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego w stosunku do sprawców zbrodni międzynarodowych popełnionych w trakcie rosyjskiej agresji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Aneta Michalska-Warias (UMCS), *Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz wojenne jako przestępstwa o charakterze terrorystycznym – kilka uwag na tle napaści rosyjskiej na Ukrainę*; dr Barbara Dudzik (UMCS), *Prawne możliwości*

pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sprawców zbrodni popełnionych w czasie wojny w Ukrainie; dr Ingrid Lanczová (UT w Trnawie), *Healthcare in Slovakia for People Coming from Ukraine and Some Related Legislative Changes Introduced due to the 2022 Russia Invasion of Ukraine*; doc. dr Peter Varga (UT w Trnawie), *Restrictive measures as a tool of Common Foreign and Security Policy of the UE*; dr Olga Barabash, prof. Ivan Krasnytskyi (PUSW), *Protection of personal data in the conditions of Russia's armed aggression against Ukraine*; prof. Alyona Dutko (PUSW), *Protection of children's rights in the conditions of Russia's armed aggression against Ukraine*; prof. ucz. dr hab. Tomasz Demen-decki (UMCS), *Autonomia w zakresie prawa procesowego cywilnego państw powstałych w wyniku rozpadu Związku Radzieckiego*; prof. dr hab. Stanisław Wrzosek (KUL), *Prawne aspekty współpracy komisji akredytacyjnych Polski i Ukrainy w zakresie szkolnictwa wyższego*; dr Dawid Kostecki (KUL, Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej), *Działania polskiego środowiska akademickiego po agresji Rosji na Ukrainę – aspekty prawne*; prof. dr hab. Anna Przy-borowska-Klimczak (UMCS), *Pojęcie i zakaz agresji w świetle prawa między-narodowego*.

– **Ogólnopolską Konferencję Naukową na temat „Współdziałanie między państwem a Kościołem na rzecz poszanowania instytucji małżeństwa i rodziny”** zorganizowaną z okazji 40. rocznicy proklamacji „Karty Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej” oraz 30. rocznicy podpisania „Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską” pod patronatem Jego Ekscelencji abpa Adama Szala, Metropolity Przemyskiego w Miejsu Piastowym w dniach **4-6 września 2023 r.** Współorganizowaną wspólnie ze Stowarzyszeniem Kanonistów Polskich, Sądem Metropolitalnym Archidiecezji Przemyskiej, Katedrą Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL i Zgromadzeniem Świętego Michała Archaniola. Referaty wygłosili: ks. prof. dr hab. Józef Krukowski (PAN Oddział w Lublinie), *Zasada współdziałania Kościoła i Państwa na rzecz instytucji małżeństwa i rodziny w prawie kanonicznym i w prawie polskim. Wprowadzenie do problematyki*; prof. dr hab. Leszek Stanisław Stadniczeńko (Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie), *Karta Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej a Konstytucja RP. Aspekt porównawczy*; dr Paweł Jaros (Ministerstwo Sprawiedliwości), *Karta Praw Rodziny a prawo rodzinne współczesnych państw*; ks. prof. dr hab. Mirosław Sitarz (KUL), *Prawa rodziny w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 roku*; ks. prof. dr hab. Józef Krzywda (UPJPII), *Zasada współdziałania Państwa i Kościoła na rzecz formacji do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny*; ks. dr Rafał Kamiński (UKSW), *Problematyka współdziałania między Państwem i Kościołem w zakresie prawa procesowego*

w świetle Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską; ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski (UKSW), *Problem relacji kan. 1095, n. 2 z kan. 1095 n. 3 na przykładzie wyroku Roty Rzymskiej c. Serrano Ruiz z 23.01.2004*; s. dr Marta Mucha CHR (Sąd Metropolitalny w Szczecinie), *Problem chrztu dziecka w sytuacji, gdy jeden z małżonków (rodziców) wyraża sprzeciw*; ks. dr hab. Piotr Ryguła, prof. UKSW (Oficjał Sądu Metropolitalnego w Katowicach), *Skarga powodowa o nieważność małżeństwa. Prawo do sądu a prawo do obrony*; ks. prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński (UŁ, Oficjał Sądu Metropolitalnego w Łodzi), *Poważny brak rozeznania oceniającego co do istotnych praw i obowiązków małżeńskich*; ks. dr hab. Jan Krajczyński, prof. UKSW (Oficjał Sądu Biskupiego w Płocku), *Małżeństwo katolika z muzułmaninem w perspektywie procesu o nieważność małżeństwa*; dr Edyta Krzysztofik (KUL), *Małżeństwo w prawie Unii Europejskiej*; ks. prof. dr hab. Lucjan Świto (UWM, Oficjał Sądu Metropolitalnego w Olsztynie), *Jedność małżeńska a rozdzielnosc majątkowa małżonków. Aspekt kanoniczno-cywilny*; ks. prof. dr hab. Zbigniew Janczewski (UKSW), *Eucharystia jako sakrament integrujący rodzinę w ujęciu prawnokanonicznym*; dr Paweł Bucóń (KUL), *Prawo do zawarcia małżeństwa a prawo do założenia rodziny*.

2) Wydział Historyczno-Filologiczny Towarzystwa Naukowego KUL wraz z Pracownią Wojskowo-Historyczną, Instytutem Historii KUL, zorganizował w dniach **20-21 kwietnia 2023 r. Ogólnopolską konferencję „Wojenne zdobycze, łupy, trofea. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej”** w Domu Fundacji Jana Pawła II w Lublinie. Referaty wygłosili: dr hab. Jan Ptak (KUL), *Konie jako wojenna zdobycz w wybranych narracjach późnego średniowiecza*; prof. dr hab. Jolanta Daszyńska (UŁ), *Aby ochronić to, co najcenniejsze*; prof. UŁ dr hab. Witold Jarno (UŁ), *Polskie zdobycze wojenne na Froncie Galicyjskim i Froncie Wołyńskim w 1919 r.*, dr Magdalena Pogońska-Pol (UŁ), *Izraelscy jeńcy wojenni jako element dyplomacji wahadłowej H. Kissingera po wojnie październikowej z 1973 r.*; prof. dr hab. Andrzej Olejko (PWST Jarosław) *Wojenny łup. Samoloty Luftwaffe w historii 318. Dywizjonu Myśliwsko-Rozpoznawczego „Gdańskiego”*; dr hab. Milena Palczewska (ASZWOJ) *Dzieła sztuki jako zdobycze wojenne na przykładzie polskich strat podczas II Wojny Światowej*; płk prof. ASZWOJ dr hab. Jacek Lasota (ASZWOJ), *Wykorzystanie zdobycznej improwizowanej broni w działaniach partyzanckich na Kubie w latach 1953–1959*; dr Michał Przybylak (ASZWOJ), *Zdobycz wojenna jako element strategii wojskowej. Studium przypadku Powstania Styczniowego i konfliktu izraelsko-arabskiego*; prof. AMW dr hab. Andrzej Drzewiecki (AMW), *Pomorze w realiach 1945 roku –*

terytorialna rekompensata dla Polski czy sowiecki łup wojenny?; dr Mariusz Kardas (AMW), *Gdynia jako niemieckie trofeum kampanii polskiej 1939 roku*; dr Marcin Gomółka (UPH Siedlce), *Przedśława Włodzimierzówna – łup wojenny czy zakładnicza Bolesława Chrobrego w następstwie wyprawy kijowskiej w 1018 roku?*; dr hab. Marek Radoch (UWM), *Jakie wszelkiego rodzaju korzyści pchały do udziału w rejsach krzyżackich jej uczestników? (w świetle wybranych przykładów ze źródeł)?*; prof. KUL dr hab. Andrzej Niewiński (KUL) *Problem łamania dyscypliny w wojsku z chęci zdobycia jeńców i innych łupów. Kilka uwag*; dr Andrzej Gładysz (KUL) *Wartość ekonomiczna i bojowa koni curienses Zygmunta I Starego w świetle rejestrów popisowych z lat 1518-1525*; dr Sebastian Długoborski (KUL), *Sakralne łupy wojenne Asarhaddona z Arabii*; dr Michał Norbert Faszczka (UŚ), *Problem jeńców z Alezji (52 r. przed Chr.) jako przykład wielowarstwowości narracji Cezariańskiej*; prof. UAM dr hab. Łukasz Różycki (UAM), *Jak zbierać łupy na polu bitwy – rzecz o rzymskiej dyscyplinie wojskowej w VI wieku*; prof. dr hab. Leszek Wojciechowski (KUL), *Wojenne i bitewne łupy we wczesnym średniowieczu (schyłek V–VII w.)*; prof. KUL dr Pablo de la Fuente de Pablo, prof. KUL, dr hab. Cezary Taracha (KUL), *Razia, tótem y trofeo en las campañas del protectorado marroquí a través de la experiencia de Francisco Franco como oficial de las Fuerzas Regulares Indígenas (1913-1917)*, dr hab. Ewa Ziółek (KUL), *O rozebranych fundamentach i o tym, że krócej znaczy dużo więcej. Przemarsze wojsk w czasach Księstwa Warszawskiego w kościelnych sprawozdaniach strat*; dr Ireneusz Wojewódzki (UZ), *System przyswoy w okresie wojen napoleońskich*; mgr Hubert Korzeniowski (UW), *Jak badać straty wojenne z epoki napoleońskiej? – głos w dyskusji nad zniszczeniami Księstwa Warszawskiego w świetle prac Komisji Likwidacyjnych*; dr Bartosz Staręgowski (UMCS), *Odzyskanie Poznania w 1657 r. – wspaniała wiktoria czy pyrrusowe zwycięstwo. Próba oceny zysków i strat kluczowego wydarzenia powstania wielkopolskiego z lat 1655-1657*; dr Łukasz Niewiński (UWB), *Łupy w międzynarodowym prawie wojny. Od Hugo Grocjusza do Kodeksu Liebera*; mgr Michał Damian Szewczyk (KUL), *Niemiecki niszczyciel czołgu na francuskich gąsienicach – Marder I*; dr Grzegorz Jasiński (WAT), *Grabież stolicy – zapomniany wątek z dziejów Powstania Warszawskiego*; dr Tomasz Gliniecki (Muzeum Stutthof w Sztutowie), *„Frau, komm!” – niemieckie kobiety jako zdobycze seksualne żołnierzy Armii Czerwonej w końcowej fazie II wojny światowej*; dr Marcin Paluch (Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie), *Wpływ zdobyczy wojennych na przebieg bitew i kampanii. Wybrane przykłady z okresu II wojny światowej*; mgr Krzysztof Augustyniak (Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce), *Efekty działalności oddziałów partyzanckich Józefa Godlewskiego w powstaniu listopadowym*; dr Jan

Błachnio (UW) ...z włoskim karabinem maszynowym ma włoskim mule powrócił do Austrii. Zdobytna broń w austro-węgierskich wojskach w czasie I wojny światowej; mgr Bogusław Szalast (KUL), *Odszkodowania wojenne od Niemiec po I wojnie światowej na łamach prasy ludowej*; mgr Piotr Greszta (KUL), *Zdobyte wojenne Wehrmachtu w rejonie Zamość--Tomaszów Lubelski we wrześniu 1939 roku*.

2. Projekty badawcze realizowane pod patronatem TN KUL

Towarzystwo Naukowe KUL w 2023 roku realizowało projekty badawcze (granty) przyznane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) w ramach zadań z zakresu Doskonała Nauka, konkursu „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”, w ramach Programu Rozwój Czasopism Naukowych, a także przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów – Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą, Narodowe Centrum Nauki w Krakowie oraz Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego.

I. Projekty z Ministerstwa Edukacji i Nauki:

A. W ramach Programu Doskonała Nauka:

1. Wsparcie monografii naukowych: Wydanie i zamieszczenie w Internecie monografii naukowej autorstwa Edyty Chlebowskiej *Katalog prac plastycznych Norwida*, t. VII. Termin realizacji: 1 VII 2022 – 31 XII 2023 r.
2. Wsparcie monografii naukowych: Wydanie i zamieszczenie w Internecie monografii naukowej autorstwa Mariana Surdackiego *Infirmeria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wieku*. Termin realizacji: 1 VII 2022 – 31 XII 2023 r.
3. Wsparcie Konferencji Naukowych: Konferencja Colloquia Norwidiana XVIII: Późna twórczość Norwida. Kierownik projektu – prof. dr hab. Piotr Chlebowski. Termin realizacji: 1 XII 2022 – 30 VI 2023 r.

B. W ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki:

1. „Edycja krytyczna tomu I, XII, XIII, XIV, XVIII *Dzieł wszystkich C. Norwida*”. Kierownik projektu: prof. dr hab. Stefan Sawicki. Termin realizacji: 26 IX 2017 – 25 III 2024 r.
2. Księgi metrykalne Lubelszczyzny z przełomu XVIII i XIX w. – inwentaryzacja, udostępnienie i opracowanie. Kierownik projektu: dr hab. Piotr Rachwał. Termin realizacji: 3 X 2022 – 3 X 2027 r.

- C. W ramach Programu Rozwój Czasopism Naukowych dofinansowanie czasopism: Studia Norwidiana, Roczniki Humanistyczne, Roczniki Filozoficzne, Roczniki Teologiczne, Roczniki Nauk Prawnych, Roczniki Nauk Społecznych, Kościół i Prawo. Termin realizacji: 15 X 2022 r. – 14 X 2024 r.

II. Projekty z Narodowego Centrum Nauki:

1. „Infirmeria Szpitala Św. Ducha w Rzymie w XVIII wieku”. Kierownik projektu: prof. dr hab. Marian Surdacki. Termin realizacji: 24 I 2019 – 23 XI 2023 r.
2. „Brentano, reprezentacjonizm i nowożytna problematyka intencjonalności”. Kierownik projektu – dr Piotr K. Szalek. Termin realizacji: 24 VII 2019 – 23 VII 2023 r.
3. „Struktura osobowości w języku polskim: nierestrykcyjne badanie psycholeksykalne czasowników osobowościowych”. Kierownik projektu – mgr Nasturcja Toruj. Termin realizacji: 25 VI 2020 – 24 VI 2023 r.

III. Projekt Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w ramach konkursu: Polonia i Polacy za Granicą 2023: Pomoc Polonii i Polakom za granicą „Portal Polonii – internetowa platforma wiedzy o i dla Polonii”. Termin realizacji: 9 I 2023 – 31 XII 2023 r.

IV. Projekty Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego:

- A. W ramach konkursu „Wspieranie dzieci i młodzieży polonijnej oraz polskiej mieszkającej poza granicami Polski 2023”.
1. „Cykl kursów języka polskiego i kultury polskiej – Brazylia-Paraná”. Termin realizacji 01 I 2023 – 31 XII 2023 r.
 2. „Cykl kursów języka polskiego i kultury polskiej – Brazylia-Rio Grande”. Termin realizacji: 01 VIII 2023 – 31 XII 2023 r.
 3. „Cykl kursów języka polskiego i kultury polskiej – Argentyna-Peru”. Termin realizacji: 01 VIII 2023 – 16 XII 2023 r.
 4. „Cykl kursów języka polskiego i kultury polskiej – Wenezuela”. Termin realizacji: 03 IX 2023 – 22 XII 2023 r.
 5. „Multimedialne materiały edukacyjne wspomagające nauczanie języka polskiego i kultury polskiej młodzieży polonijnej POLSKI? JESTEM/ JESTEŚMY NA TAK!”. Termin realizacji: 01 VIII 2023 – 31 XII 2023 r.

- B. „Inicjatywy wspierające zadania Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego 2023”:
1. „Wielojęzyczność i język polski - konferencja dla nauczycieli języka polskiego, rodziców dzieci uczących się w szkołach polonijnych, studentów, miłośników kultury i języka polskiego”. Termin realizacji 1 VIII 2023 – 15 XII 2023 r.
 2. „Ważne wydarzenia organizowane przez Polską Macierz Szkolną w Irlandii w 2023 roku”. Termin realizacji 15 IV 2023 – 19 XI 2023 r.
 3. „Alfabet Literatury Polskiej”. Termin realizacji 02 XI 2023 – 31 XII 2024 r.
- C. „Środki na realizację projektów innowacyjnych i cyfrowych z zakresu edukacji, nauki i budowy społeczeństwa informacyjnego, w tym w szczególności w obszarze Programu GovTech Polska”:
1. „Sprzęt komputerowy i multimedialny dla uczniów języka polskiego w Brazylii”. Termin realizacji: 26 XI 2023 – 31 XII 2023 r.
 2. „Sprzęt komputerowy i multimedialny dla uczniów języka polskiego w Argentynie”. Termin realizacji: 26 XI 2023 – 31 XII 2023 r.

3. Promocje, targi

22 VI 2023 r. w Galerii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie odbyło się spotkanie promujące książkę Joanny Szczęsnej „Gwałt na duszy kobiety z Bronią. Zapiski autobiograficzne z elementami grozy”, której Wydawcą jest Towarzystwo Naukowe KUL.

Towarzystwo Naukowe KUL brało udział w:

Targach Wydawców Katolickich w Warszawie 20 – 23 IV 2023 r.

Towarzystwo Naukowe KUL korzysta z usług ogólnopolskiej sieci internetowych księgarni, m.in. Bonito, Azymut, Motyle Książkowe. Książki wydane w Towarzystwie od razu pojawiają się na wielu portalach księgarskich – są pozycjonowane i łatwo dostępne w Internecie dla szerokiego grona odbiorców, a także promuje własne publikacje poprzez międzynarodową sieć dystrybucji, która odbywa się w ramach współpracy z międzynarodową platformą AMAZON Service Europe. Książki dofinansowywane przez Uniwersytet są zamieszczane w wersji online w Repozytorium Instytucjonalnym KUL.

4. Towarzystwo Naukowe KUL w 2023 roku wydało łącznie 50 woluminów czasopism.

Na podstawie umowy zawartej z Uniwersytetem, od roku 2019, współwydawcą wydawanych od kilkadziesiąt lat przez Towarzystwo czasopism jest Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Zespoły redakcyjne działające w ramach Wydziałów Towarzystwa i Uniwersytetu przygotowały następujące czasopisma: „Roczniki Teologiczne” (z. 1-4: Towards a Renewed Homiletics, Teologia: Podejście Interdyscyplinarne, Teologia w Dialogu, Studia Lubelskie), „Roczniki Filozoficzne” (nr 1-4), „Roczniki Humanistyczne” (z. 1-12: Literatura polska, Historia, Filologia klasyczna, Historia sztuki, Neofilologia, Językoznawstwo, Słowianoznawstwo, Lingwistyka korpusowa i translatoryka, Sinologia, Glottodydaktyka, Anglica, Muzykologia), „Roczniki Nauk Społecznych” (nr 1-4), „Roczniki Pedagogiczne” (nr 1-4), „Roczniki Nauk Prawnych” (nr 1-4), „Annals of Psychology” (nr 1-4), „Roczniki Kulturoznawcze” (nr 1-4), „Kościół i Prawo” (nr 1-2), „Studia Norwidiana” „Studia Polonijne”.

Ponadto Towarzystwo Naukowe KUL wydaje „Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II”, czasopismo „Teka Komisji Historycznej”. Jest także współwydawcą – razem z Uniwersytetem Jagiellońskim – anglojęzycznego czasopisma „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration” (Nº 1-2).

Czasopisma wydawane przez Towarzystwo Naukowe KUL, zgodnie z komunikatem Ministra Edukacji i Nauki, znajdują się w wykazie czasopism punktowanych Ministerstwa Edukacji i Nauki z oceną od 70 do 140 punktów. W okresie sprawozdawczym punktacja przedstawiała się następująco: „Roczniki Humanistyczne” – 100 pkt.; „Roczniki Filozoficzne” – 140 pkt.; „Roczniki Nauk Prawnych” – 70 pkt.; „Annals of Psychology” – 70 pkt.; „Studia Norwidiana” – 100 pkt.; „Roczniki Nauk Społecznych” – 100 pkt.; „Roczniki Pedagogiczne” – 100 pkt.; „Roczniki Kulturoznawcze” – 100 pkt.; „Roczniki Teologiczne” – 100 pkt.; „Studia Polonijne” – 100 pkt.; „Kościół i Prawo” – 70 pkt.; „Teka Komisji Historycznej” – 100 pkt.; „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration” – 100 pkt.

Od 2015 r. Towarzystwo Naukowe jest członkiem organizacji CrossRef, której celem jest promowanie, rozwój oraz wykorzystywanie nowych i innowacyjnych technologii w celu przyspieszenia i ułatwienia badań naukowych. Dzięki przynależności do CrossRef Towarzystwo Naukowe otrzymało uprawnienia do nadawania artykułom publikowanym w wydawanych przez siebie czasopismach numerów DOI (ang. digital object identifier, cyfrowych identyfikatorów dokumentów elektronicznych – prefiks DOI TN KUL to 18290). Czasopisma wydawane przez Towarzystwo znajdują się w bazach m.in. Polona (Repozytorium Cyfrowe

Biblioteki Narodowej), CEEOL (Central and Eastern European Online Library), Clarivate Analytics – Emerging Sources Citation Index (Web of Science Core Collection), EBSCO, Polska Bibliografia Naukowa, Biblioteka Nauki, Scopus, JSTOR, znajdują się na liście ERIH⁺ (ERIH PLUS, European Reference Index for the Humanities). Index Copernicus, Google Scholar, POL-index, BazHum, ProQuest, Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers, ATLA Religion Database, Repozytorium Instytucjonalne KUL. Poniżej szczegółowy wykaz na dzień 31 XII 2023 r.:

1. Kościół i Prawo:

- Clarivate Analytics – Emerging Sources Citation Index (Web of Science Core Collection)
- EBSCO
- ProQuest
- DOAJ (Directory of Open Access Journals)
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- ERIH PLUS
- Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers (praktycznie ERIH PLUS)
- Index Copernicus
- CEEOL (Central and Eastern European Online Library),
- Biblioteka Nauki
- Google Scholar
- Canon Law Abstracts
- JournalTOCs
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

2. Roczniki Filozoficzne:

- ARIANTA
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- EBSCO (Philosopher's Index with Full Text database)
- European Reference Index for the Humanities and Social Sciences – ERIH Plus
- Google Scholar
- Index Copernicus Journals Masters List
- JSTOR (skrót od Journal Storage)
- PhilPapers
- Philosophy Documentation Center
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- Scopus – Elsevier
- CEEOL (The Central and Eastern European Online Library)
- Biblioteka Nauki

- The Philosopher's Index
- WorldCat (OCLC)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

3. Roczniki Humanistyczne:

- EBSCO
- Clarivate Analytics – Emerging Sources Citation Index (Web of Science Core Collection)
- BazHum
- CEEOL
- ERIH PLUS
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Biblioteka Nauki
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- SCOPUS
- Most Wiedzy

4. Roczniki Teologiczne:

- CEEOL
- Biblioteka Nauki
- ERIH PLUS
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- Index Copernicus
- EBSCO
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

5. Roczniki Kulturoznawcze:

- CEEOL
- Biblioteka Nauki
- ERIH PLUS
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- Index Copernicus
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

6. Roczniki Nauk Prawnych:

- CEEOL
- Biblioteka Nauki

- ERIH PLUS
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- EBSCO
- Index Copernicus
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

7. Roczniki Nauk Społecznych:

- CEEOL
- Biblioteka Nauki
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- ERIH PLUS
- EBSCO
- Index Copernicus
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

8. Roczniki Pedagogiczne:

- CEEOL
- Biblioteka Nauki
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- Index Copernicus
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

9. Roczniki Psychologiczne:

- CEEOL
- Biblioteka Nauki
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- Index Copernicus
- ERIH PLUS
- SCOPUS
- EBSCO
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

10. Studia Polonijne:

- ERIH PLUS
- EBSCO
- CEEOL

- Biblioteka Nauki
- BazHum
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- Index Copernicus
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

11. Studia Norwidiana:

- SCOPUS
- CEEOL
- Biblioteka Nauki
- ERIH PLUS
- BazHum
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- EBSCO
- Index Copernicus
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

12. Journal for Perspectives of Economic Political and Social Integration

- DOAJ (Directory of Open Access Journals)
- Index Copernicus
- Polska Bibliografia Naukowa

13. Teka Komisji Historycznej:

- CEEOL
- CEJSH
- CrossRef
- POL-Index powiązany z Polską Bibliografią Naukową
- Index Copernicus
- ERIH PLUS
- Most Wiedzy

Wszystkie czasopisma dostępne są on-line na zasadzie otwartego dostępu (*Open access*). Wydawanie zarówno książek, jak i czasopism odbywa się terminowo, maksymalnie po upływie 4 miesięcy od złożenia kompletu materiałów publikacja ukazuje się drukiem.

VI. NAGRODY

1. Nagrodę im. Księdza Idziego Radziszewskiego za całokształt dorobku naukowego w duchu humanizmu chrześcijańskiego za rok 2022 Zarząd Towarzystwa Naukowego KUL przyznał 16 XI 2023 r. Księdzu Profesorowi Stanisławowi Longoszowi.
2. Decyzją Kapituły Nagrody Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS 2023 Towarzystwo Naukowe KUL otrzymało nagrody i wyróżnienia:
 - Nagrodę *Feniks* w kategorii „tłumacz” za publikację „Homer. Iliada”, przekład i oprac. prof. dr hab. Robert R. Chodkowski
 - Wyróżnienie *Feniks* w kategorii „seria wydawnicza / dzieła zebrane” za publikację pt. „Sakramenty święte. Liturgia i teologia sakramentów” (7 tomów): *Sakrament bierzmowania, Eucharystia w parafii, Sakrament święceń: święcenia prezbiterów, Sakrament święceń: święcenia biskupa, Sakramenty uzdrowienia, Sakrament małżeństwa, Sakramentalia i błogosławieństwa w liturgii Kościoła*, autorstwa ks. prof. Czesława Krakowiaka.

VII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Towarzystwo opublikowało następujące pozycje książkowe (37) i czasopisma (50):

1. Adamczyk Tomasz, *Przestrzenie dialogu. Chrześcijańskie inspiracje kultury spotkania*, objętość 12 ark. wyd., nakład 130 egz.
2. Ajschylos, *Tragedie I: Persowie, Siedmiu przeciw Tebom, Błagalnice, Prometeusz w okowach, Przekład, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski*, objętość 15,5 ark. wyd., nakład 90 egz. (dodruk).
3. Amalariusz z Metzu, *Dzieła I. Święte obrzędy Kościoła*, red. ks. Tadeusz Gacia, objętość 30 ark. wyd., nakład 60 egz. (dodruk).
4. Amalariusz z Metzu, *Dzieła II. Porządek antyfonarza. Inne pisma o świętych obrzędach. Reguły życia duchownych i mniszek*, red. ks. Tadeusz Gacia, objętość 25 ark. wyd., nakład 60 egz. (dodruk).
5. Chlebowska Edyta, *Cyprian Norwid. Katalog prac plastycznych Tom VII Prace w albumach 2*, objętość 38 ark. wyd., nakład 490 egz.
6. Derdziuk Andrzej, *Posłannictwo teologii moralnej*, objętość 10 ark. wyd., nakład 150 egz.
7. *Dzieła wszystkie Cypriana Norwida*, t. XIII. Listy 4, red. Elżbieta Lijewska, Jadwiga Rudnicka, objętość 29 ark. wyd., nakład 492 egz.

8. *Encyklopedia Katolicka*, t. XI, objętość 150 ark. wyd., nakład 30 egz. (dodruk).
9. *Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, objętość 150 ark. wyd., nakład 22 egz. (dodruk).
10. *Encyklopedia Katolicka*, t. XVI objętość 150 ark. wyd., nakład 29 egz. (dodruk).
11. Eurypides, *Tragedie I: Alkestis, Medea, Dzieci Heraklesa, Hipolit, Hekabe, Błagalnice, Andromacha, Oszalały Herakles, Trojanki, Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski*, objętość 25 ark. wyd., nakład 60 egz. (dodruk).
12. Guz Tadeusz, ks. *Filozofia prawa III Rzeszy Niemieckiej*, objętość 17 ark. wyd., nakład 70 egz. (dodruk).
13. Heck Dorota, *Epiphanies of Beauty. The Works of Wojciech Wencel*, objętość 6 ark. wyd., nakład 100 egz.
14. Homer, *Iliada*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 22 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk).
15. Homer, *Odyseja*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 26,5 ark. wyd., nakład 500 egz. (dodruk).
16. Krakowiak Czesław, ks. *Jan Paweł II kontynuator odnowy liturgicznej*, objętość 10 ark. wyd., nakład 200 egz.
17. Legutko Ryszard, *Pan i niewolnik. Czego nas uczy Arystoteles?*, objętość 3 ark. wyd., nakład 150 egz.
18. Niebelski Eugeniusz, *Polskie powstanie nad Bajkałem w 1866 roku. Nowe odstony*, objętość 14 ark. wyd., nakład 150 egz.
19. Oleś Piotr, *Psychologia przełomu połowy życia*, objętość 27 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
20. Pierzchała Kazimierz, *Wychowawcze znaczenie kultury i religii w przeżywaniu macierzyństwa*, objętość 12 ark. wyd., nakład 150 egz.
21. *Polish Cathedrals. Polish Cathedrals polskie dziedzictwo religijne, kulturowe, społeczne i materialne w Stanach Zjednoczonych. Leksykon*, t. I red. Jacek Gołębiowski, Maria Furtak, objętość 65 ark. wyd., nakład 400 egz.
22. *Polish Cathedrals. Polish Cathedrals polskie dziedzictwo religijne, kulturowe, społeczne i materialne w Stanach Zjednoczonych. Leksykon* t. II. red. Jacek Gołębiowski, Maria Furtak, objętość 65 ark. wyd., nakład 400 egz.
23. Prejs Roland, *Kościół katolicki w Marchii Granicznej w latach 1920-1945*, objętość 18,75 ark. wyd., nakład 150 egz.
24. Rokosz Tomasz, *Lasowiacka szopka z lalkami. Tradycyjne widowisko i jego repertuar muzyczny*, objętość 5,5 ark. wyd., nakład 160 egz.

25. Skórczewski Dariusz, *Fantazmaty skolonizowanych Polaków. Studia o tożsamości kulturowej*, objętość 21 ark. wyd., nakład 120 egz.
26. Sofokles, *Tragedie I: Ajas, Trachiniki, Filoklet, Edyp w Kolonos*, Przełożył, wstępami i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 23 ark. wyd., nakład 150 egz. (dodruk, miękka).
27. Sofokles, *Tragedie II: Król Edyp, Antygona, Elektra*, Przełożył, wstępami i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 24 ark. wyd., nakład 200 egz. (dodruk).
28. Stępień Antoni B., *Wstęp do filozofii*, objętość 28 ark. wyd., nakład 150 egz. (dodruk).
29. *Studia Liturgiczne 18: Posługi i funkcje osób świeckich*, red. Ks. Bogusław Migut, Ks. M. Szypa, objętość 8 ark. wyd., nakład 90 egz.
30. Surdacki Marian, *Infirmieria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wieku*, objętość 30 ark. wyd., nakład 400 egz.
31. Szczęsna Joanna, *Gwałt na duszy kobiety z Broni. Zapiski autobiograficzne z elementami grozy*, objętość 5 ark. wyd., nakład 50 egz. (dodruk).
32. *Wojenne zdobycze, łupy, trofea. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej*, red. Andrzej Niewiński, objętość 14 ark. wyd., nakład 200 egz.
33. Wojtyła Karol, *Miłość i odpowiedzialność*, objętość 19 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk).
34. *Wspólna praca, wspólny plon raport w dwudziestopięciolecie S.A. Gazolina 1912 1937" (reprint)*, objętość 8 ark. wyd., nakład 500 egz.
35. „*Wspólna praca, wspólny plon – życie i dzieło mądrego człowieka*” – wydanie IV biografii współtwórcy spółki Gazolina S.A., inż. Mariana Wieleżyńskiego, objętość 17 ark. wyd., nakład 500 egz.
36. Zuba-Ciszewska Maria, Kwasek Mariola, Chyra-Rolicz Zofia, *Spółdzielczość spożywców w Polsce Chlubna przeszłość versus turbulentna teraźniejszość*, objętość 8 ark. wyd., nakład 150 egz.
37. Żurek Sławomir, *W tekstowym świecie Zagłady*, objętość 19 ark. wyd., nakład 200 egz.
38. *Annals of Psychology*, 26 (2023), nr 1, objętość 6 ark. wyd., nakład 120 egz.
39. *Annals of Psychology*, 26 (2023), nr 2, objętość 6,25 ark. wyd., nakład 70 egz.
40. *Annals of Psychology*, 26 (2023), nr 3, objętość 10,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
41. *Annals of Psychology*, 26 (2023), nr 4, objętość 6,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
42. *Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration*, 29(2023), No 1, objętość 8 ark. wyd., nakład 10 egz.
43. *Kościół i Prawo*, 12(25) 2023, nr 1, objętość 16 ark. wyd., nakład 50 egz.
44. *Kościół i Prawo*, 12(25) 2023, nr 2, objętość 15,25 ark. wyd., nakład 40 egz.

45. *Roczniki Filozoficzne*, 70 (2022), nr 4, objętość 30 ark. wyd., nakład 12 egz. (dodruk).
46. *Roczniki Filozoficzne*, 71 (2023), nr 1, objętość 41 ark. wyd., nakład 130 egz.
47. *Roczniki Filozoficzne*, 71 (2023), nr 2, objętość 26,75 ark. wyd., nakład 100 egz.
48. *Roczniki Filozoficzne*, 71 (2023), nr 3, objętość 25,5 ark. wyd., nakład 90 egz.
49. *Roczniki Filozoficzne*, 71 (2023), nr 4, objętość 18,25 ark. wyd., nakład 90 egz.
50. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 1: Literatura polska, objętość 9,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
51. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 2: Historia, objętość 15,5 ark. wyd., nakład 90 egz.
52. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 3: Filologia klasyczna, objętość 16,5 ark. wyd., nakład 90 egz.
53. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 4: Historia sztuki, objętość 19 ark. wyd., nakład 60 egz.
54. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 5: Neofilologia, objętość 10 ark. wyd., nakład 50 egz.
55. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 6: Językoznawstwo, objętość 24 ark. wyd., nakład 50 egz.
56. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 7: Słowianoznawstwo, objętość 20 ark. wyd., nakład 55 egz.
57. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 8: Lingwistyka korpusowa i translatoryka, objętość 9,25 ark. wyd., nakład 50 egz.
58. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 9: Sinologia, objętość 5 ark. wyd., nakład 50 egz.
59. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 10: Glottodydaktyka, objętość 14,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
60. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 11: Anglica, objętość 8,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
61. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 12: Muzykologia, objętość 20,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
62. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 2: Historia – zeszyt specjalny, objętość 17 ark. wyd., nakład 60 egz.
63. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 5: Neofilologia – zeszyt specjalny, objętość 17,75 ark. wyd., nakład 100 egz.
64. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 6: Językoznawstwo – zeszyt specjalny, objętość 20 ark. wyd., nakład 50 egz.
65. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 10: Glottodydaktyka – zeszyt specjalny, objętość 14 ark. wyd., nakład 50 egz.

66. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 11: Anglica – zeszyt specjalny, objętość 16 ark. wyd., nakład 50 egz.
67. *Roczniki Kulturoznawcze*, 14 (2023), nr 1, objętość 19 ark. wyd., nakład 60 egz.
68. *Roczniki Kulturoznawcze*, 14 (2023), nr 2, objętość 14 ark. wyd., nakład 50 egz.
69. *Roczniki Kulturoznawcze*, 14 (2023), nr 3, objętość 12,5 ark. wyd., nakład 30 egz.
70. *Roczniki Nauk Prawnych*, 33(2023), nr 1, objętość 8 ark. wyd., nakład 80 egz.
71. *Roczniki Nauk Prawnych*, 33(2023), nr 2, objętość 8,5 ark. wyd., nakład 80 egz.
72. *Roczniki Nauk Społecznych*, 15(51) (2023), nr 1, objętość 10,5 ark. wyd., nakład 80 egz.
73. *Roczniki Nauk Społecznych*, 15(51) (2023), nr 2, objętość 12,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
74. *Roczniki Nauk Społecznych*, 15(51) (2023), nr 3, objętość 13 ark. wyd., nakład 80 egz.
75. *Roczniki Nauk Społecznych*, 15(51) (2023), nr 4, objętość 14,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
76. *Roczniki Pedagogiczne*, 15(51) (2023), nr 1, objętość 13 ark. wyd., nakład 138 egz.
77. *Roczniki Pedagogiczne*, 15(51) (2023), nr 2, objętość 11,5 ark. wyd., nakład 50 egz.
78. *Roczniki Pedagogiczne*, 15(51) (2023), nr 3, objętość 10,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
79. *Roczniki Pedagogiczne*, 15(51) (2023), nr 4, objętość 14,5 ark. wyd., nakład 50 egz.
80. *Roczniki Teologiczne*, 70 (2023), z. 1: Towards a Renewed Homiletics, objętość 10,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
81. *Roczniki Teologiczne*, 70 (2023), z. 2: Teologia: podejście interdyscyplinarne, objętość 7,5 ark. wyd., nakład 65 egz.
82. *Roczniki Teologiczne*, 70 (2023), z. 3: Teologia w dialogu, objętość 9,75 ark. wyd., nakład 70 egz.
83. *Roczniki Teologiczne*, 70 (2023), z. 4: Studia Lubelskie, objętość 6,75 ark. wyd., nakład 70 egz.
84. *Studia Norwidiana*, 41 (2023), objętość 22 ark. wyd., nakład 65 egz.
85. *Studia Polonijne*, 44 (2023), objętość 6,25 ark. wyd., nakład 60 egz.
86. *Teka Komisji Historycznej*, 5/20 (2023), objętość 5 ark. wyd., nakład 60 egz.
87. *Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II*, 51(71) 2022, objętość 5 ark. wyd., nakład 50 egz.

W roku sprawozdawczym Towarzystwo Naukowe KUL opublikowało 87 pozycji wydawniczych o łącznej objętości 1854,5 ark. wyd. i nakładzie 10 658 egz., w tym 37 książek o objętości 1150,25 ark. wyd. i nakładzie 7453 egz. oraz 50 woluminów publikacji ciągłych o objętości 704,25 ark. wyd. i nakładzie 3205 egz. Ich autorami byli przedstawiciele wielu znaczących środowisk naukowych krajowych i zagranicznych. Łącznie w czasopismach opublikowano 605 artykułów, w tym pracownicy naukowcy KUL opublikowali 203 artykuły.

VIII. PRACOWNICY TN KUL

Towarzystwo Naukowe KUL dnia 31 XII 2023 r. zatrudniało 10 pracowników w ramach 10 etatów, w tym 1 etat dyrektor adm., 1 etat sekretariat, 1 etat księgowość, 5 etatów redakcja, 2 etaty dział marketingu i kolportażu (w tym marketing internetowy, zaopatrzenie i transport oraz magazyn książek).

Lublin, 21 VI 2024 r.

Dr hab. Ewa M. Ziółek
Sekretarz Generalny TN KUL

POSIEDZENIA WYDZIAŁÓW I KOMISJI

WYDZIAŁ FILOZOFICZNY

25 I 2023 r.

Ks. dr Tomasz Perz wygłosiła referat pt. *Biologiczne korzenie ludzkiej moralności w etologicznym ujęciu Jerzego Chmurzyńskiego*

13 XI 2023 r.

Prof. dr hab. Józef Zon wygłosił referat pt. *Bioelektromagnetyka i zagrożenia dla prawdy w dziedzinie poznania dotyczącego tej pierwszej* w ramach Komisji Filozofii Przyrody

WYDZIAŁ NAUK PRAWNYCH

11 – 12 V 2023 r.

Współorganizował **VII Międzynarodową Konferencję Naukową „Problemy międzynarodowego i krajowego bezpieczeństwa prawnego państw demokratycznych wobec agresji Rosji na Ukrainę. Polska – Słowacja – Ukraina – Niemcy”** zorganizowaną wspólnie z Komisją Prawniczą Polskiej Akademii Nauk, Instytutem De Republica, Wydziałem Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, Wydziałem Prawa i Administracji UMCS w Lublinie, Wydziałem Prawa Uniwersytetu Trnavskiego w Trnawie, Wydziałem Prawa Państwowego Uniwersytetu Spraw Wewnętrznych we Lwowie, Fundacją Polskiej Akademii Nauk, Stowarzyszeniem Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Konferencja odbyła się w dniach **11-12 maja 2023 r.** w Lublinie (KUL). Referaty wygłosili: prof. dr Dmytro Dzvinchuk (National Technical University Ivano Frankowsk), *Zasada poszanowania prawa narodu ukraińskiego do samostanowienia i zachowania integralności terytorialnej wobec agresji Rosji*; prof. ucz. dr hab. Karol Karski (UW), *Międzynarodowy kryzys w zakresie bezpieczeństwa prawnego spowodowany inwazją Rosji na Ukrainę*;

prof. ucz. dr hab. Jadwiga Potrzeszcz (KUL), *Polska jako podmiot bezpieczeństwa prawnego w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Beata Piskorska (KUL), *Stanowisko NATO wobec agresji Rosji na Ukrainę*; dr Edyta Krzysztofik (KUL), *Stanowisko Unii Europejskiej wobec agresji Rosji na Ukrainę*; mec. Jan Hambura (Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Warszawie), *Stanowisko Niemiec wobec agresji Rosji na Ukrainę*; prof. dr hab. Dariusz Dudek (KUL), *Zmiana w Konstytucji RP jako odpowiedź na agresję Rosji na Ukrainę*; dr Michaela Moravčíková (UT w Trnawie), *„Let the world go to hell, but I should always have my tea” To the sources of Russian political thought and legislation and their perception*; ks. prof. ucz. dr hab. Krzysztof Orzeszyna (KUL), *Relacja międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa praw człowieka podczas agresji Rosji na Ukrainę*; prof. dr hab. Katarzyna Dudka (UMCS), *Status prawny cudzoziemca w polskim procesie karnym w związku z agresją Rosji na Ukrainę*; ks. prof. ucz. dr hab. Tomasz Barankiewicz (KUL), *Prawne aspekty udzielania pomocy obywatelom ukraińskim w związku z agresją Rosji na Ukrainę*; dr Marzena Świstak (UMCS), *Migracje ludności jako konsekwencja konfliktu zbrojnego*; prof. ucz. dr hab. Krzysztof Wiak (KUL), *Ludobójstwo i zbrodnie przeciwko ludzkości w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Ewa Kruk (UMCS), *Wykonywanie jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego w stosunku do sprawców zbrodni międzynarodowych popełnionych w trakcie rosyjskiej agresji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Aneta Michalska-Warias (UMCS), *Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz wojenne jako przestępstwa o charakterze terrorystycznym – kilka uwag na tle napaści rosyjskiej na Ukrainę*; dr Barbara Dudzik (UMCS), *Prawne możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sprawców zbrodni popełnionych w czasie wojny w Ukrainie*; dr Ingrid Lanczová (UT w Trnawie), *Healthcare in Slovakia for People Coming from Ukraine and Some Related Legislative Changes Introduced due to the 2022 Russia Invasion of Ukraine*; doc. dr Peter Varga (UT w Trnawie), *Restrictive measures as a tool of Common Foreign and Security Policy of the UE*; dr Olga Barabash, prof. Ivan Krasnytskyi (PUSW), *Protection of personal data in the conditions of Russia's armed aggression against Ukraine*; prof. Alyona Dutko (PUSW), *Protection of children's rights in the conditions of Russia's armed aggression against Ukraine*; prof. ucz. dr hab. Tomasz Demeński (UMCS), *Autonomia w zakresie prawa procesowego cywilnego państw powstałych w wyniku rozpadu Związku Radzieckiego*; prof. dr hab. Stanisław Wrzosek (KUL), *Prawne aspekty współpracy komisji akredytacyjnych Polski i Ukrainy w zakresie szkolnictwa wyższego*; dr Dawid Kostecki (KUL, Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej), *Działania polskiego środowiska akademickiego po agresji Rosji na Ukrainę – aspekty prawne*; prof. dr hab. Anna

Przyborowska-Klimczak (UMCS), *Pojęcie i zakaz agresji w świetle prawa międzynarodowego*.

4 – 6 IX 2023

Współorganizował **Ogólnopolską Konferencję Naukową na temat „Współdziałanie między państwem a Kościołem na rzecz poszanowania instytucji małżeństwa i rodziny”** zorganizowaną z okazji 40. rocznicy proklamacji „Karty Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej” oraz 30. rocznicy podpisania „Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską” pod patronatem Jego Eksceleencji abpa Adama Szala, Metropolity Przemyskiego w Miejscu Piastowym w dniach **4-6 września 2023 roku**. Współorganizowaną wspólnie ze Stowarzyszeniem Kanonistów Polskich, Sądem Metropolitalnym Archidiecezji Przemyskiej, Katedrą Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL i Zgromadzeniem Świętego Michała Archaniola. Referaty wygłosili: ks. prof. dr hab. Józef Krukowski (PAN Oddział w Lublinie), *Zasada współdziałania Kościoła i Państwa na rzecz instytucji małżeństwa i rodziny w prawie kanonicznym i w prawie polskim. Wprowadzenie do problematyki*; prof. dr hab. Leszek Stanisław Stadniczeńko (Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie), *Karta Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej a Konstytucja RP. Aspekt porównawczy*; dr Paweł Jaros (Ministerstwo Sprawiedliwości), *Karta Praw Rodziny a prawo rodzinne współczesnych państw*; ks. prof. dr hab. Mirosław Sitarz (KUL), *Prawa rodziny w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 roku*; ks. prof. dr hab. Józef Krzywda (UPJPII), *Zasada współdziałania Państwa i Kościoła na rzecz formacji do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny*; ks. dr Rafał Kamiński (UKSW), *Problematyka współdziałania między Państwem i Kościołem w zakresie prawa procesowego w świetle Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską*; ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski (UKSW), *Problem relacji kan. 1095, n. 2 z kan. 1095 n. 3 na przykładzie wyroku Roty Rzymskiej c. Serrano Ruiz z 23.01.2004*; s. dr Marta Mucha CHR (Sąd Metropolitalny w Szczecinie), *Problem chrztu dziecka w sytuacji, gdy jeden z małżonków (rodziców) wyraża sprzeciw*; ks. dr hab. Piotr Ryguła, prof. UKSW (Oficjał Sądu Metropolitalnego w Katowicach), *Skarga powodowa o nieważność małżeństwa. Prawo do sądu a prawo do obrony*; ks. prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński (UŁ, Oficjał Sądu Metropolitalnego w Łodzi), *Poważny brak rozeznania oceniającego co do istotnych praw i obowiązków małżeńskich*; ks. dr hab. Jan Krajczyński, prof. UKSW (Oficjał Sądu Biskupiego w Płocku), *Małżeństwo katolika z muzułmaninem w perspektywie procesu o nieważność małżeństwa*; dr Edyta Krzysztofik (KUL), *Małżeń-*

stwo w prawie Unii Europejskiej; ks. prof. dr hab. Lucjan Świto (UWM, Oficjał Sądu Metropolitalnego w Olsztynie), *Jedność małżeńska a rozdzielnosc majątkowa małżonków. Aspekt kanoniczno-cywilny*; ks. prof. dr hab. Zbigniew Janeczowski (UKSW), *Eucharystia jako sakrament integrujący rodzinę w ujęciu prawnokanonicznym*; dr Paweł Bucoń (KUL), *Prawo do zawarcia małżeństwa a prawo do założenia rodziny*.

WYDZIAŁ HISTORYCZNO-FILOLOGICZNY

20-21 IV 2023 r.

Wydział Historyczno-Filologiczny Towarzystwa Naukowego KUL wraz z Pracownią Wojskowo-Historyczną, Instytutem Historii KUL, zorganizowała w dniach 20-21 kwietnia 2023 r. Ogólnopolską konferencję „Wojenne zdobycze, łupy, trofea. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej” w Domu Fundacji Jana Pawła II w Lublinie. Referaty wygłosili: dr hab. Jan Ptak (KUL), Konie jako wojenna zdobycz w wybranych narracjach późnego średniowiecza; prof. dr hab. Jolanta Daszyńska (UŁ), Aby ochronić to, co najcenniejsze; prof. UŁ dr hab. Witold Jarno (UŁ), Polskie zdobycze wojenne na Froncie Galicyjskim i Froncie Wołyńskim w 1919 r., dr Magdalena Pogońska-Pol (UŁ), Izraelscy jeńcy wojenni jako element dyplomacji wahadłowej H. Kissingera po wojnie październikowej z 1973 r.; prof. dr hab. Andrzej Olejko (PWST Jarosław) Wojenny łup. Samoloty Luftwaffe w historii 318. Dywizjonu Myśliwsko-Rozpoznawczego „Gdańskie-go”; dr hab. Milena Palczewska (ASZWOJ) Dzieła sztuki jako zdobycze wojenne na przykładzie polskich strat podczas II Wojny Światowej; płk prof. ASZWOJ dr hab. Jacek Lasota (ASZWOJ) Wykorzystanie zdobycznej improwizowanej broni w działaniach partyzanckich na Kubie w latach 1953–1959; dr Michał Przybylak (ASZWOJ), Zdobycz wojenna jako element strategii wojskowej. Studium przypadku Powstania Styczniowego i konfliktu izraelsko-arabskiego; prof. AMW dr hab. Andrzej Drzewiecki (AMW), Pomorze w realiach 1945 roku – terytorialna rekompensata dla Polski czy sowiecki łup wojenny?; dr Mariusz Kardas (AMW), Gdynia jako niemieckie trofeum kampanii polskiej 1939 roku; dr Marcin Gomółka (UPH Siedlce), Przedślawa Włodzimierzówna – łup wojenny czy zakładniczka Bolesława Chrobrego w następstwie wyprawy kijowskiej w 1018 roku?; dr hab. Marek Radoch (UWM), Jakże wszelkiego rodzaju korzyści pchały do udziału w rejsach krzyżackich jej uczestników? (w świetle wybranych przykładów ze źródeł?); prof. KUL dr hab. Andrzej Niewiński (KUL) Problem łamania dyscypliny w wojsku z chęci zdobycia jeńców i innych łupów. Kilka uwag;

dr Andrzej Gładysz (KUL), Wartość ekonomiczna i bojowa koni *curienses* Zygmunta I Starego w świetle rejestrów popisowych z lat 1518-1525; dr Sebastian Długoborski (KUL), Sakralne łupy wojenne Asarhaddona z Arabii; dr Michał Norbert Faszczka (UŚ), Problem jeńców z Alezji (52 r. przed Chr.) jako przykład wielowarstwowości narracji Cezariańskiej; prof. UAM dr hab. Łukasz Różycki (UAM), Jak zbierać łupy na polu bitwy – rzecz o rzymskiej dyscyplinie wojskowej w VI wieku; prof. dr hab. Leszek Wojciechowski (KUL), Wojenne i bitewne łupy we wczesnym średniowieczu (schyłek V–VII w.); prof. KUL dr Pablo de la Fuente de Pablo, prof. KUL dr hab. Cezary Taracha (KUL), Razia, *tótem y trofeo en las campañas del protectorado marroquí a través de la experiencia de Francisco Franco como oficial de las Fuerzas Regulares Indígenas* (1913–1917), dr hab. Ewa Ziółek (KUL), O rozebranych fundamentach i o tym, że krócej znaczy dużo więcej. Przemarsze wojsk w czasach Księstwa Warszawskiego w kościelnych sprawozdaniach strat; dr Ireneusz Wojewódzki (UZ), System przyzowy w okresie wojen napoleońskich; mgr Hubert Korzeniowski (UW), Jak badać straty wojenne z epoki napoleońskiej? – głos w dyskusji nad zniszczeniami Księstwa Warszawskiego w świetle prac Komisji Likwidacyjnych; dr Bartosz Staręgowski (UMCS), Odzyskanie Poznania w 1657 r. – wspaniała wiktoria czy pyrrusowe zwycięstwo. Próba oceny zysków i strat kluczowego wydarzenia powstania wielkopolskiego z lat 1655-1657; dr Łukasz Niewiński (UWB), Łupy w międzynarodowym prawie wojny. Od Hugo Grocjusza do Kodeksu Liebera; mgr Michał Damian Szewczyk (KUL), Niemiecki niszczyciel czołgu na francuskich gąsienicach – *Marder I*; dr Grzegorz Jasiński (WAT), Grabież stolicy – zapomniany wątek z dziejów Powstania Warszawskiego; dr Tomasz Gliniecki (Muzeum Stutthof w Sztutowie), „*Frau, komm!*” – niemieckie kobiety jako zdobycze seksualne żołnierzy Armii Czerwonej w końcowej fazie II wojny światowej; dr Marcin Paluch (Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie), Wpływ zdobyczy wojennych na przebieg bitew i kampanii. Wybrane przykłady z okresu II wojny światowej; mgr Krzysztof Augustyniak (Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce), Efekty działalności oddziałów partyzanckich Józefa Godlewskiego w powstaniu listopadowym; dr Jan Błachnio (UW), ...z włoskim karabinem maszynowym ma włoskim mule powrócić do Austrii. Zdobyczna broń w austro-węgierskich wojskach w czasie I wojny światowej; mgr Bogusław Szalast (KUL), Odszkodowania wojenne od Niemiec po I wojnie światowej na łamach prasy ludowej; mgr Piotr Greszta (KUL), Zdobycze wojenne Wehrmachtu w rejonie Zamość-Tomaszów Lubelski we wrześniu 1939 roku.

KONFERENCJE NAUKOWE

1) Wydział Nauk Prawnych współorganizował:

– **VII Międzynarodową Konferencję Naukową „Problemy międzynarodowego i krajowego bezpieczeństwa prawnego państw demokratycznych wobec agresji Rosji na Ukrainę. Polska – Słowacja – Ukraina – Niemcy”** zorganizowaną wspólnie z Komisją Prawniczą Polskiej Akademii Nauk, Instytutem De Republica, Wydziałem Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, Wydziałem Prawa i Administracji UMCS w Lublinie, Wydziałem Prawa Uniwersytetu Trnavskiego w Trnawie, Wydziałem Prawa Państwowego Uniwersytetu Spraw Wewnętrznych we Lwowie, Fundacją Polskiej Akademii Nauk, Stowarzyszeniem Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Konferencja odbyła się w dniach **11-12 maja 2023 r.** w Lublinie (KUL). Referaty wygłosili: prof. dr Dmytro Dzvinchuk (National Technical University Ivano Frankowsk), *Zasada poszanowania prawa narodu ukraińskiego do samostanowienia i zachowania integralności terytorialnej wobec agresji Rosji*; prof. ucz. dr hab. Karol Karski (UW), *Międzynarodowy kryzys w zakresie bezpieczeństwa prawnego spowodowany inwazją Rosji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Jadwiga Potrzeszcz (KUL), *Polska jako podmiot bezpieczeństwa prawnego w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Beata Piskorska (KUL), *Stanowisko NATO wobec agresji Rosji na Ukrainę*; dr Edyta Krzysztofik (KUL), *Stanowisko Unii Europejskiej wobec agresji Rosji na Ukrainę*; mec. Jan Hambura (Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Warszawie), *Stanowisko Niemiec wobec agresji Rosji na Ukrainę*; prof. dr hab. Dariusz Dudek (KUL), *Zmiana w Konstytucji RP jako odpowiedź na agresję Rosji na Ukrainę*; dr Michaela Moravčíková (UT w Trnawie), *„Let the world go to hell, but I should always have my tea” To the sources of Russian political thought and legislation and their perception*; ks. prof. ucz. dr hab. Krzysztof Orzeszyna (KUL), *Relacja międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa praw człowieka podczas agresji Rosji na Ukrainę*; prof. dr hab. Katarzyna Dudka (UMCS), *Status prawny cudzoziemca w polskim procesie karnym w związku z agresją Rosji na Ukrainę*; ks. prof. ucz. dr hab. Tomasz Barankiewicz (KUL), *Prawne aspekty udzielania pomocy obywatelom ukraińskim w związku z agresją Rosji na Ukrainę*;

dr Marzena Świstak (UMCS), *Migracje ludności jako konsekwencja konfliktu zbrojnego*; prof. ucz. dr hab. Krzysztof Wiak (KUL), *Ludobójstwo i zbrodnie przeciwko ludzkości w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Ewa Kruk (UMCS), *Wykonywanie jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego w stosunku do sprawców zbrodni międzynarodowych popełnionych w trakcie rosyjskiej agresji na Ukrainę*; prof. ucz. dr hab. Aneta Michalska-Warias (UMCS), *Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz wojenne jako przestępstwa o charakterze terrorystycznym – kilka uwag na tle napaści rosyjskiej na Ukrainę*; dr Barbara Dudzik (UMCS), *Prawne możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sprawców zbrodni popełnionych w czasie wojny w Ukrainie*; dr Ingrid Lanczová (UT w Trnawie), *Healthcare in Slovakia for People Coming from Ukraine and Some Related Legislative Changes Introduced due to the 2022 Russia Invasion of Ukraine*; doc. dr Peter Varga (UT w Trnawie), *Restrictive measures as a tool of Common Foreign and Security Policy of the UE*; dr Olga Barabash, prof. Ivan Krasnytskyi (PUSW), *Protection of personal data in the conditions of Russia's armed aggression against Ukraine*; prof. Alyona Dutko (PUSW), *Protection of children's rights in the conditions of Russia's armed aggression against Ukraine*; prof. ucz. dr hab. Tomasz Demendecki (UMCS), *Autonomia w zakresie prawa procesowego cywilnego państw powstałych w wyniku rozpadu Związku Radzieckiego*; prof. dr hab. Stanisław Wrzosek (KUL), *Prawne aspekty współpracy komisji akredytacyjnych Polski i Ukrainy w zakresie szkolnictwa wyższego*; dr Dawid Kostecki (KUL, Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej), *Działania polskiego środowiska akademickiego po agresji Rosji na Ukrainę – aspekty prawne*; prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak (UMCS), *Pojęcie i zakaz agresji w świetle prawa międzynarodowego*.

– **Ogólnopolską Konferencję Naukową na temat „Współdziałanie między państwem a Kościołem na rzecz poszanowania instytucji małżeństwa i rodziny”** zorganizowaną z okazji 40. rocznicy proklamacji „Karty Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej” oraz 30. rocznicy podpisania „Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską” pod patronatem Jego Ekscelencji abpa Adama Szala, Metropolity Przemyskiego w Miejscu Piastowym w dniach **4-6 września 2023 r.** Współorganizowaną wspólnie ze Stowarzyszeniem Kanonistów Polskich, Sądem Metropolitalnym Archidiecezji Przemyskiej, Katedrą Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL i Zgromadzeniem Świętego Michała Archanioła. Referaty wygłosili: ks. prof. dr hab. Józef Krukowski (PAN Oddział w Lublinie), *Zasada współdziałania Kościoła i Państwa na rzecz instytucji małżeństwa i rodziny w prawie kanonicznym i w prawie polskim. Wprowadzenie do problematyki*; prof. dr hab. Leszek Stanisław Stadniczeńko (Akademia Ekono-

miczno-Humanistyczna w Warszawie), *Karta Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej a Konstytucja RP. Aspekt porównawczy*; dr Paweł Jaros (Ministerstwo Sprawiedliwości), *Karta Praw Rodziny a prawo rodzinne współczesnych państw*; ks. prof. dr hab. Mirosław Sitarz (KUL), *Prawa rodziny w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 roku*; ks. prof. dr hab. Józef Krzywda (UPJPII), *Zasada współdziałania Państwa i Kościoła na rzecz formacji do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny*; ks. dr Rafał Kamiński (UKSW), *Problematyka współdziałania między Państwem i Kościołem w zakresie prawa procesowego w świetle Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską*; ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski (UKSW), *Problem relacji kan. 1095, n. 2 z kan. 1095 n. 3 na przykładzie wyroku Roty Rzymskiej c. Serrano Ruiz z 23.01.2004*; s. dr Marta Mucha CHR (Sąd Metropolitalny w Szczecinie), *Problem chrztu dziecka w sytuacji, gdy jeden z małżonków (rodziców) wyraża sprzeciw*; ks. dr hab. Piotr Ryguła, prof. UKSW (Oficjał Sądu Metropolitalnego w Katowicach), *Skarga powodowa o nieważność małżeństwa. Prawo do sądu a prawo do obrony*; ks. prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński (UŁ, Oficjał Sądu Metropolitalnego w Łodzi), *Poważny brak rozeznania oceniającego co do istotnych praw i obowiązków małżeńskich*; ks. dr hab. Jan Krajczyński, prof. UKSW (Oficjał Sądu Biskupiego w Płocku), *Małżeństwo katolika z muzułmaninem w perspektywie procesu o nieważność małżeństwa*; dr Edyta Krzysztofik (KUL), *Małżeństwo w prawie Unii Europejskiej*; ks. prof. dr hab. Lucjan Świto (UWM, Oficjał Sądu Metropolitalnego w Olsztynie), *Jedność małżeńska a rozdzielnosc majątkowa małżonków. Aspekt kanoniczno-cywilny*; ks. prof. dr hab. Zbigniew Janczewski (UKSW), *Eucharystia jako sakrament integrujący rodzinę w ujęciu prawno-kanonicznym*; dr Paweł Bucioń (KUL), *Prawo do zawarcia małżeństwa a prawo do założenia rodziny*.

2) Wydział Historyczno-Filologiczny Towarzystwa Naukowego KUL wraz z Pracownią Wojskowo-Historyczną, Instytutem Historii KUL, zorganizowała w dniach **20-21 kwietnia 2023 r. Ogólnopolską konferencję „Wojenne zdobycze, łupy, trofea. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej”** w Domu Fundacji Jana Pawła II w Lublinie. Referaty wygłosili: dr hab. Jan Ptak (KUL), *Konie jako wojenna zdobycz w wybranych narracjach późnego średniowiecza*; prof. dr hab. Jolanta Daszyńska (UŁ), *Aby ochronić to, co najcenniejsze*; prof. UŁ dr hab. Witold Jarno (UŁ), *Polskie zdobycze wojenne na Froncie Galicyjskim i Froncie Wołyńskim w 1919 r.*, dr Magdalena Pogońska-Pol (UŁ), *Izraelscy jeńcy wojenni jako element dyplomacji wahadłowej H. Kissingera po wojnie październikowej z 1973 r.*; prof. dr hab. Andrzej Olejko (PWST Jarosław) *Wojenny łup. Samoloty Luftwaffe w historii 318. Dywizjonu Myśliwsko-Rozpoznawczego*

„Gdańskiego”; dr hab. Milena Palczewska (ASZWOJ) *Dzieła sztuki jako zdobycze wojenne na przykładzie polskich strat podczas II Wojny Światowej*; płk prof. ASZWOJ dr hab. Jacek Lasota (ASZWOJ) *Wykorzystanie zdobycznej improwizowanej broni w działaniach partyzanckich na Kubie w latach 1953–1959*; dr Michał Przybylak (ASZWOJ), *Zdobycz wojenna jako element strategii włoskiej. Studium przypadku Powstania Styczniowego i konfliktu izraelsko-arabskiego*; prof. AMW dr hab. Andrzej Drzewiecki (AMW), *Pomorze w realiach 1945 roku – terytorialna rekompensata dla Polski czy sowiecki łup wojenny?*; dr Mariusz Kardas (AMW), *Gdynia jako niemieckie trofeum kampanii polskiej 1939 roku*; dr Marcin Gomółka (UPH Siedlce), *Przedślawia Włodzimierzówna – łup wojenny czy zakładniczka Bolesława Chrobrego w następstwie wyprawy kijowskiej w 1018 roku?*; dr hab. Marek Radoch (UWM), *Jakie wszelkiego rodzaju korzyści pchały do udziału w rejsach krzyżackich jej uczestników? (w świetle wybranych przykładów ze źródeł)?*; prof. KUL dr hab. Andrzej Niewiński (KUL) *Problem łamania dyscypliny w wojsku z chęci zdobycia jeńców i innych łupów. Kilka uwag*; dr Andrzej Gładysz (KUL) *Wartość ekonomiczna i bojowa koni curienses Zygmunta I Starego w świetle rejestrów popisowych z lat 1518–1525*; dr Sebastian Długoborski (KUL), *Sakralne łupy wojenne Asarhaddona z Arabii*; dr Michał Norbert Faszczka (UŚ), *Problem jeńców z Alezji (52 r. przed Chr.) jako przykład wielowarstwowości narracji Cezariańskiej*; prof. UAM dr hab. Łukasz Różycki (UAM), *Jak zbierać łupy na polu bitwy – rzecz o rzymskiej dyscyplinie wojskowej w VI wieku*; prof. dr hab. Leszek Wojciechowski (KUL), *Wojenne i bitewne łupy we wczesnym średniowieczu (schyłek V–VII w.)*; prof. KUL dr Pablo de la Fuente de Pablo, prof. KUL dr hab. Cezary Taracha (KUL), *Razia, tótem y trofeo en las campañas del protectorado marroquí a través de la experiencia de Francisco Franco como oficial de las Fuerzas Regulares Indígenas (1913–1917)*; dr hab. Ewa Ziółek (KUL), *O rozebranych fundamentach i o tym, że krócej znaczy dużo więcej. Przemarsze wojsk w czasach Księstwa Warszawskiego w kościelnych sprawozdaniach strat*; dr Ireneusz Wojewódzki (UZ), *System przyzowy w okresie wojen napoleońskich*; mgr Hubert Korzeniowski (UW), *Jak badać straty wojenne z epoki napoleońskiej? – głos w dyskusji nad zniszczeniami Księstwa Warszawskiego w świetle prac Komisji Likwidacyjnych*; dr Bartosz Staręgowski (UMCS), *Odzyskanie Poznania w 1657 r. – wspaniała wiktoria czy pyrrusowe zwycięstwo. Próba oceny zysków i strat kluczowego wydarzenia powstania wielkopolskiego z lat 1655–1657*; dr Łukasz Niewiński (UWB), *Łupy w międzynarodowym prawie wojny. Od Hugo Grocjusza do Kodeksu Liebera*; mgr Michał Damian Szewczyk (KUL), *Niemiecki niszczyciel czołgu na francuskich gąsienicach – Marder I*; dr Grzegorz Jasiński (WAT), *Grabież stolicy – zapomniany wątek z dziejów Powstania Warszaw-*

skiego; dr Tomasz Gliniecki (Muzeum Stutthof w Sztutowie), „*Frau, komm!*” – niemieckie kobiety jako zdobycze seksualne żołnierzy Armii Czerwonej w końcowej fazie II wojny światowej; dr Marcin Paluch (Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie), *Wpływ zdobyczy wojennych na przebieg bitew i kampanii. Wybrane przykłady z okresu II wojny światowej*; mgr Krzysztof Augustyniak (Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce), *Efekty działalności oddziałów partyzanckich Józefa Godlewskiego w powstaniu listopadowym*; dr Jan Błachnio (UW) *...z włoskim karabinem maszynowym ma włoskim mule powrócił do Austrii. Zdobyczna broń w austro-węgierskich wojskach w czasie I wojny światowej*; mgr Bogusław Szalast (KUL), *Odszkodowania wojenne od Niemiec po I wojnie światowej na łamach prasy ludowej*; mgr Piotr Greszta (KUL), *Zdobycze wojenne Wehrmachtu w rejonie Zamość--Tomaszów Lubelski we wrześniu 1939 roku*.

PROJEKTY BADAWCZE

Towarzystwo Naukowe KUL w 2023 r. realizowało projekty badawcze (granty) przyznane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) w ramach zadań z zakresu Doskonała Nauka, konkursu „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”, w ramach Programu Rozwój Czasopism Naukowych, a także przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów Ministrów – Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą, Narodowe Centrum Nauki w Krakowie oraz Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego.

I. Projekty z Ministerstwa Edukacji i Nauki:

A. W ramach Programu Doskonała Nauka:

1. Wsparcie monografii naukowych: Wydanie i zamieszczenie w Internecie monografii naukowej autorstwa Edyty Chlebowskiej *Katalog prac plastycznych Norwida*, t. VII. Termin realizacji: 1 VII 2022 – 31 XII 2023 r.
2. Wsparcie monografii naukowych: Wydanie i zamieszczenie w Internecie monografii naukowej autorstwa Mariana Surdackiego *Infirmieria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wieku*. Termin realizacji: 1 VII 2022 – 31 XII 2023 r.
3. Wsparcie Konferencji Naukowych: Konferencja Colloquia Norwidiana XVIII: Późna twórczość Norwida. Kierownik projektu – prof. dr hab. Piotr Chlebowski. Termin realizacji: 1 XII 2022 – 30 VI 2023 r.

B. W ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki:

1. „Edycja krytyczna tomu I, XII, XIII, XIV, XVIII *Dzieł wszystkich C. Norwida*”. Kierownik projektu: prof. dr hab. Stefan Sawicki. Termin realizacji: 26 IX 2017 – 25 III 2024 r.
2. Księgi metrykalne Lubelszczyzny z przełomu XVIII i XIX w. – inwentaryzacja, udostępnienie i opracowanie. Kierownik projektu: dr hab. Piotr Rachwał. Termin realizacji: 3 X 2022 – 3 X 2027 r.

C. W ramach Programu Rozwój Czasopism Naukowych dofinansowanie czasopism: *Studia Norwidiana*, *Roczniki Humanistyczne*, *Roczniki Filozoficzne*, *Roczniki Teologiczne*, *Roczniki Nauk Prawnych*, *Roczniki Nauk Społecznych*, *Kościół i Prawo*. Termin realizacji: 15 X 2022 r. – 14 X 2024 r.

II. Projekty z Narodowego Centrum Nauki:

1. „Infirmeria Szpitala Św. Ducha w Rzymie w XVIII wieku”. Kierownik projektu: prof. dr hab. Marian Surdacki. Termin realizacji: 24 I 2019 – 23 XI 2023 r.
2. „Brentano, reprezentacjonizm i nowożytna problematyka intencjonalności”. Kierownik projektu – dr Piotr K. Szalek. Termin realizacji: 24 VII 2019 – 23 VII 2023 r.
3. „Struktura osobowości w języku polskim: nierestrykcyjne badanie psycholeksykalne czasowników osobowościowych”. Kierownik projektu – mgr Nastureja Toruj. Termin realizacji: 25 VI 2020 – 24 VI 2023 r.

III. Projekt Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w ramach konkursu: *Polonia i Polacy za Granicą 2023: Pomoc Polonii i Polakom za granicą „Portal Polonii – internetowa platforma wiedzy o i dla Polonii”*. Termin realizacji: 9 I 2023 – 31 XII 2023 r.

IV. Projekty Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego:

- A. W ramach konkursu „Wspieranie dzieci i młodzieży polonijnej oraz polskiej mieszkającej poza granicami Polski 2023”.
1. „Cykl kursów języka polskiego i kultury polskiej – Brazylia-Paraná”. Termin realizacji 01 I 2023 – 31 XII 2023 r.

-
2. „Cykl kursów języka polskiego i kultury polskiej – Bразylia-Rio Grande”. Termin realizacji: 01 VIII 2023 – 31 XII 2023 r.
 3. „Cykl kursów języka polskiego i kultury polskiej – Argentyna-Peru”. Termin realizacji: 01 VIII 2023 – 16 XII 2023 r.
 4. „Cykl kursów języka polskiego i kultury polskiej – Wenezuela”. Termin realizacji: 03 IX 2023 – 22 XII 2023 r.
 5. „Multimedialne materiały edukacyjne wspomagające nauczanie języka polskiego i kultury polskiej młodzieży polonijnej POLSKI? JESTEM/JESTEŚMY NA TAK!”. Termin realizacji: 01 VIII 2023 – 31 XII 2023 r.
- B. „Inicjatywy wspierające zadania Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego 2023”:
1. „Wielojęzyczność i język polski - konferencja dla nauczycieli języka polskiego, rodziców dzieci uczących się w szkołach polonijnych, studentów, miłośników kultury i języka polskiego”. Termin realizacji 01 VIII 2023 – 15 XII 2023 r.
 2. „Ważne wydarzenia organizowane przez Polską Macierz Szkolną w Irlandii w 2023 roku”. Termin realizacji 15 IV 2023 – 19 XI 2023 r.
 3. „Alfabet Literatury Polskiej”. Termin realizacji 02 XI 2023 – 31 XII 2024 r.
- C. „Środki na realizację projektów innowacyjnych i cyfrowych z zakresu edukacji, nauki i budowy społeczeństwa informacyjnego, w tym w szczególności w obszarze Programu GovTech Polska”:
1. „Sprzęt komputerowy i multimedialny dla uczniów języka polskiego w Brazylii”. Termin realizacji: 26 XI 2023 – 31 XII 2023 r.
 2. „Sprzęt komputerowy i multimedialny dla uczniów języka polskiego w Argentynie”. Termin realizacji: 26 XI 2023 – 31 XII 2023 r.

SPIS PUBLIKACJI

Towarzystwo opublikowało następujące pozycje książkowe (37) i czasopisma (50):

1. Adamczyk Tomasz, *Przestrzenie dialogu. Chrześcijańskie inspiracje kultury spotkania*, objętość 12 ark. wyd., nakład 130 egz.
2. Ajschylos, *Tragedie I: Persowie, Siedmiu przeciw Tebom, Błagalnice, Prometeusz w okowach*, Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 15,5 ark. wyd., nakład 90 egz. (dodruk).
3. Amalariusz z Metzu, *Dziela I. Święte obrzędy Kościoła*, red. ks. Tadeusz Gacia, objętość 30 ark. wyd., nakład 60 egz. (dodruk).
4. Amalariusz z Metzu, *Dziela II. Porządek antyfonarza. Inne pisma o świętych obrzędach. Reguły życia duchownych i mniszek*, red. ks. Tadeusz Gacia, objętość 25 ark. wyd., nakład 60 egz. (dodruk).
5. Chlebowska Edyta, *Cyprian Norwid. Katalog prac plastycznych Tom VII Prace w albumach 2*, objętość 38 ark. wyd., nakład 490 egz.
6. Derdziuk Andrzej, *Posłannictwo teologii moralnej*, objętość 10 ark. wyd., nakład 150 egz.
7. *Dziela wszystkie Cypriana Norwida*, t. XIII. Listy 4, red. Elżbieta Lijewska, Jadwiga Rudnicka, objętość 29 ark. wyd., nakład 492 egz.
8. *Encyklopedia Katolicka*, t. XI, objętość 150 ark. wyd., nakład 30 egz. (dodruk).
9. *Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, objętość 150 ark. wyd., nakład 22 egz. (dodruk).
10. *Encyklopedia Katolicka*, t. XVI objętość 150 ark. wyd., nakład 29 egz. (dodruk).
11. Eurypides, *Tragedie I: Alkestis, Medea, Dzieci Heraklesa, Hipolit, Hekabe, Błagalnice, Andromacha, Oszalały Herakles, Trojanki*, Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 25 ark. wyd., nakład 60 egz. (dodruk).

12. Guz Tadeusz, ks. *Filozofia prawa III Rzeszy Niemieckiej*, objętość 17 ark. wyd., nakład 70 egz. (dodruk).
13. Heck Dorota, *Epiphanies of Beauty. The Works of Wojciech Wencel*, objętość 6 ark. wyd., nakład 100 egz.
14. Homer, *Iliada*. Przetłumaczył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 22 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk).
15. Homer, *Odyseja*. Przetłumaczył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 26,5 ark. wyd., nakład 500 egz. (dodruk).
16. Krakowiak Czesław, ks. *Jan Paweł II kontynuator odnowy liturgicznej*, objętość 10 ark. wyd., nakład 200 egz.
17. Legutko Ryszard, *Pan i niewolnik. Czego nas uczy Arystoteles?*, objętość 3 ark. wyd., nakład 150 egz.
18. Niebelski Eugeniusz, *Polskie powstanie nad Bajkałem w 1866 roku. Nowe odsłony*, objętość 14 ark. wyd., nakład 150 egz.
19. Oleś Piotr, *Psychologia przełomu połowy życia*, objętość 27 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
20. Pierzchała Kazimierz, *Wychowawcze znaczenie kultury i religii w przeżywaniu macierzyństwa*, objętość 12 ark. wyd., nakład 150 egz.
21. *Polish Cathedrals. Polish Cathedrals polskie dziedzictwo religijne, kulturowe, społeczne i materialne w Stanach Zjednoczonych. Leksykon*, t. I red. Jacek Gołębiowski, Maria Furtak, objętość 65 ark. wyd., nakład 400 egz.
22. *Polish Cathedrals. Polish Cathedrals polskie dziedzictwo religijne, kulturowe, społeczne i materialne w Stanach Zjednoczonych. Leksykon* t. II. red. Jacek Gołębiowski, Maria Furtak, objętość 65 ark. wyd., nakład 400 egz.
23. Prejs Roland, *Kościół katolicki w Marchii Granicznej w latach 1920-1945*, objętość 18,75 ark. wyd., nakład 150 egz.
24. Rokosz Tomasz, *Lasowiacka szopka z lalkami. Tradycyjne widowisko i jego repertuar muzyczny*, objętość 5,5 ark. wyd., nakład 160 egz.
25. Skórczewski Dariusz, *Fantazmaty skolonizowanych Polaków. Studia o tożsamości kulturowej*, objętość 21 ark. wyd., nakład 120 egz.
26. Sofokles, *Tragedie I: Ajas, Trachiniki, Filoklet, Edyp w Kolonos*, Przetłumaczył, wstępami i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 23 ark. wyd., nakład 150 egz. (dodruk, miękka).
27. Sofokles, *Tragedie II: Król Edyp, Antygona, Elektra*, Przetłumaczył, wstępami i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 24 ark. wyd., nakład 200 egz. (dodruk).
28. Stępień Antoni B., *Wstęp do filozofii*, objętość 28 ark. wyd., nakład 150 egz. (dodruk).

29. *Studia Liturgiczne 18: Posługi i funkcje osób świeckich*, red. Ks. Bogusław Migut, Ks. M. Szypa, objętość 8 ark. wyd., nakład 90 egz.
30. Surdacki Marian, *Infirmeria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wieku*, objętość 30 ark. wyd., nakład 400 egz.
31. Szczęśna Joanna, *Gwałt na duszy kobiety z Bronią. Zapiski autobiograficzne z elementami grozy*, objętość 5 ark. wyd., nakład 50 egz. (dodruk).
32. *Wojenne zdobycze, łupy, trofea. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej*, red. Andrzej Niewiński, objętość 14 ark. wyd., nakład 200 egz.
33. Wojtyła Karol, *Miłość i odpowiedzialność*, objętość 19 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk).
34. *Wspólna praca, wspólny plon raport w dwudziestopięciolecie S.A. Gazolina 1912 1937” (reprint)*, objętość 8 ark. wyd., nakład 500 egz.
35. „*Wspólna praca, wspólny plon – życie i dzieło mądrego człowieka*” – wydanie IV biografii współtwórcy spółki Gazolina S.A., inż. Mariana Wieleżyńskiego, objętość 17 ark. wyd., nakład 500 egz.
36. Zuba-Ciszewska Maria, Kwasek Mariola, Chyra-Rolicz Zofia, *Spółdzielczość spożywców w Polsce Chlubna przeszłość versus turbulentna teraźniejszość*, objętość 8 ark. wyd., nakład 150 egz.
37. Żurek Sławomir, *W tekstowym świecie Zagłady*, objętość 19 ark. wyd., nakład 200 egz.
38. *Annals of Psychology*, 26 (2023), nr 1, objętość 6 ark. wyd., nakład 120 egz.
39. *Annals of Psychology*, 26 (2023), nr 2, objętość 6,25 ark. wyd., nakład 70 egz.
40. *Annals of Psychology*, 26 (2023), nr 3, objętość 10,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
41. *Annals of Psychology*, 26 (2023), nr 4, objętość 6,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
42. *Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration*, 29(2023), No 1, objętość 8 ark. wyd., nakład 10 egz.
43. *Kościół i Prawo*, 12(25) 2023, nr 1, objętość 16 ark. wyd., nakład 50 egz.
44. *Kościół i Prawo*, 12(25) 2023, nr 2, objętość 15,25 ark. wyd., nakład 40 egz.
45. *Roczniki Filozoficzne*, 70 (2022), nr 4, objętość 30 ark. wyd., nakład 12 egz. (dodruk).
46. *Roczniki Filozoficzne*, 71 (2023), nr 1, objętość 41 ark. wyd., nakład 130 egz.
47. *Roczniki Filozoficzne*, 71 (2023), nr 2, objętość 26,75 ark. wyd., nakład 100 egz.
48. *Roczniki Filozoficzne*, 71 (2023), nr 3, objętość 25,5 ark. wyd., nakład 90 egz.
49. *Roczniki Filozoficzne*, 71 (2023), nr 4, objętość 18,25 ark. wyd., nakład 90 egz.
50. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 1: Literatura polska, objętość 9,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
51. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 2: Historia, objętość 15,5 ark. wyd., nakład 90 egz.

52. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 3: Filologia klasyczna, objętość 16,5 ark. wyd., nakład 90 egz.
53. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 4: Historia sztuki, objętość 19 ark. wyd., nakład 60 egz.
54. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 5: Neofilologia, objętość 10 ark. wyd., nakład 50 egz.
55. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 6: Językoznawstwo, objętość 24 ark. wyd., nakład 50 egz.
56. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 7: Słowianoznawstwo, objętość 20 ark. wyd., nakład 55 egz.
57. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 8: Lingwistyka korpusowa i translatoryka, objętość 9,25 ark. wyd., nakład 50 egz.
58. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 9: Sinologia, objętość 5 ark. wyd., nakład 50 egz.
59. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 10: Glottodydaktyka, objętość 14,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
60. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 11: Anglica, objętość 8,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
61. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 12: Muzykologia, objętość 20,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
62. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 2: Historia – zeszyt specjalny, objętość 17 ark. wyd., nakład 60 egz.
63. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 5: Neofilologia – zeszyt specjalny, objętość 17,75 ark. wyd., nakład 100 egz.
64. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 6: Językoznawstwo – zeszyt specjalny, objętość 20 ark. wyd., nakład 50 egz.
65. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 10: Glottodydaktyka – zeszyt specjalny, objętość 14 ark. wyd., nakład 50 egz.
66. *Roczniki Humanistyczne*, 71 (2023), z. 11: Anglica – zeszyt specjalny, objętość 16 ark. wyd., nakład 50 egz.
67. *Roczniki Kulturoznawcze*, 14 (2023), nr 1, objętość 19 ark. wyd., nakład 60 egz.
68. *Roczniki Kulturoznawcze*, 14 (2023), nr 2, objętość 14 ark. wyd., nakład 50 egz.
69. *Roczniki Kulturoznawcze*, 14 (2023), nr 3, objętość 12,5 ark. wyd., nakład 30 egz.
70. *Roczniki Nauk Prawnych*, 33(2023), nr 1, objętość 8 ark. wyd., nakład 80 egz.
71. *Roczniki Nauk Prawnych*, 33(2023), nr 2, objętość 8,5 ark. wyd., nakład 80 egz.

72. *Roczniki Nauk Społecznych*, 15(51) (2023), nr 1, objętość 10,5 ark. wyd., nakład 80 egz.
73. *Roczniki Nauk Społecznych*, 15(51) (2023), nr 2, objętość 12,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
74. *Roczniki Nauk Społecznych*, 15(51) (2023), nr 3, objętość 13 ark. wyd., nakład 80 egz.
75. *Roczniki Nauk Społecznych*, 15(51) (2023), nr 4, objętość 14,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
76. *Roczniki Pedagogiczne*, 15(51) (2023), nr 1, objętość 13 ark. wyd., nakład 138 egz.
77. *Roczniki Pedagogiczne*, 15(51) (2023), nr 2, objętość 11,5 ark. wyd., nakład 50 egz.
78. *Roczniki Pedagogiczne*, 15(51) (2023), nr 3, objętość 10,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
79. *Roczniki Pedagogiczne*, 15(51) (2023), nr 4, objętość 14,5 ark. wyd., nakład 50 egz.
80. *Roczniki Teologiczne*, 70 (2023), z. 1: Towards a Renewed Homiletics, objętość 10,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
81. *Roczniki Teologiczne*, 70 (2023), z. 2: Teologia: podejście interdyscyplinarne, objętość 7,5 ark. wyd., nakład 65 egz.
82. *Roczniki Teologiczne*, 70 (2023), z. 3: Teologia w dialogu, objętość 9,75 ark. wyd., nakład 70 egz.
83. *Roczniki Teologiczne*, 70 (2023), z. 4: Studia Lubelskie, objętość 6,75 ark. wyd., nakład 70 egz.
84. *Studia Norwidiana*, 41 (2023), objętość 22 ark. wyd., nakład 65 egz.
85. *Studia Polonijne*, 44 (2023), objętość 6,25 ark. wyd., nakład 60 egz.
86. *Teka Komisji Historycznej*, 5/20 (2023), objętość 5 ark. wyd., nakład 60 egz.
87. *Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II*, 51(71) 2022, objętość 5 ark. wyd., nakład 50 egz.

W roku sprawozdawczym Towarzystwo Naukowe KUL opublikowało 87 pozycji wydawniczych o łącznej objętości 1854,5 ark. wyd. i nakładzie 10 658 egz., w tym 37 książek o objętości 1150,25 ark. wyd. i nakładzie 7453 egz. oraz 50 woluminów publikacji ciągłych o objętości 704,25 ark. wyd. i nakładzie 3205 egz. Ich autorami byli przedstawiciele wielu znaczących środowisk naukowych krajowych i zagranicznych. Łącznie w czasopismach opublikowano 605 artykułów, w tym pracownicy naukowcy KUL opublikowali 203 artykuły.

TARGI, PROMOCJE, KIERMASZE

22 VI 2023 r. w Galerii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie odbyło się spotkanie promujące książkę Joanny Szczęsnej „Gwałt na duszy kobiety z Bronią. Zapiski autobiograficzne z elementami grozy”, której Wydawcą jest Towarzystwo Naukowe KUL.

Towarzystwo Naukowe KUL brało udział w:

Targach Wydawców Katolickich w Warszawie 20 – 23 IV 2023 r.

Towarzystwo Naukowe KUL korzysta z usług ogólnopolskiej sieci internetowych księgarń, m.in. Bonito, Azymut, Motyle Książkowe. Książki wydane w Towarzystwie od razu pojawiają się na wielu portalach księgarskich – są pozycjonowane i łatwo dostępne w Internecie dla szerokiego grona odbiorców, a także promuje własne publikacje poprzez międzynarodową sieć dystrybucji, która odbywa się w ramach współpracy z międzynarodową platformą AMAZON Service Europe. Książki dofinansowywane przez Uniwersytet są zamieszczane w wersji online w Repozytorium Instytucjonalnym KUL.

Towarzystwo Naukowe KUL korzysta z usług ogólnopolskiej sieci internetowych księgarń, m.in. Bonito, Azymut, Motyle Książkowe. Książki wydane w Towarzystwie od razu pojawiają się na wielu portalach księgarskich – są pozycjonowane i łatwo dostępne w Internecie dla szerokiego grona odbiorców.

Książki dofinansowywane przez Uniwersytet są zamieszczane w wersji online w Repozytorium Instytucjonalnym KUL.

Towarzystwo Naukowe KUL w 2023 roku wydało łącznie 50 woluminów czasopism.

Na podstawie umowy zawartej z Uniwersytetem, od roku 2019, współwydawcą wydawanych od kilkudziesięciu lat przez Towarzystwo czasopism jest Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Zespoły redakcyjne działające w

ramach Wydziałów Towarzystwa i Uniwersytetu przygotowały następujące czasopisma: „Roczniki Teologiczne” (z. 1-4: Towards a Renewed Homiletics, Teologia: Podejście Interdyscyplinarne, Teologia w Dialogu, Studia Lubelskie), „Roczniki Filozoficzne” (nr 1-4), „Roczniki Humanistyczne” (z. 1-12: Literatura polska, Historia, Filologia klasyczna, Historia sztuki, Neofilologia, Językoznawstwo, Słowianoznawstwo, Lingwistyka korpusowa i translatoryka, Sino-logia, Glottodydaktyka, Anglica, Muzykologia), „Roczniki Nauk Społecznych” (nr 1-4), „Roczniki Pedagogiczne” (nr 1-4), „Roczniki Nauk Prawnych” (nr 1-4), „Annals of Psychology” (nr 1-4), „Roczniki Kulturoznawcze” (nr 1-4), „Kościół i Prawo” (nr 1-2), „Studia Norwidiana” „Studia Polonijne”.

Ponadto Towarzystwo Naukowe KUL wydaje „Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II”, czasopismo „Teka Komisji Historycznej”. Jest także współwydawcą – razem z Uniwersytetem Jagiellońskim – anglojęzycznego czasopisma „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration” (N° 1-2).

Czasopisma wydawane przez Towarzystwo Naukowe KUL, zgodnie z komunikatem Ministra Edukacji i Nauki, znajdują się w wykazie czasopism punktowanych Ministerstwa Edukacji i Nauki z oceną od 70 do 140 punktów. W okresie sprawozdawczym punktacja przedstawiała się następująco: „Roczniki Humanistyczne” – 100 pkt.; „Roczniki Filozoficzne” – 140 pkt.; „Roczniki Nauk Prawnych” – 70 pkt.; „Annals of Psychology” – 70 pkt.; „Studia Norwidiana” – 100 pkt.; „Roczniki Nauk Społecznych” – 100 pkt.; „Roczniki Pedagogiczne” – 100 pkt.; Roczniki Kulturoznawcze” – 100 pkt.; „Roczniki Teologiczne” – 100 pkt.; „Studia Polonijne” – 100 pkt.; „Kościół i Prawo” – 70 pkt.; „Teka Komisji Historycznej” – 100 pkt.; „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration” – 100 pkt.

Od 2015 r. Towarzystwo Naukowe jest członkiem organizacji CrossRef, której celem jest promowanie, rozwój oraz wykorzystywanie nowych i innowacyjnych technologii w celu przyspieszenia i ułatwienia badań naukowych. Dzięki przynależności do CrossRef Towarzystwo Naukowe otrzymało uprawnienia do nadawania artykułom publikowanym w wydawanych przez siebie czasopismach numerów DOI (ang. *digital object identifier*, cyfrowych identyfikatorów dokumentów elektronicznych – prefiks DOI TN KUL to 18290). Czasopisma wydawane przez Towarzystwo znajdują się w bazach m.in. Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej), CEEOL (Central and Easter European Online Library), Clarivate Analytics – Emerging Sources Citation Index (Web of Science

Core Collection), EBSCO, Polska Bibliografia Naukowa, Biblioteka Nauki, Scopus, JSTOR, znajdują się na liście ERIH⁺ (ERIH PLUS, European Reference Index for the Humanities). Index Copernicus, Google Scholar, POL-index, BazHum, ProQuest, Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers, ATLA Religion Database, Repozytorium Instytucjonalne KUL.

NAGRODY

1. Nagrodę im. Księdza Idziego Radziszewskiego za całokształt dorobku naukowego w duchu humanizmu chrześcijańskiego za rok 2022 Zarząd Towarzystwa Naukowego KUL przyznał 16 XI 2023 r. Księdzu Profesorowi Stanisławowi Longoszowi.
2. Decyzją Kapituły Nagrody Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS 2023 Towarzystwo Naukowe KUL otrzymało nagrody i wyróżnienia:
 - Nagrodę *Feniks* w kategorii „tłumacz” za publikację „Homer. Iliada”, przekład i oprac. prof. dr hab. Robert R. Chodkowski
 - Wyróżnienie *Feniks* w kategorii „seria wydawnicza / dzieła zebrane” za publikację pt. „Sakramenty święte. Liturgia i teologia sakramentów” (7 tomów): *Sakrament bierzmowania*, *Eucharystia w parafii*, *Sakrament święceń: święcenia presbiterów*, *Sakrament święceń: święcenia biskupa*, *Sakramenty uzdrowienia*, *Sakrament małżeństwa*, *Sakramentalia i błogosławieństwa w liturgii Kościoła*, autorstwa ks. prof. Czesława Krakowiaka.

SPIS TREŚCI

STANISLAUS MAJDANSKI,
Societatis nostræ Scientiarum socius honorarius,
huiusce etiam «Summarii» eius multos per annos summus editor
qui PIE IN DOMINO ABDORMIVIT

Oficjalna anuncjacja Wydziału Filozofii KUL o śmierci swojego Profesora [wraz z biografią oraz prezentacją dorobku, zastępującymi w tym tomie zwyczajowy tekst w dziale IN MEMORIAM, z przywołaniem uroczystości pogrzebowych – dodatek <i>FUNEBRIA</i>].	5
Kazimierz PRZYBYŁKO, <i>Non omnis mortuus es</i> – „Nie wszystkim umarłeś”! Przemówienie przewidziane do wygłoszenia podczas pogrzebu, ostatecznie niewy- głoszone	11
Andrzej BRONK SVD, Życie filozofią z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim splecione. Laudacja z okazji odnowienia doktoratu (1968) dr. Stanisława Majdańskiego	13
Świętej pamięci doktor Stanisław Majdański to jeden z członków honorowych Towar- zystwa Naukowego KUL – fragment tekstu o uroczystości wręczenia dyplomów honorowych 29 maja 2015 roku [zapowiadający Laudację] (<i>Stanisław Sarek</i>).	25
Agnieszka LEKKA-KOWALIK, Laudacja. Doktor Stanisław Majdański: prawdziwy pro- fesor i prawdziwy filozof	27

NONAGESIMA ADVENIENS... ARCHIVALIA SOCIORUM NOSTRORUM ET ALIORUM PARUM DIVULGATA

Waldemar ROLBIECKI , Dzieje polskich towarzystw naukowych.	33
Grzegorz MISIURA, Przygotowanie monografii historycznej Towarzystwa Naukowego KUL	47

DOCTORUM EMINENTIUM PERSONÆ – SYLWETKI UCZONYCH

LAUREAT NAGRODY IM. KSIĘDZA IDZIEGO RADZISZEWSKIEGO Ks. Antoni ŻUREK, Laudacja wygłoszona 16 listopada 2023 roku na dorocz- nym publicznym zebraniu Towarzystwa Naukowego KUL z okazji wręcze- nia Nagrody im. Księdza Idziego Radziszewskiego Ks. prof. dr. hab. Stanisławowi Longoszowi	59
---	----

IN MEMORIAM

*(Teksty do tego podziału, jeśli nie zaznaczono inaczej,
opracował Stanisław Sarek)*

Dr Małgorzata Kuć (<i>oprac. Małgorzata Gałazka</i>).....	65
Dr hab. Józef Jan Skoczylas, Prof. KUL	67
Dr Stanisław Majdański	69
Prof. dr hab. Witold Matwiejczyk	71
O. prof. dr hab. Roland Prejs OFMCap	73
Ks. dr Janusz Kania	75
Ks. prof. dr hab. Zbigniew Wit.	77
Prof. dr hab. Piotr Nowaczyński.....	79
Ks. prof. dr hab. Jerzy Pałucki	81
Prof. dr hab. Wojciech Łączkowski	83
Danuta Szumska	85

SOCIETATIS SCIENTIARUM C.U.L.

RERUM ACTARUM SUMMARIUM

(A.D. MMXXII)

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL

(2023)

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Naukowego KUL za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku	89
Działalność naukowa Towarzystwa Naukowego KUL.....	113
Posiedzenia Wydziałów i Komisji.....	113
Konferencje naukowe	119
Projekty badawcze	123
Działalność wydawnicza Towarzystwa Naukowego KUL	127
Spis publikacji	127
Targi, promocje, kiermasze	133
Nagrody	135